

ผลของความเห็นของผู้อื่น การกำกับการแสดงออกของตน
และความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล ต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง

นายกฤษณ์นนท์ เตณากุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2556
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

EFFECTS OF CONSENSUS INFORMATION, SELF-MONITORING,
AND SOURCE INTERDEPENDENCE ON IMPLICIT PREJUDICE

Mr. Krittanan Tenakul

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Applied Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของความเห็นของผู้อื่น การกำกับการแสดงออกของตน
และความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล ต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม
แบบแอบแฝง

โดย

นายกฤษณ์นันทน์ เตนากุล

สาขาวิชา

จิตวิทยาประยุกต์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.อภิษฎา ไชยวุฒิกุลวานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

กฤตนันท์ เตนากุล : ผลของความเห็นของผู้อื่น การกำกับการแสดงออกของตน และความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล ต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง. (EFFECTS OF CONSENSUS INFORMATION, SELF-MONITORING, AND SOURCE INTERDEPENDENCE ON IMPLICIT PREJUDICE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์, 110 หน้า.

การศึกษาอคติหรือการรังเกียจกลุ่มอื่นในคนไทยที่ผ่านมามีอยู่จำกัด การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของทิศทางของความเห็น และความเกี่ยวเนื่องกับผู้ออกความเห็น ที่มีต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงในบุคคลที่มีบุคลิกภาพกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ในการทดลองนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัย 200 คนตอบมาตรการกำกับการแสดงออกของตนและได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับตนที่เป็นไปในทางชอบหรือไม่ชอบคนนอกกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ที่อิทธิพลกำกับการพบว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงของผู้ร่วมการทดลองวัดโดยการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง ได้รับอิทธิพลจากความเห็นของผู้อื่นเฉพาะกรณีที่ผู้นั้นมีความเกี่ยวเนื่องกับตนสูง แต่บุคลิกภาพกำกับการแสดงออกของตนไม่มีอิทธิพลต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง ผลการวิจัยมีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจและการลดความรังเกียจกลุ่มของชาวไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา จิตวิทยาประยุกต์

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนิติต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

5477753438 : MAJOR APPLIED PSYCHOLOGY

KEYWORDS: IMPLICIT PREJUDICE / CONSENSUS INFORMATION / INTERDEPENDENCE
/ SELF-MONITORING / SOCIAL INFLUENCE

KRITTANAN TENAKUL: EFFECTS OF CONSENSUS INFORMATION, SELF-MONITORING, AND SOURCE INTERDEPENDENCE ON IMPLICIT PREJUDICE.
ADVISOR: LECTURER DR.WATCHARAPORN BOONYASIRIWAT, 110 pp.

Studies on Thai individuals' prejudice against other racial groups are rare. The present research aims to experimentally test effects of consensus information type and source of social influence on implicit prejudice as moderated by self-monitoring personality among Thai individuals. Two hundred college students completed a measure of self-monitoring prior to receiving either positive or negative consensus information about outgroup ostensibly from either a high- or low-interdependence source. An analysis of moderating effects showed that implicit prejudice measured by an implicit association test was influenced by consensus information, but only when such information was said to be from a high-interdependence source. Self-monitoring had no effect on implicit prejudice. These findings are crucial for understanding and reducing prejudice of Thais.

Field of Study: Applied Psychology

Student's Signature

Academic Year: 2013

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถและเอาใจใส่อย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร. วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งไม่เพียงให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ทางวิชาการ ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ตรวจสอบงานของผู้วิจัยอย่างละเอียดด้วยความเอาใจใส่เสมอแล้ว แต่ยังให้กำลังใจและกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีพลังในการทำงานวิจัยนี้จนสำเร็จในที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักนาคค์ มณีศรี อาจารย์ ดร.อภิชญา ไชยวุฒิ ภรณ์วานิช และอาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณโณ ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยใช้มาตรการกำกับการแสดงออกของตนที่เข้าร่วมพัฒนาขึ้น

ขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยแก่งานวิจัยนี้

ขอบคุณเพื่อนในรุ่นจิตวิทยาประยุกต์ทุกคน ที่คอยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ความช่วยเหลือต่างๆ และมีมิตรภาพที่ดีกับผู้วิจัยตลอดมา

ขอบคุณคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานที่ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียน และนิสิตปริญญาตรี ผู้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเข้าร่วมการวิจัยนี้

ขอบคุณคุณยุทธศักดิ์ ชื่นใจ หัวหน้างานของผู้วิจัย ที่มีความเข้าใจในยามที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องจัดแบ่งเวลาการทำงานมาให้การเรียนตลอดช่วงเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาเล่าเรียน

และที่ขาดไม่ได้คือ ขอขอบคุณนายอนุสรณ์ นางเครือวัลย์ และนางสาวณัฐพร เตนากุล ผู้เป็นพ่อ แม่ และน้องสาวของผู้วิจัย ที่ไม่เพียงให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นแรงใจให้ผู้วิจัยจัดทำงานวิจัยจนสำเร็จ แต่ยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวให้ผู้วิจัยยังคงมีชีวิตอยู่ตลอดมาจนทุกวันนี้

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงอีกครั้ง

และสุดท้าย ขอขอบคุณตัวเองที่ต่อสู้กับความเหน็ดเหนื่อยทั้งทางกายและทางใจในการเรียนและการวิจัยตลอดมาจนถึงวันที่ประสบความสำเร็จ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	2
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม (prejudice).....	3
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเห็นของผู้อื่น (consensus information).....	25
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับแสดงออกของตน (self-monitoring).....	31
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเกี่ยวเนื่องกัน (interdependence).....	37
สมมติฐานของการวิจัย.....	45
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	46
ตัวแปรในงานวิจัย.....	47
ขอบเขตของการวิจัย.....	48
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
กลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
บทที่ 3 ผลการวิจัย.....	61
ตอนที่ 1 การตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขการทดลองของการวิจัย.....	62
ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของการวิจัย.....	63
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	64
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย.....	69

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	72
รายการอ้างอิง	75
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก.....	82
ภาคผนวก ข.....	87
ภาคผนวก ค.....	90
ภาคผนวก ง.....	98
ภาคผนวก จ.....	103
ภาคผนวก ฉ.....	104
ภาคผนวก ช.....	105
ภาคผนวก ซ.....	106
ภาคผนวก ฌ.....	107
ภาคผนวก ฎ.....	108
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	110

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ภาพรวมรูปแบบของการศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่ม	6
ตารางที่ 2 ตัวอย่างรูปแบบของการวัดแบบแอบแฝงและความสัมพันธ์ระหว่างการวัดแบบแอบแฝงกับ แบบเด่นชัด.....	19
ตารางที่ 3 ต้นแบบขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง.....	23
ตารางที่ 4 การตีความระดับการเชื่อมโยงแอบแฝง	25
ตารางที่ 5 สถานการณ์ความเกี่ยวเนื่องกัน	40
ตารางที่ 6 ขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงของการวิจัย.....	54
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	61
ตารางที่ 8 ค่าสถิติพื้นฐานและสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในงานวิจัย	64
ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ถดถอยของการวิจัยโดยมีเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงเป็นตัวแปรตาม	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงตัวแปรและกรอบงานวิจัย	45
ภาพที่ 2 แผนภาพขั้นตอนการทดลอง	60
ภาพที่ 3 Model ของการวิเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการ PROCESS	65
ภาพที่ 4 กราฟแสดงค่าเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงจากอิทธิพลของผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทางของตัวแปรความเห็นของผู้อื่นกับความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล	67

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาต่างๆ ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน โดยในส่วนของ การเตรียมการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยนั้น พบว่ายังคงมีปัญหาจากท่าทีของ คนไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านที่ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญที่ควรมีการแก้ไข เช่น พม่า กัมพูชา รวมถึง ลาวซึ่งถือเป็นประเทศบ้านพี่เมืองน้องกับไทยด้วยเช่นกัน คนไทยบางส่วนมักมีความคิดในเชิงลบต่อ ชาวลาวยังมีการตัดสินชาวลาวยโดยใช้ภาพลักษณ์ทางลบ หรือเรียกว่ามีเจตคติรังเกียจกลุ่ม (prejudice) นักจิตวิทยาในอดีตพบว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มที่มีแนวโน้มที่สามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน และเป็นที่ยอมรับคือเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง (implicit prejudice) ซึ่งเป็นเจตคติรังเกียจ กลุ่มที่แฝงอยู่ภายในบุคคล เป็นการตอบสนองอย่างอัตโนมัติและอยู่ในภาวะไร้การตระหนัก (Greenwald, McGhee, & Schwartz, 1998)

ทฤษฎีทางจิตวิทยาอธิบายว่า บุคคลอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติรังเกียจกลุ่มได้ทั้งจาก การปฏิสัมพันธ์โดยตรงและจากการได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น เมื่อพิจารณาเจตคติรังเกียจกลุ่มของชาว ไทยต่อชาวลาวแล้ว เจตคติรังเกียจกลุ่มมักจะไม่ได้เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงของคนไทยต่อชาวลาว แต่เป็นการได้รับอิทธิพลมาจากคนรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นการปลูกฝังจากครอบครัว เพื่อนในโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน หรือแม้แต่สื่อต่างๆ หรือที่เรียกว่าอิทธิพลทางสังคม (social influence) ซึ่งงานวิจัยในอดีตพบว่าอิทธิพลทางสังคมในลักษณะความเห็นของผู้อื่น (consensus information) คือข้อมูล ความเชื่อหรือเจตคติของผู้อื่นนั้นสามารถทำให้ผู้ที่ได้รับข้อมูลมีการแสดงเจตคติรังเกียจกลุ่มในทิศทาง ที่สอดคล้องกับข้อมูลดังกล่าวได้ (Blanchard, Crandall, Brigham, & Vaughn, 1994; Wittenbrink & Henly, 1996; Sechrist & Stangor, 2001; Stangor, Sechrist, & Jost, 2001)

นอกจากนี้ นักวิจัยในอดีตได้มีการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลของความเห็นของ ผู้อื่นต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม ทั้งปัจจัยภายในบุคคล (internal factors) เช่น การกำกับการแสดงออก ของตน (self-monitoring: Snyder, 1974) ซึ่งเป็นลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความตระหนัก ต่อผลของการแสดงออกของตนเองต่อผู้อื่น และปัจจัยภายนอกบุคคล (external factors) เช่น ความ เกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล (interdependence: Rusbult & Van Lange, 2003) ซึ่งเป็นลักษณะของ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับแหล่งข้อมูล ปัจจัยทั้งสองเป็นปัจจัยที่แสดงถึงความอ่อนไหวต่อข้อมูล ที่บุคคลจะได้รับ จึงน่าจะส่งผลต่อความแตกต่างของระดับของกระบวนการรู้คิด แรงจูงใจและการ ตอบสนองต่อข้อมูลทางสังคมเกี่ยวกับเจตคติรังเกียจกลุ่มได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงของคนไทยต่อชาวลาว โดยศึกษาผลของตัวแปรความเห็นของผู้อื่น การกำกับการแสดงออกของตนและความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงของชาวไทยต่อชาวลาว และเพื่อที่จะสามารถพัฒนาเป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินการเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงผลของทิศทางและแหล่งของอิทธิพลทางสังคมต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงในบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับผลของความเห็นของผู้อื่น
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการกำกับการแสดงออกของตน
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเกี่ยวเนื่องกัน

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม (prejudice)

1. การนิยามเจตคติรังเกียจกลุ่ม

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติรังเกียจกลุ่มในอดีต ซึ่งถือว่าเป็นหัวข้อที่มีการศึกษากันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเจตคติรังเกียจกลุ่มนั้นนับว่าเป็นต้นเหตุหนึ่งของปัญหาในสังคม อย่างไรก็ตามการศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มก็มีพัฒนาการเกี่ยวกับแนวคิดต่างๆ ตามกาลเวลา ซึ่งส่งผลให้มีการกำหนดหรือกล่าวถึงลักษณะของเจตคติรังเกียจกลุ่มไว้ตามที่จะได้กล่าวต่อไป

เจตคติรังเกียจกลุ่มทุกประเภทมีพื้นฐานหลักร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเจตคติรังเกียจกลุ่มระหว่างเชื้อชาติ เจตคติรังเกียจกลุ่มระหว่างเพศ หรือเจตคติรังเกียจกลุ่มเฉพาะต่างๆ ก็มักจะมีพื้นฐานหลักที่คล้ายกันมากกว่าแตกต่างกัน นอกจากนี้ เจตคติรังเกียจกลุ่มยังมีลักษณะของความทั่วไปจากวัฒนธรรม เวลา เพศ ขอบเขตประเทศ หรือภาษา กล่าวคือไม่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ กลุ่มสัญชาติ หรือเพศใดที่ได้รับการผูกขาดเจตคติรังเกียจกลุ่ม (Crandall & Eshleman, 2003)

โดยดั้งเดิมแล้ว เจตคติรังเกียจกลุ่ม เป็นคำศัพท์ที่พัฒนามาจากภาษาละติน “praejudicium” ซึ่งหมายถึงการตัดสินที่อ้างอิงจากการตัดสินใจและประสบการณ์ที่ผ่านมา Allport (1954) โดย Allport (1954) ได้อธิบายว่าเจตคติรังเกียจกลุ่มสามารถจำกัดความโดยใช้การจำกัดความทิศทางเดียวคือหมายถึง การคิดเกี่ยวกับผู้อื่นโดยปราศจากการอ้างอิงที่เพียงพอ หรือสามารถใช้การจำกัดความ 2 ทิศทางคือหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ได้อ้างอิงจากประสบการณ์จริง จากรูปแบบการจำกัดความดังกล่าว Ponterotto (1991) จึงได้สรุปว่าองค์ประกอบหลักที่จะช่วยให้เข้าใจเจตคติรังเกียจกลุ่มได้คือ 1) องค์ประกอบด้านเจตคติ (บวกหรือลบ) และ 2) ความผิดพลาดของความเชื่อ

อย่างไรก็ตาม Allport (1954) ยังได้กล่าวอีกว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มระหว่างเชื้อชาติ หมายถึงความเกลียดชังที่อ้างอิงจากความเชื่อเหมารวมที่ไม่ยืดหยุ่นและผิดพลาด โดยอาจจะเกิดขึ้นต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างเหมารวมหรือเกิดขึ้นต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเนื่องจากเขาเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น Ponterotto (1991) จึงสรุปเพิ่มเติมจากการจำกัดความดังกล่าวว่าองค์ประกอบของคำจำกัดความของเจตคติรังเกียจกลุ่มระหว่างเชื้อชาติประกอบด้วย 1) เจตคติรังเกียจกลุ่มจะมีทิศทางลบและสามารถมีเป้าหมายเป็นได้ทั้งกลุ่มหรือบุคคล 2) เจตคติรังเกียจกลุ่มสามารถเป็นได้ทั้งเจตคติหรือความเชื่อภายในหรือการแสดงภายนอก 3) อ้างอิงจากข้อมูลที่ผิดพลาด และ 4) มีพื้นฐานมาจากการแผ่ขยายที่ไม่ยืดหยุ่น

งานวิจัยที่ศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มก็ได้มีการกำหนดคำจำกัดความของเจตคติรังเกียจกลุ่มไว้ เช่น Dovidio (2001) ได้อธิบายว่า เจตคติรังเกียจกลุ่ม หมายถึง เจตคติทางลบที่ไม่เป็นธรรมต่อกลุ่มสังคมหรือบุคคลที่รับรู้ว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความเชื่อและพฤติกรรม

ทางลบต่อกลุ่มสังคมอื่นส่วน Feagin และ Vera (1995 อ้างถึงใน Dovidio, 2001) อธิบายว่าเจตคติ
 รังเกียจกลุ่มระหว่างเชื้อชาติ เป็นการยอมรับอคติเกี่ยวกับเชื้อชาติและอำนาจที่จะปฏิเสธกลุ่มเชื้อ
 ชาติอื่นในด้านเกียรติ โอกาส อิสรภาพและรางวัล ซึ่งสิ่งเหล่านั้นสามารถเกิดขึ้นต่อกลุ่มเชื้อชาติของ
 ตนเองผ่านกระบวนการของแนวคิด เจตคติและกระบวนการทางสังคมและ Paluck และ Green
 (2009) ได้กำหนดคำจำกัดความของเจตคตรังเกียจกลุ่มไว้ว่า หมายถึง ความลำเอียงทางลบต่อกลุ่ม
 ทางสังคมโดยประกอบด้วยความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรม

Crandall และ Eshleman (2003) ได้จำกัดความเจตคตรังเกียจกลุ่มไว้ว่า หมายถึง การ
 ประเมินทางลบต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยมีพื้นฐานมาจากการเป็นสมาชิก
 กลุ่มของเขา และยังอธิบายเพิ่มเติมว่า คำจำกัดความของเขามีส่วนที่แตกต่างจากของ Allport (1954)
 คือ เขาไม่ได้ระบุว่าเจตคตรังเกียจกลุ่มเป็นการอ้างอิงจากข้อมูลที่ไม่สมเหตุผลดังเช่นคำจำกัดความ
 ของ Allport (1954) โดยเขาให้เหตุผลว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะมีเหตุผลที่ชัดเจนต่อเจตคตรังเกียจกลุ่ม
 ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงประเด็นดังกล่าว เขาจึงระบุว่ากระบวนการทางจิตวิทยาที่สามารถนำไปสู่เจตคติ
 รังเกียจกลุ่มได้นั้นเป็นได้ทั้งเจตคตรังเกียจกลุ่มที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล

จากตัวอย่างการจำกัดความดังกล่าวและจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเจตคตรังเกียจกลุ่ม
 ผู้วิจัยพบว่านักวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาตามแนวทางและอ้างอิงคำจำกัดความของ Allport (1954) ซึ่ง
 แม้ว่าต่อมาจะมีนักวิจัยที่จำกัดความเจตคตรังเกียจกลุ่มในงานวิจัยของตนเองบ้าง แต่ก็ไม่มี
 แตกต่างจากคำจำกัดความของ Allport (1954) อย่างชัดเจน โดยสรุปแล้ว สำหรับงานวิจัยนี้ได้
 กำหนดว่า เจตคตรังเกียจกลุ่ม หมายถึง การประเมินทางลบต่อกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดย
 เหมารวมจากการรับรู้การเป็นสมาชิกกลุ่มของบุคคลเป้าหมาย

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคตรังเกียจกลุ่ม

งานวิจัยในอดีตได้มีการศึกษาเจตคตรังเกียจกลุ่มไว้อย่างมากมายและหลากหลาย โดยมี
 รูปแบบ ทฤษฎีและปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามก็ยังไม่มียุทธศาสตร์หรือโครงสร้างใดที่
 สามารถอธิบายเจตคตรังเกียจกลุ่มได้อย่างสมบูรณ์

Duckitt (1992) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคตรังเกียจกลุ่ม โดยได้
 อธิบายว่านักวิจัยในอดีตได้มีการจำแนกลักษณะการศึกษาและการอธิบายเจตคตรังเกียจกลุ่มไว้หลาย
 รูปแบบ เช่น Allport (1954) ซึ่งถือว่าเป็นนักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเจตคตรังเกียจกลุ่มที่สำคัญและเป็น
 รากฐานให้กับนักวิจัยในยุคต่อมาจนถึงปัจจุบัน ได้กำหนดด้านการอธิบายเจตคตรังเกียจกลุ่มเป็น 6
 ด้านคือ 1) ด้านประวัติศาสตร์ 2) ด้านวัฒนธรรมสังคม 3) ด้านสถานการณ์ 4) ด้านบุคลิกภาพ 5)
 ด้านปรากฏการณ์ต่างๆ และ 6) ด้านสิ่งเร้าเป้าหมาย และต่อมา Simpson และ Yinger (1985) ได้
 จำแนกเป็น 3 ด้านคือ 1) ด้านวัฒนธรรม 2) ด้านกลุ่ม 3) ด้านลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งต่อมานักวิจัยได้

แนะนำว่าการศึกษาคควรอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและการวิเคราะห์เพียง 2 ระดับคือ ระดับสังคม และระดับบุคคล

Duckitt (1992) จึงได้วิเคราะห์และอธิบายวิวัฒนาการของการศึกษาเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มว่า แนวทางการศึกษาเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์และสิ่งแวดล้อมของแต่ละยุคซึ่งจะส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มมากกว่าเพียงการค้นหาหัวข้อในการศึกษาใหม่ๆ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมในแต่ละยุคทำให้เกิดความสนใจและคำถามใหม่ๆเกี่ยวกับธรรมชาติของเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่ม เป็นผลให้เกิดการวิเคราะห์ที่ใช้ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มใหม่ๆขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงแนวโน้มของการศึกษาเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มดังกล่าวก็ไม่ได้หมายความว่าแนวคิดใหม่จะสามารถอธิบายได้สมบูรณ์ ดีกว่าหรือลบล้างแนวคิดเก่า แต่เป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มให้กว้างขวางมากขึ้น

ต่อมา Dovidio (2001) ได้อธิบายเพิ่มเติมจาก Duckitt (1992) โดยอธิบายว่าแนวทางการศึกษาเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มนั้นสามารถจำแนกตามแนวคิดและรูปแบบการศึกษาเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มได้เป็น 3 ช่วง โดยได้เปรียบเทียบกับเป็น 3 ระลอก (3 waves) ประกอบด้วย

- 1) การศึกษาระลอกที่ 1 เป็นการมุ่งเน้นการวัด การอธิบายและการทำความเข้าใจความผิดปกติของบุคคลว่าเป็นสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีมุมมองว่าจะสามารถระบุปัญหาได้จากการวัดลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคล เช่น ลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม (authoritarianism)
- 2) การศึกษาระลอกที่ 2 มีมุมมองว่าเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มมีพื้นฐานมาจากกระบวนการปกติ ไม่ใช่ความผิดปกติดังเช่นระลอกที่ 1 จึงมีแนวคิดว่าการกระบวนการทางสังคมและบรรทัดฐานสังคมสามารถก่อให้เกิดและส่งผ่านเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มได้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมจึงส่งผลต่อเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มไม่ใช่เพียงต่อบุคคลเท่านั้น แต่ส่งผลถึงสมาชิกโดยทั่วไปของกลุ่ม ในช่วงระลอกที่ 2 นี้โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการศึกษาตามแนวคิดของทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity theory) ซึ่งอธิบายว่าเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถเพิ่มการเห็นคุณค่าแห่งตน (self-esteem) ได้ นอกจากนี้ยังเริ่มมีการศึกษาโดยใช้แนวทางกระบวนการทางความคิด เนื่องจากพบความไม่สอดคล้องกันของผลจากการวัดเจตคติแบบรายงานตนเอง (self-report) และหลักฐานที่แสดงถึงการกีดกันทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง
- 3) การศึกษาระลอกที่ 3 เป็นการศึกษาเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มแบบหลายมิติ ทำให้เกิดแนวคิดและเทคโนโลยีการวัดใหม่ๆ ขึ้น โดยได้เริ่มศึกษาเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มเกิดจากการไม่ตระหนักในเจตคติและความเชื่อทางลบ เนื่องจากการค้นพบความไม่สอดคล้องระหว่างการวัดเจตคติแบบรายงานตนเองกับการแสดงออกการกีดกันทางสังคม (discrimination) ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม จึงได้มีการศึกษาถึงรูปแบบมุมมองและการวัดเกี่ยวกับเจตคติแบบแอบแฝง (implicit attitude) และแบบเด่นชัด (explicit attitude) ขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจและการแผ่ขยายงานวิจัยเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มมากขึ้น

ตารางที่ 1

ภาพรวมรูปแบบของการศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่ม

กระบวนการพื้นฐาน	พื้นฐานทางจิตวิทยาของเจตคติรังเกียจกลุ่ม	พลวัตทางสังคมและระหว่างกลุ่ม	การส่งผ่านทางสังคมของเจตคติรังเกียจกลุ่ม	ลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคล
ลักษณะของกระบวนการ	กระบวนการทางจิตวิทยาตามธรรมชาติของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม	เงื่อนไขเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มซึ่งจะพัฒนาเป็นรูปแบบของเจตคติรังเกียจกลุ่ม	การส่งผ่านอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมถึงบุคคล	ความแตกต่างระหว่างบุคคลของความอ่อนไหวต่อการปรับตัวต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม
ระดับของการวิเคราะห์	กระบวนการทางจิตวิทยา	กระบวนการของกลุ่มทางสังคม	กระบวนการระหว่างบุคคล	กระบวนการภายในบุคคล
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	การจำแนกทางสังคม-การระบุตนเอง-ทางสังคม-กระบวนการ-เติบโตทางสังคม	ความขัดแย้งที่แท้จริง-การแข่งขัน-ทางสังคม	การคล้อยตาม-การรับรู้ทางสังคมและการอนุมานสาเหตุ-การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ความนิยมความเสมอภาคเท่าเทียม-การปรับตัว-การเห็นคุณค่า-แห่งตน

หมายเหตุ ดัดแปลงจาก Duckitt (1992)

ในขณะเดียวกัน Fiske (2000) ได้รวบรวมงานวิจัยและอธิบายว่าการศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มที่ผ่านมานั้น เป็นการพัฒนาการศึกษาที่เริ่มต้นจากแรงจูงใจ (motivation) จากนั้นหันมาศึกษาการรู้คิด (cognition) และจึงมีการศึกษาผสมผสานกันระหว่างแรงจูงใจและการรู้คิด ตามลำดับ ซึ่งสามารถจำแนกการวิเคราะห์ได้เป็น 2 ระดับดังนี้

1) ระดับภายในบุคคล (intra-personal) เป็นการศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มโดยวิเคราะห์ถึงปัจจัยและกระบวนการภายในของบุคคลโดยเริ่มต้นจากแนวคิดลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมซึ่งทำให้เกิดการแสดงออกเจตคติรังเกียจกลุ่ม ต่อมาการศึกษาที่เน้นด้านการรู้คิด (cognition) ที่เกิดขึ้นภายในบุคคลมากขึ้นซึ่งทำให้เกิดรูปแบบของเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เรียกว่า modern racism,

ambivalent racism และ aversive racism ขึ้น และมีการพัฒนาการศึกษาและเกิดการวัดลักษณะความใฝ่การควบคุมทางสังคม (social dominance orientation) ของบุคคลในเวลาต่อมา

2) ระดับสถานการณ์ (contextual) เป็นการศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มโดยวิเคราะห์ปัจจัยด้านสถานการณ์โดยใช้ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นหลักในการวิเคราะห์ซึ่งอธิบายเบื้องต้นได้ว่าบุคคลที่ระบุตนเองกับกลุ่มจะเจตคติจริงเกี่ยวกับผู้อื่นที่เป็นสมาชิกของกลุ่มอื่น จากพื้นฐานกระบวนการทางการรู้คิด เพื่อยืนยันตนเองกับกลุ่ม และแรงจูงใจเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าแห่งตนซึ่งทำให้เกิดรูปแบบการศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มโดยเน้นสถานการณ์ต่างๆขึ้น เช่น ผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (intergroup contact)

จากงานวิจัยดังกล่าวและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต ทำให้เห็นว่าการศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มนั้นมีความหลากหลายและขึ้นอยู่กับยุคสมัย สภาพสังคมและวัฒนธรรม ปัญหาและคำถามที่เกิดขึ้น กระแสความสนใจหลัก และแนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ๆที่เกิดขึ้น นักวิจัยแต่ละคนมีแนวทางการศึกษาโดยใช้ทฤษฎี ปัจจัย สถานการณ์และรูปแบบการวิจัยที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเป้าหมายและความสนใจของนักวิจัย ในขณะที่ยังไม่มีแนวคิดใดที่สามารถอธิบายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มได้อย่างสมบูรณ์นั้น ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆที่มีการศึกษาก็ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม และเสนอว่าสามารถจำแนกแนวทางการศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มโดยอ้างอิงแนวทางการจำแนกของ Dovidio (2001) และ Fiske (2000) ได้เป็น 3 รูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มโดยการวิเคราะห์ตามทฤษฎีลักษณะบุคลิกภาพ

ตามที่ Allport (1954) ได้อธิบายว่าเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มเป็นลักษณะพื้นฐานของลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคลและกล่าวเพิ่มเติมว่าหนึ่งในปัจจัยที่เขามั่นใจก็คือผู้ที่ปฏิเสธกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ก็ย่อมจะปฏิเสธกลุ่มอื่นด้วย ถ้าเขาต่อต้านชาวยิว เขาก็มักจะต่อต้านคาทอลิก ต่อต้านคนผิวดำและต่อต้านกลุ่มอื่นๆ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มมีความทั่วไปและขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละคน

Sibley และ Duckitt (2008) ได้รวบรวมงานวิจัยเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มและสรุปลักษณะบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องที่นักวิจัยให้ความสนใจได้ดังนี้

2.1.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม (authoritarianism) การศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในยุคแรกนั้นมีการศึกษาที่มุ่งเน้นลักษณะบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม และทำให้เกิดทฤษฎีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม โดยอธิบายว่าลักษณะบุคลิกภาพอำนาจนิยมหมายถึง การใช้อำนาจโดยปฏิเสธสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลซึ่งถือเป็นประเพณีหรือสิ่งปกติของสังคม ทำให้มีแนวโน้มที่จะส่งผลให้บุคคลเกิดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มได้โดยตรง แต่ต่อมาแนวคิดนี้ก็ได้รับความนิยมนลดลงเมื่อนักวิจัยสนใจปัจจัยทางด้านสังคมเพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตาม งานวิจัยในยุคหลังได้มีการหันกลับมาสนใจแนวคิดทางด้านลักษณะบุคลิกภาพอีกครั้งและทำให้เกิด 2 แนวคิดใหม่ที่จะได้อธิบายต่อไป

2.1.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมฝ่ายขวา (right wing authoritarianism: RWA) และความฝักใฝ่การควบคุมทางสังคม (social dominance orientation: SDO) เป็นการศึกษาเพิ่มเติมและพัฒนาแนวคิดบุคลิกภาพอำนาจนิยม (authoritarianism) เดิม โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างบุคลิกภาพกับเจตคติรังเกียจกลุ่มโดยตรง ทำให้เกิดการพัฒนารวดความแตกต่างของบุคลิกภาพแบบ RWA (Altemeyer, 1998) หมายถึง ความยึดมั่นในการแบ่งแยกสถานภาพของกลุ่มตนและกลุ่มอื่น โดยนักวิจัยได้พบว่า RWA มีอำนาจในการทำนายปรากฏการณ์ทางสังคมและปรากฏการณ์ระหว่างกลุ่ม และที่สำคัญสามารถทำนายเจตคติรังเกียจกลุ่มทั่วไปได้ด้วย

จากนั้น Sidanius และ Pratto (2001) ได้เสนอการวัดความแตกต่างของบุคลิกภาพแบบ SDO โดยได้อธิบายว่า หมายถึง การยึดมั่นในความแตกต่างของชนชั้นและอำนาจระหว่างกลุ่ม รวมทั้งความต้องการของบุคคลในการให้กลุ่มตนอยู่เหนือกว่ากลุ่มอื่น งานวิจัยพบว่า SDO สามารถทำนายปรากฏการณ์ทางสังคมและปรากฏการณ์ระหว่างกลุ่ม รวมทั้งทำนายเจตคติรังเกียจกลุ่มทั่วไปได้ เช่นเดียวกับ RWA

Sibley และ Duckitt (2008) ยังได้อธิบายว่าบุคลิกภาพแบบ RWA และ SDO นั้นมีสหสัมพันธ์กันในระดับต่ำและทำนายเจตคติรังเกียจกลุ่มอย่างเป็นอิสระต่อกัน Asbrock, Sibley, และ Duckitt (2010) พบว่า RWA มีสหสัมพันธ์กับเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มที่รับรู้ว่าเป็นกลุ่มสังคมอื่น แต่ไม่เกิดกับกลุ่มที่มีระดับทางสังคมต่ำ ส่วน SDO มีสหสัมพันธ์กับเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มที่รับรู้ระดับทางสังคมต่ำ แต่ไม่เกิดกับกลุ่มที่เป็นกลุ่มสังคมอื่น

นอกจากนี้ Sibley และ Duckitt (2008) ยังได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพ RWA และ SDO กับลักษณะบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบ (Big Five personality) พบว่า บุคลิกภาพแบบ SDO จะมีความเชื่อมโยงกับบุคลิกภาพแบบความสอดคล้องในความสัมพันธ์ต่ำ (low agreeableness) แต่ไม่เชื่อมโยงกับบุคลิกภาพแบบความเปิดรับประสบการณ์ต่ำ (low openness to experience) ส่วนบุคลิกภาพแบบ RWA จะมีความเชื่อมโยงกับบุคลิกภาพแบบการเปิดรับประสบการณ์ต่ำแต่ไม่เชื่อมโยงกับบุคลิกภาพแบบความมีจิตสำนึกสูง (high conscientiousness) ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพที่สามารถทำนายเจตคติรังเกียจกลุ่มได้คือบุคลิกภาพแบบความเปิดรับประสบการณ์ต่ำและความสอดคล้องในความสัมพันธ์ต่ำ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า SDO และ RWA มีลักษณะภาวะสันนิษฐานซึ่งส่งผลต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มทั่วไปในลักษณะที่แตกต่างกัน

Altemeyer (1998) อธิบายว่า ถ้าต้องการจะอธิบายประเภทของเจตคติรังเกียจกลุ่ม ลักษณะบุคลิกภาพเพียง 2 ประเภทนี้เท่านั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม McFarland (2010) ได้ศึกษาแบบ meta-analysis พบว่า ในขณะที่บุคลิกภาพแบบ RWA และ SDO มีสหสัมพันธ์ทำนายทางบวกกับเจตคติรังเกียจกลุ่มทั่วไปอยู่นั้น ขณะเดียวกันบุคลิกภาพการเข้าใจผู้อื่น (empathy) และการให้เหตุผลทางจริยธรรม (principled moral reasoning) ก็มีสหสัมพันธ์ทำนายทางลบด้วย

2.1.3 ลักษณะบุคลิกภาพแบบแรงจูงใจ 2 ด้าน (dual process motivational; DPM) เป็นการศึกษาเพิ่มเติมและพัฒนาแนวคิดบุคลิกภาพอำนาจนิยมเดิม โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างบุคลิกภาพกับเจตคติรังเกียจกลุ่มโดยทางอ้อม ซึ่ง DPM ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบคือ

2.1.3.1 ความสมานฉันท์ทางสังคม (social conformity) แสดงถึงการระบุตนเองและมีความตื่นตัวต่อคำสั่งทางสังคมซึ่งเป็นการเพิ่มแรงจูงใจหรือการให้คุณค่าต่อความเหนียวแน่นและความมั่นคงของส่วนรวม ซึ่งจะรับรู้ได้จาก RWA สูง

2.1.3.2 การยึดถือความแตกต่างทางสังคม (tough mindedness) แสดงถึงมุมมองต่อโลกในเชิงการแข่งขัน ผู้แข็งแกร่งกว่าชนะผู้อ่อนแอกว่า ซึ่งเป็นการเพิ่มเป้าหมายแรงจูงใจหรือให้คุณค่ากับอำนาจและการกดขี่ระหว่างชนชั้นของกลุ่ม ซึ่งรับรู้ได้จาก SDO สูง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า RWA และ SDO จะเป็นปัจจัยส่งผ่านของผลจากบุคลิกภาพความสมานฉันท์ทางสังคม (social conformity) และการยึดถือความแตกต่างทางสังคม (tough mindedness) ต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะการเชื่อมโยงทางอ้อม

อย่างไรก็ตาม DPM ก็อธิบายว่า RWA และ SDO นั้นส่งผลต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มต่างมิติกัน จึงทำให้ส่งผลต่อกลุ่มอื่นที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการรับรู้เงื่อนไขการถูกกระทำจากจากกลุ่มอื่นหรือสถานการณ์นั้น โดย Asbrock และคณะ (2010) ได้ศึกษากระบวนการของ DPM แล้วพบว่า RWA จะมีอิทธิพลต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มที่ดูเหมือนจะอันตราย ส่วน SDO จะมีอิทธิพลต่อเจตติรังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มที่มีระดับทางสังคมต่ำ และทั้ง RWA และ SDO มีอิทธิพลต่อเจตติรังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มที่มีความขัดแย้ง

2.2 การศึกษาเจตติรังเกียจกลุ่มโดยการวิเคราะห์ทฤษฎีทางสังคม

นักวิจัยกลุ่มหนึ่งได้มองว่าเจตติรังเกียจกลุ่มเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลทางสังคมมากกว่าที่จะเป็นลักษณะส่วนบุคคล และได้มีการนำเสนอการวิเคราะห์ทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมเพื่ออธิบายเจตติรังเกียจกลุ่มไว้จำนวนมาก โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีความขัดแย้งโดยแท้จริง (realistic group conflict theory) อธิบายว่าการแข่งขันเพื่อให้ได้ทรัพยากรจะนำไปสู่การเกิดเจตคติทางลบต่อกลุ่มอื่นและประเมิณผลงานของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่นอย่างลำเอียง เช่น งาน เงิน อำนาจ เป็นต้น เช่น Maddux, Galinsky, Cuddy, และ Polifroni (2008) พบว่าผู้ร่วมการทดลองมีเจตคติทางลบต่อคนเอเชีย-อเมริกันเมื่อเขาคิดว่าเขาจะต้องร่วมงานกัน ซึ่งเขาคาดหวังว่าคนเอเชีย-อเมริกันจะเป็นประโยชน์ต่อเขามากกว่าเมื่อเขาคิดว่าเขาต้องร่วมงานกับคนแอฟริกัน-อเมริกันและต้องแข่งขันกับคนเอเชีย-อเมริกัน ซึ่งเขาอาจจะได้รับผลที่ไม่ดีจากคนเอเชีย-อเมริกัน แสดงให้เห็นว่าเมื่อรับรู้การถูกกระทำต่อความสำเร็จของเขา เขาจึงเกิดเจตติรังเกียจกลุ่ม

จากการศึกษาเรื่อง Robbers Cave ของ Sherif และคณะ (1954 อ้างถึงใน Dovidio, 2001) พบว่าความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนำไปสู่การเกิดความเชื่อเหมารวมทางลบ รวมทั้งความโกรธและการแสดงออกทางพฤติกรรมรุนแรงที่มีต่อสมาชิกกลุ่มอื่น

2.2.2 ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม อธิบายว่าบุคคลพยายามที่จะเพิ่มการเห็นคุณค่าแห่งตน จาก 2 ส่วนคือ อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (personal identity) และอัตลักษณ์ทางสังคม (social identity) เนื่องจากความเป็นสมาชิกกลุ่มส่งผลต่อความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของคนเรา บุคคลจึงรวมเอาความสำเร็จของกลุ่มเป็นทางหนึ่งที่จะเพิ่มความรู้สึกมีคุณค่าของตนเอง ในขณะเดียวกัน เราก็สามารถเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองได้จากการให้ความสนใจในการเชื่อมโยงตนเอง ความสำเร็จของกลุ่ม ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าบุคคลจะรู้สึกชอบกลุ่มของตนเองมากกว่ากลุ่มอื่นเพื่อเพิ่ม การเห็นคุณค่าแห่งตนของเขา (Tajfel, 1982)

Spencer, Fein, Wolfe, Fong, และ Duinn (1998) พบว่าเมื่อผู้ร่วมการทดลองผิวขาว ได้รับการตอบสนองกลับทางลบจากนักวิจัย เขามักจะใช้ความเชื่อเหมารวมทั่วไปเกี่ยวกับคนผิวดำใน แบบทดสอบความเชื่อเหมารวมมากกว่าเมื่อเขาได้รับการตอบสนองกลับทางบวกหรือไม่ได้รับเลย นอกจากนี้ Fein และ Spencer (1997) ยังพบว่าผู้ที่มีความรู้สึกแย่อต่ตนเอง ก็มักจะเหยียดขาวยิว มากกว่าผู้ที่ไม่รู้สึกแย่อต่ตนเอง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการเกิดเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อสมาชิกกลุ่มอื่นทำให้ เพิ่มระดับการเห็นคุณค่าแห่งตนได้

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เจตคติรังเกียจกลุ่มจากทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมนั้นอาจจะไม่สามารถอธิบายได้เสมอไป โดยมักจะต้องอยู่ในเงื่อนไขเฉพาะบางอย่าง ประกอบด้วย

1) ขนาดกลุ่ม ขนาดของกลุ่มที่เล็กเพียงพอที่สมาชิกจะรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวซึ่งเป็นเหตุผล ที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเล็กมักจะมี ความจงรักภักดีและมีความคล้ายคลึงกันภายในกลุ่ม มากกว่ากลุ่มที่มี ขนาดใหญ่

2) สถานภาพภายในกลุ่ม ผู้ที่มีความเป็นสมาชิกกลุ่มสูง (high identity) มักจะมีเจตคติ รังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มอื่นมากด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการปรากฏตัวของสมาชิกกลุ่มเดียวกันคนอื่น เช่น การทดลองพบว่าผู้ที่เป็นสมาชิกสมาคมแบบชั่วคราวคนหนึ่ง มีการเหยียดสมาชิกสมาคมอื่นเมื่อ เขาเชื่อว่ามีสมาชิกคนอื่นรับรู้การแสดงออกของเขามากกว่าเมื่อเขาเชื่อว่าเขาแสดงออกโดยลำพัง ขณะที่สมาชิกสมาคมแบบเหนียวแน่นไม่มีความแตกต่างในการเหยียดสมาชิกสมาคมอื่น ไม่ว่าจะ เป็นกรณีแสดงออกลำพังหรือมีผู้อื่นอยู่ด้วย (Noel, Wann, & Branscombe, 1995) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การมีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อกลุ่มอื่นเป็นการเพิ่มสถานะต่อกลุ่มได้อีกด้วย

3) สถานภาพของกลุ่ม กลุ่มที่ได้รับเจตคติรังเกียจกลุ่ม มักจะยินดีกับความล้มเหลวของกลุ่ม อื่น แม้ว่าความล้มเหลวนั้นจะไม่ได้ส่งผลที่ดีต่อเขาก็ตาม เช่น Leach, Spears, Branscombe, และ Doosje (2003) พบว่าแฟนฟุตบอลชาวเนเธอร์แลนด์ซึ่งรู้สึกไม่ดีกับผลงานของทีมชาติตนจะรู้สึกดีใจ กับการพ่ายแพ้ของทีมชาติเยอรมันต่อทีมชาติโครเอเชีย (เนื่องจากทีมชาติเนเธอร์แลนด์เป็นคู่แข่งกับ ทีมชาติเยอรมัน)

2.2.3 ทฤษฎีการจำแนกทางสังคม (social categorization theory) อธิบายว่า ปัจจัยหนึ่งที ก่อให้เกิดความเชื่อเหมารวมและเจตคติรังเกียจกลุ่มคือ แนวโน้มที่จะจำแนกบุคคลไปสู่กลุ่มอย่าง รวดเร็วโดยใช้พื้นฐานโดยทั่วไป เช่น กลุ่มตนเอง หมายถึง บุคคลที่เหมือนกับตนเอง และกลุ่มอื่น

หมายถึง บุคคลที่ไม่เหมือนตนเอง นอกจากนี้ การจำแนกนั้นสามารถใช้พื้นฐานอื่นโดยทั่วไป เช่น สี นัยน์ตา บ้านเกิด เป็นต้น (Perdue, Dovidio, Gurtman, & Tyler, 1990)

Turner, Hogg, Oakes, Reicher, และ Wetherell (1987) อธิบายว่า ความดึงดูดใจของ บุคคลใดบุคคลหนึ่งขึ้นอยู่กับความเป็นสมาชิกกลุ่มของเขา (กลุ่มตนเองหรือกลุ่มอื่น) และการจำแนก ตนเองส่งผลให้เกิดการประเมินทางบวก ทำให้สมาชิกกลุ่มตนเองมักจะได้รับรางวัลมากกว่า ได้รับความช่วยเหลือมากกว่าและได้รับการระบุนสาเหตุทางบวกมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น

การศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มโดยวิเคราะห์จากทฤษฎีการจำแนกทางสังคมทำให้เกิดผล ใน 2 ลักษณะดังนี้

1) การเห็นความเหมือนของสมาชิกในกลุ่มอื่น (out-group homogeneity effect)

หมายถึง บุคคลมีแนวโน้มของมุมมองต่อกลุ่มอื่นว่ามีความซับซ้อนน้อย มีความหลากหลายน้อย ในขณะที่มีแนวโน้มมุมมองต่อกลุ่มตนเองว่ามีความซับซ้อนและหลากหลายมากกว่า

การทดลองของ Ryan และ Bogart (1997) พบว่า ผู้หญิงที่เข้าร่วมชมรมหนึ่งจะมองว่า ผู้หญิงในชมรมอื่นมีความหลากหลายน้อยกว่า หลังจากที่เธอใช้เวลาอยู่ร่วมกับชมรมของเธอผ่านไป 1 ภาคเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับตอนต้นภาคเรียนซึ่งเธอยังไม่ใกล้ชิดกับชมรม

2) การเข้าข้างกลุ่มตนเอง (in-group favoritism) หมายถึง บุคคลมีแนวโน้มที่จะชอบผู้ที่ เป็นสมาชิกกลุ่มตนเองมากกว่าสมาชิกกลุ่มอื่นนอกจากนี้ ปรากฏการณ์นี้ยังสามารถเกิดขึ้นได้กับกลุ่มที่มิ การจำแนกอย่างไม่มี ความหมาย เช่น การจำแนกโดยจำนวนของจุดที่นับได้จากภาพ หรือการจำแนก โดยการสุ่มตัวอักษร

การทดลองพบว่า ผู้ร่วมการทดลองอ้างอิงคำสรรพนามของกลุ่มตนเองกับคำในทางบวก มากกว่าการอ้างอิงคำสรรพนามของกลุ่มอื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีแนวโน้มจะเกิดเจตคติทางบวก กับกลุ่มตนเองเป็นการเกิดขึ้นในระดับอัตโนมัตินี้ (Otten & Wentura, 1999)

2.2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory) อธิบายการเกิดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มจากการวิเคราะห์ทฤษฎีนี้ เช่น เด็กจะสร้างเจตคติต่อกลุ่มต่างๆโดยการสังเกตจากผู้ปกครอง ถ้า เด็กได้ยินผู้ปกครองแสดงเจตคติทางลบหรือหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่ม หนึ่ง เด็กก็จะเกิดความเชื่อทางลบต่อสมาชิกกลุ่มนั้นและมีแนวโน้มที่จะแสดงออกอย่างลำเอียง (Towles-Schwen & Fazio, 2001) นอกจากผู้ปกครองแล้ว บุคคลยังสังเกตผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางใน การเกิดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มด้วย เช่น Blanchard และคณะ (1994) พบว่า ผู้ร่วมการทดลองคนผิวขาว ที่ได้ยินผู้อื่นแสดงการเหยียดเชื้อชาติ ก็แสดงมุมมองต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติลดลง มากกว่าผู้ที่ ไม่ได้ยิน

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมสามารถอธิบายถึงสาเหตุของการที่บุคคลแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งบางกลุ่ม แต่ไม่แสดงต่อกลุ่มอื่นบางกลุ่ม โดยอธิบายได้ว่า บุคคลจะเรียนรู้ที่จะเกิด เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มเมื่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มนั้นถูกยอมรับ และหลีกเลี่ยงจะแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มที่ ไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น ความเชื่อว่าผู้อื่นมีความเชื่อเช่นเดียวกับตนเอง จะเพิ่มความแข็งแกร่งและความ

รวดเร็วของเจตคติ รวมทั้งความสามารถในการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงด้วย (Stangor et al., 2001; Wittenbrink & Henly, 1996)

Sechrist และ Stangor (2001) ทำการทดลองโดยให้ผู้ร่วมการทดลองกลุ่มหนึ่งได้รับการข้อมูลว่าความเชื่อต่อคนผิวดำของเขาได้รับการยอมรับจากคนส่วนมาก (81%) ส่วนผู้ร่วมการทดลองอีกกลุ่มหนึ่งได้รับข้อมูลว่าความเชื่อต่อคนผิวดำของเขาไม่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนมาก (19%) ผลการทดลองพบว่า การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความสอดคล้องกับผู้อื่นส่งผลต่อความเชื่อของผู้ร่วมการทดลอง โดยผู้ที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มสูง เมื่อได้รับข้อมูลว่าไม่สอดคล้องกับผู้อื่นจะประเมินคนผิวดำทางลบน้อยกว่า เมื่อได้รับข้อมูลสนับสนุนความเชื่อจากผู้อื่น รวมทั้งการแสดงออกพฤติกรรมโดยการนั่งในระยะใกล้ชิดกว่าด้วย

2.3 การศึกษาเจตตีสองกลุ่มโดยการวิเคราะห์สองกระบวนการ

งานวิจัยในยุคหลังและปัจจุบันมีการพัฒนาและแนวโน้มความสนใจในการศึกษาเจตตีสองกลุ่มจากกระบวนการที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งมีหลักการและแนวคิดดังต่อไปนี้

Allport (1954) เชื่อว่าโดยปกติแล้วเจตตีสองกลุ่มจะเกิดความสำนึกผิด โดยความสำนึกผิดนั้นจะเกิดในกระบวนการทฤษฎีและเป็นธรรมชาติของกระบวนการทางจิต ขณะที่เจตตีสองกลุ่มจะเป็นกระบวนการทางอารมณ์ความรู้สึกในกระบวนการปฐมภูมิ

Rogers และ Prentice-Dunn (1981) อธิบายว่า โดยปกติแล้ว คนผิวดำจะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมซึ่งต่อต้านการมีเจตตีสองกลุ่ม แต่เมื่อถูกกระตุ้นทางด้านอารมณ์ ความเครียด ความโกรธแล้ว คนผิวดำก็จะเปลี่ยนไปใช้รูปแบบการแสดงออกตามครรลองเดิม ดังนั้น เจตตีสองกลุ่มที่แท้จริง จึงถูกปกคลุมด้วยบรรทัดฐาน (ที่เกี่ยวกับความเชื่อในความเท่าเทียม) ของการแสดงพฤติกรรมในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่เหมาะสม

Gaertner และ Dovidio (1986) อธิบายถึงรูปแบบแนวคิดของเจตตีสองกลุ่มที่เรียกว่า aversive racism ซึ่งเป็นผลจาก 1) เจตตีสองกลุ่มที่พัฒนามาจากประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเชื้อชาติ ส่งผลในกลไกของกระบวนการจิตที่พัฒนาให้เกิดความเชื่อเหมารวม และ 2) คุณค่าของความเชื่อความเท่าเทียมกัน โดยเจตตีสองกลุ่มในลักษณะ aversive racism ไม่ได้เกิดจากความเป็นศัตรูกันอย่างบริสุทธิ์ จึงทำให้เกิดความรู้สึกยากลำบากและอึดอัดขึ้น

Katz และ Hass (1988) อธิบายว่า เจตตีสองกลุ่มระหว่างเชื้อชาติของคนอเมริกันผิวดำต่อคนอเมริกันผิวดำเป็นการผสมผสานของเจตติต่อต้านคนผิวดำกับเจตติไม่ต่อต้านคนผิวดำ โดยสภาวะดังกล่าวเรียกว่าเจตตีสองกลุ่มแบบคลุมเครือ (ambivalent racism) ซึ่งจะเป็นผลจากกลไกของความขัดแย้งระหว่าง 1) ความเชื่อในความเป็นมนุษย์และความเชื่อในความเท่าเทียมกัน ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดความเห็นอกเห็นใจต่อความเสียหายของสังคมคนผิวดำ และ 2) ลัทธินิยายโปรเตสแตนต์ (The Protestant work ethic) และลัทธิปัจเจกบุคคล ซึ่งสนับสนุนการต่อต้านคนผิวดำ ดังนั้น ความสับสนในเจตติต่อเชื้อชาติจึงเป็นผลจากความขัดแย้งกันภายในกระบวนการทางจิตระหว่างแนวคิดสนับสนุนและต่อต้านคนผิวดำ

Devine (1989) อธิบายว่า การแสดงออกของเจตคติรังเกียจกลุ่มนั้นเป็นผลจากกระบวนการอัตโนมัติ (automatic process) และกระบวนการควบคุม (control process) โดยความเชื่อเหมารวมจะสามารถเกิดขึ้นได้อย่างอัตโนมัติ ความเชื่อเหมารวมและข้อมูลการจำแนกจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและไม่ต้องพยายามทำให้ส่งผลต่อกระบวนการรับรู้ เช่น ความเชื่อเหมารวมมักจะเกิดขึ้นในความทรงจำของเด็กก่อนที่เด็กจะพัฒนาความสามารถทางการรู้คิดและการประเมิน ในขณะที่เดียวกันก็เกิดการตอบโต้เพื่อลดการแสดงออกของเจตคติรังเกียจกลุ่มด้วยจากแหล่งข้อมูลทางการรู้คิดที่เหมาะสมที่จะไปยับยั้งการใช้ความเชื่อเหมารวม การยึดมั่นต่อการไม่แสดงออกเจตคติรังเกียจกลุ่มจึงเป็นลักษณะของความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับความเชื่อเหมารวมก็ได้

ดังนั้น Devine (1989) จึงสรุปว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มไม่ได้เป็นผลจากกระบวนการคิดดั้งเดิม แม้ว่าความเชื่อเหมารวมจะยังคิดมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่ม แต่เมื่ออยู่ในภาวะตระหนักได้ บุคคลก็จะเกิดการพยายามปฏิเสธความเชื่อเหมารวมและพยายามแสดงออกไปในทางไม่มีเจตคติรังเกียจกลุ่ม

Pettigrew และ Meertens (1995) ได้ศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มในยุโรปตะวันตกซึ่งประกอบไปด้วยหลากหลายเชื้อชาติ และเรียกว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบซ่อนเร้น (subtle) และเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบชัดเจน (blatant) โดยเป็นการวิเคราะห์ระหว่างของเจตคติที่แท้จริงของบุคคลกับบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการต่อต้านการกีดกันทางสังคมและการแสดงออกของเจตคติรังเกียจกลุ่มต่างๆ

Bargh (1999) อธิบายว่า บุคคลอาจจะไม่ได้ตระหนักว่าเขากำลังทำอะไร เขาอาจจะตั้งใจที่จะทำอย่างอื่น ดังนั้นการทำงานของความเชื่อเหมารวมและเจตคติรังเกียจกลุ่มก็อาจจะอยู่นอกเหนือจากการควบคุมก็เป็นได้

Crandall และ Eshleman (2003) ได้ศึกษาและพัฒนาโมเดลการอธิบายและระงับเจตคติรังเกียจกลุ่ม (The justification-suppression model of prejudice) โดยได้อธิบายว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มมักจะไม่ได้แสดงออกมาโดยตรง แต่จะมีการปรับปรุงและจัดกระทำเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของตนเองและสังคม การแสดงออกของเจตคติรังเกียจกลุ่มจึงเกิดจากการพยายามควบคุมความขัดแย้งของกระบวนการจากแรงจูงใจจาก 2 ประเภท ซึ่งความขัดแย้งนั้นจะทำให้เกิดภาวะที่ไม่แน่นอนทางอารมณ์ พฤติกรรมไม่คงที่และเกิดความไม่สอดคล้องทางการรู้คิดแรงจูงใจดังกล่าวประกอบด้วย

1) เจตคติรังเกียจกลุ่มแท้ (genuine prejudice) หมายถึงเจตคติที่มีลักษณะเป็นรากฐานกระบวนการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน มีพลังอำนาจ มีความเป็นอัตโนมัติ เป็นพื้นฐานทางการรู้คิดและอยู่นอกเหนือจากความพยายาม ซึ่งเป็นความรู้สึกทางลบและมีพลังของแรงจูงใจ และเป็นการประเมินที่ไม่อยู่บนพื้นฐานของเหตุผล

2) แรงจูงใจที่จะควบคุมเจตคติรังเกียจกลุ่มแท้ (motivation to control prejudice) เป็นกระบวนการหรือปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการแสดงออกเจตคติรังเกียจกลุ่มเช่น ความเชื่อในความเท่า

เทียมกัน ความเห็นอกเห็นใจ การรักษาภาพลักษณ์ของการไม่มีเจตคติรังเกียจกลุ่ม บรรทัดฐานทางสังคม ความเชื่อในความถูกต้อง การเห็นคุณค่าของมนุษย์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความตึงเครียดขึ้นระหว่างการแสดงออกและการยับยั้งเจตคติรังเกียจกลุ่ม

3. รูปแบบของเจตคติรังเกียจกลุ่ม

Wittenbrink, Judd, และ Park (1997) ได้ทำการศึกษากระบวนการที่แตกต่างกันของเจตคติรังเกียจกลุ่มและพบหลักฐานที่สรุปได้ว่าเจตคติรังเกียจกลุ่มสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝง โดยแบบเด่นชัด หมายถึงเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เป็นผลจากการตั้งใจที่จะควบคุมและกระบวนการตระหนักของความคิด และแบบแอบแฝง หมายถึงเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เป็นผลแอบแฝงการไม่พยายามกระทำต่อองค์ความรู้ที่ถูกระงับโดยสิ่งแวดล้อมมากกว่าการค้นหาในความทรงจำ

Greenwald และคณะ (1998) ได้ศึกษาเจตคติเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนผิวขาวต่อคนผิวดำ โดยใช้การเชื่อมโยงคำศัพท์ พบว่า ผู้ร่วมการทดลองคนผิวขาวส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเชื่อมโยงคำศัพท์ในทางบวกกับคนผิวดำมากกว่า เมื่อเชื่อมโยงกับคนผิวดำด้วยกัน และสรุปว่าคนผิวขาวมีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่อคนผิวดำ ซึ่งเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เกิดขึ้นนั้นเกิดโดยไร้ความตระหนักและตั้งใจ โดย Greenwald และคณะ (1998) กำหนดให้เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอัตโนมัติและไม่อยู่ภายใต้การตระหนัก ส่วนเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด เป็นกระบวนการที่อยู่ภายใต้การตระหนัก

Greenwald และ Banaji (1995) อธิบายว่าเจตคติแบบแอบแฝงเป็นข้อมูลของประสบการณ์ในอดีตในบุคคล ที่สะท้อนความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำ โดยไม่สามารถระบุได้ด้วยการตรวจสอบภายในจิตใจของตนเองได้ การวัดแบบแอบแฝงจึงจะต้องเป็นการวัดการตอบสนองที่อัตโนมัติและมีความรวดเร็ว

Fazio (2001) ได้นำเสนอแนวคิดที่ว่า เจตคติแบบแอบแฝงเป็นเจตคติหรือพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติและไม่ได้อยู่ในการควบคุมของบุคคล โดยมุ่งเน้นอิทธิพลทางด้านสถานการณ์ที่บุคคลไม่มีแรงจูงใจ หรือไม่มีโอกาสที่จะควบคุมการตอบสนองหรือการแสดงออกพฤติกรรม

งานวิจัยเจตคติรังเกียจกลุ่มในยุคหลัง จึงเกิดความรู้และความเข้าใจในเจตคติรังเกียจกลุ่มมากขึ้น ซึ่งมีพื้นฐานมาจากกระบวนการทางการรู้คิดที่อธิบายว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มจะมีความแตกต่างกันในกระบวนการรับรู้ ตัดสินและแสดงออกที่ขึ้นอยู่กับข้อมูลทางการรู้คิดและสิ่งเร้าสถานการณ์ต่างๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด เป็นเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เกิดขึ้นภายใต้การตระหนักของบุคคลที่จะควบคุมการแสดงออกในแต่ละสถานการณ์หรือเงื่อนไข ส่วนเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง เป็นเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากการตระหนักของบุคคลและเกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ

4. การวัดเจตคติรังเกียจกลุ่ม

4.1 การวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด (explicit measurement)

การวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดนั้นสามารถวัดได้โดยใช้การรายงานตนเอง (self-report) เช่นเดียวกับการวัดภาวะสันนิษฐานอื่นๆ เช่น เจตคติ ความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งเป็นการวัดที่วัดเจตคติรังเกียจกลุ่มโดยตรงโดยผู้ทำแบบประเมินจะสามารถตอบแบบทดสอบโดยมีการวิเคราะห์และไตร่ตรองคำตอบของตนเองก่อนที่จะทำการตอบคำถามโดยอาจจะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่นบรรทัดฐานของสังคม ลักษณะบุคลิกภาพบางอย่างของผู้ทำแบบประเมิน สถานการณ์สาธารณะหรือปัจจัยอื่นๆ

สำหรับมาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัด ที่มีการใช้ในงานวิจัยในอดีต ได้แก่ มาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มยุคใหม่ (Modern racism scale: MRS) ที่พัฒนาโดย McConahay, Hardee, และ Batts (1981) มาตรวัดความชื่นชอบคนผิวดำ (Pro-black scale) และมาตรวัดการต่อต้านคนผิวดำ (Anti-black scale) ที่พัฒนาโดย Katz และ Hass (1988) นอกจากนี้ Wittenbrink และคณะ (1997) ยังได้พัฒนามาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มที่รวมเอามาตรวัด MRS มาตร Pro / Anti-black scale และมาตรที่เขาสร้างขึ้นคือ Diversity scale ซึ่งวัดความเชื่อเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลายของเชื้อชาติในสังคม และมาตร Discrimination scale ซึ่งวัดความเชื่อเกี่ยวกับรูปแบบของการกีดกันทางสังคมเข้าด้วยกัน

สำหรับการวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดในรูปแบบภาษาไทยนั้น จริยา ดำรงโฆษิต, ชลาลัย นพพรเลิศวงศ์, และ ทศนวรรณ มานัสวิน (2555) นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการพัฒนามาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดของชาวไทยต่อชาวกัมพูชาขึ้น โดยมาตรนี้มีข้อกระทงทั้งสิ้น 18 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึก (affective component) องค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavioral component) และองค์ประกอบทางปัญญา (cognitive component) รวมถึงผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบราคเท่ากับ .88

4.2 การวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง (implicit measurement)

การศึกษาการวัดแบบแอบแฝงในยุคแรกเริ่มนั้น เป็นการศึกษาเจตคติแบบแอบแฝง โดย Greenwald, และคณะ (1998) เป็นนักจิตวิทยาในยุคแรกที่เริ่มศึกษาตามแนวทางนี้ ได้กำหนดภาวะสันนิษฐานว่าการวัดเจตคติแบบแอบแฝงว่า เป็นการวัดเจตคติหรือสิ่งที่บุคคลไร้ความตระหนักรู้ตัวว่ากำลังถูกวัดอะไร ดังนั้นผู้ที่ถูกวัดแบบแอบแฝงจึงไม่สามารถล่วงรู้ว่าขณะนั้นเขากำลังประเมินเป้าหมายใด

Greenwald และ Banaji (1995) ได้อธิบายว่า การวัดแบบแอบแฝง (implicit measure) นั้นมุ่งเน้นการใช้วิธีการวัดทางอ้อม (indirect measure) ซึ่งมีข้อแตกต่างจากการวัดโดยตรงคือ 1) มีการรับรู้จุดประสงค์ที่แท้จริงของการวัดหรือไม่ 2) การสรุปผลจากการตอบสนองของผู้ร่วมการวิจัยว่า

สังเกต อนุমানและวิเคราะห์การตอบสนองทางตรงหรือทางอ้อม โดยผู้ร่วมการวิจัยไม่รู้ว่าตนเองกำลังตอบสนองหรือถูกวัดอะไร นอกจากนั้น Greenwald และ Banaji (1995) ยังอธิบายว่าเจตคติแอบแฝงเป็นข้อมูลของประสบการณ์ในอดีตในบุคคล ที่สะท้อนความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำ โดยไม่สามารถระบุได้ด้วยการตรวจสอบภายในจิตใจของตนเองได้ การวัดแบบแอบแฝงจึงจะต้องเป็นการวัดการตอบสนองที่อัตโนมัติและมีความรวดเร็ว ซึ่งถือเป็นแนวคิดพื้นฐานที่เขาใช้พัฒนาการวัดแบบแอบแฝงประเภทหนึ่งคือ การทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง

Bargh (1999) ได้อธิบายว่าการวัดแบบแอบแฝงเป็นการประเมินที่คล้ายการบังคับให้ลักษณะเด่นอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมเข้าไว้ด้วยกัน โดยที่เป็นอัตโนมัติ ไร้การตระหนักรู้ตัว ไม่สามารถควบคุมได้ ไม่ได้ตั้งใจ และเป็นการประมวลที่ไม่มีประสิทธิภาพ

Fazio (2001) ได้นำเสนอแนวคิดว่าการวัดแบบแอบแฝงเป็นการทำนายพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติและไม่ได้ใช้ในการควบคุมของผู้ถูกวัด โดยมุ่งเน้นอิทธิพลทางด้านสถานการณ์ที่บุคคลไม่มีแรงจูงใจ หรือไม่มีโอกาสที่จะควบคุมการตอบสนองหรือการแสดงออกพฤติกรรม ดังนั้น Fazio (2001) จึงเสนอแนวคิดหนึ่งของการวัดและการอธิบายเจตคติแอบแฝงคือ โมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย (Motivation and Opportunity as Determinants model: MODE model)

การศึกษาในหลายๆภาวะสันนิษฐาน โดยเฉพาะภาวะสันนิษฐานที่ต้องการการวัดที่ไม่เป็นการวัดโดยตรง ได้มีการศึกษาถึงการวัดแบบแอบแฝงอย่างหลากหลาย เช่น ความเชื่อเหมารวม ความสัมพันธ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง รวมทั้งเจตคติรังเกียจกลุ่มด้วย โดยงานวิจัยในอดีตได้มีการคิดค้นเครื่องมือที่จะวัดเจตตีสองรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงไว้หลายประเภท โดยแต่ละเครื่องมือก็มีแนวคิดพื้นฐานที่คล้ายกันคือ เป็นการวัดที่ไม่ใช้การสอบถามโดยตรงและไม่ใช้การรายงานเจตคติโดยใช้คำพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องการตั้งใจบิดเบือนคำตอบหรือการตอบสนองให้เป็นที่พอใจทางสังคม (social desirability) และที่สำคัญคือ ผู้ร่วมการทดลองจะต้องไม่ตระหนักต่อเจตคติต่อเป้าหมายการวัดและไม่สามารถรู้ได้ว่ากำลังถูกประเมินสิ่งใดอยู่ หรือผู้ร่วมการทดลองจะไม่เกิดภาวะที่จะควบคุมการตอบสนองหรือแสดงออกเจตคติและพฤติกรรมต่างๆ โดยแต่ละเครื่องมือจะมีความแตกต่างกันไปในลักษณะของแนวทาง เทคนิค และหลักการที่พยายามให้ผู้ทำการทดสอบมีการประเมินอย่างอัตโนมัติและแสดงเจตคติในระดับแอบแฝงให้มากที่สุด

Fazio และ Olsen (2003) ได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยที่ใช้การวัดแบบแอบแฝงและได้สรุปจำแนกเทคนิคการวัดแบบแอบแฝงที่มีการใช้ในงานวิจัยได้ดังนี้

- 1) การขึ้นนำการประเมิน (evaluative priming procedure) พัฒนาโดย Fazio, Jackson, Dunton, และ Williams (1995) เป็นการวัดระดับการเข้าถึงเจตคติโดยวัดจากสิ่งซ่อนเร้นภายในการตอบสนอง ซึ่งสามารถวัดได้จากความเร็วของการตอบสนองนั่นเอง หรือสามารถอธิบายได้ว่า การเข้าถึงเจตคติที่ใช้เวลาในการตอบสนองได้รวดเร็วกว่า แสดงว่ามีความสามารถในการเชื่อมโยงไปสู่

จิตใจได้เร็วที่สุด และสะท้อนถึงเจตคติของบุคคลที่แท้จริงได้มากกว่า เจตคติที่ใช้เวลาในการตอบสนองได้ช้า

Fazio และคณะ (1995) ทำการวัดเวลาที่ใช้ในการประเมินค่าที่มีความหมายในทางบวกและทางลบที่ผู้ร่วมการวิจัยประเมินทันทีหลังจากได้รับการนำเสนอสิ่งเร้าเป้าหมาย เช่น ภาพของใบหน้าคนผิวขาวหรือคนผิวดำ หากผู้ร่วมการวิจัยเชื่อมโยงการสิ่งเร้าเป้าหมายกับค่าทางบวกได้เร็วกว่า แสดงว่าสิ่งเร้าเป้าหมายนั้นมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางบวกหรือมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งเร้าเป้าหมายนั้น ขณะเดียวกัน หากผู้ร่วมการวิจัยเชื่อมโยงสิ่งเร้าเป้าหมายกับค่าทางลบได้เร็วกว่า แสดงว่าสิ่งเร้าเป้าหมายนั้นมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางลบ หรือมีเจตคติทางลบต่อสิ่งเร้าเป้าหมายนั้น

2) การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง พัฒนาโดย Greenwald และคณะ (1998) เป็นการวัดระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ระหว่างโน้ตส์เป้าหมายกับมิติการอนุมาน โดยวิเคราะห์ช่วงเวลาแฝงที่ผู้ร่วมการวิจัยใช้ในการตอบสนอง เมื่อได้รับเป้าหมายเจตคติคู่กับลักษณะทางบวก หรือเมื่อเป้าหมายเจตคติคู่กับลักษณะทางลบ การตอบสนองของผู้ร่วมการวิจัยในรูปแบบใดที่ใช้เวลาน้อยกว่า แสดงว่าผู้ร่วมการวิจัยมีการเชื่อมโยงคู่ของการประเมินนั้นได้มากกว่าและเข้าสู่เจตคติได้ง่ายกว่า โดยจะได้อธิบายรายละเอียดในลำดับต่อไป

3) การทดสอบการเติมคำให้สมบูรณ์ (word-fragment completion task) พัฒนาโดย Warrington และ Weiskrantz (1968) เป็นการทดสอบที่พิจารณาว่าผู้ทำแบบทดสอบเติมคำอย่างไรเพื่อให้คำศัพท์สมบูรณ์ โดยในอดีตมีนักวิจัยนำเทคนิคนี้มาใช้วัดทั้งการเห็นคุณค่าแห่งตนแบบแอบแฝง เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง และความเชื่อเหมารวม

4) การวิเคราะห์ความลำเอียงของการใช้ภาษาระหว่างกลุ่ม (analysis of linguistic intergroup bias) พัฒนาโดย Semin และ Fiedler (1988) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดการใช้ภาษาเชิงนามธรรมเพื่ออธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับความคาดหวัง เช่น ชาวแอฟริกัน-อเมริกันจะมีการบรรยายพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายเจตคติในทางบวกหรือลบ ในลักษณะรูปธรรมหรือนามธรรม โดยวัดได้จากการแสดงออกของภาษาที่ใช้

5) การทดสอบความลำเอียงของการอธิบายความเชื่อเหมารวม (stereotype-explanatory bias measure) พัฒนาขึ้นโดย Von Hippel, Sekaquaptewa, และ Vargas (1997) โดยเป็นการทดสอบที่มีพื้นฐานแนวคิดว่าการรับรู้ทางสังคมมักจะอธิบายเหตุการณ์ที่ไม่ตรงตามความคาดหวัง (expectancy-inconsistency events) มากกว่าเหตุการณ์ที่ตรงตามความคาดหวัง (expectancy-consistency events) โดยการให้ผู้ทดสอบอธิบายพฤติกรรมจากประโยค โดยเปรียบเทียบระหว่างประโยคที่อธิบายเหตุการณ์ที่ตรงกับความเชื่อเหมารวมและเหตุการณ์ที่ไม่ตรงกับความเชื่อเหมารวม

6) การทดสอบความชื่นชอบอักษรในชื่อตน (name-letter preference test) พัฒนาจากแนวคิดของ Nuttin (1985) ที่ทำการทดสอบโดยมีหลักการว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าแห่งตนแบบแอบแฝงสูง ก็จะมีการประเมินตัวอักษรที่อยู่ในชื่อและนามสกุล (โดยเฉพาะตัวอักษรตัวแรกของชื่อและนามสกุล)

ในทางบวกมากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าแห่งตนเองต่ำ เนื่องจากชื่อนั้นเปรียบเสมือนตัวแทนของการรับรู้ตนเองนั่นเอง

7) การทดสอบการจำแนกคำศัพท์ พัฒนาโดย De Houwer และ Eelen (1998) โดยผู้ทดสอบจะต้องจำแนกสิ่งเร้า (เช่น คำนามหรือคำคุณศัพท์ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างหรือสิ่งที่มีธรรมชาติสร้าง เป็นต้น) และจำแนกคำทางบวกสำหรับสิ่งเร้าในกลุ่มหนึ่งและคำทางลบสำหรับสิ่งเร้าในอีกกลุ่มหนึ่ง (เช่น ตอบว่า “คำทางบวก” ต่อ “ดอกไม้” เนื่องจากเป็นคำนาม หรือตอบว่า “คำทางลบ” ต่อ “ความสุข” เนื่องจากเป็นคำคุณศัพท์)

8) การทดสอบเชื่อมโยงแบบใช่-ไม่ใช่ (Go/No-go association test: GNAT) พัฒนาโดย Nosek และ Banaji (2001) มีหลักการทดสอบคือ ทำการวัดระยะเวลาการตอบสนองใน 2 ลักษณะ คือ 1) ระยะเวลาของการตอบสนองเมื่อผู้ร่วมการวิจัยเห็นเป้าหมายเจตคติที่ถูกเสนอพร้อมกับคำศัพท์ลักษณะทางบวก แต่ไม่ตอบสนองเมื่อเห็นสิ่งที่ไม่ใช่เป้าหมายเจตคติถูกเสนอพร้อมกับคำศัพท์ลักษณะทางบวกหรือลบ ซึ่งเรียกว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ไหวเขว 2) ระยะเวลาการตอบสนองเมื่อเห็นเป้าหมายเจตคติถูกเสนอพร้อมกับคำศัพท์ลักษณะทางลบ แต่ไม่ตอบสนองเมื่อเห็นสิ่งที่ไม่ใช่เป้าหมายเจตคติถูกเสนอพร้อมกับคำศัพท์ลักษณะทางบวกหรือลบ กล่าวคือเป็นการวัดในทางตรงข้ามกับลักษณะแรกจากนั้นนำเวลาจากการวัดใน 2 ลักษณะมาเปรียบเทียบกัน เครื่องมือวัดนี้มีสมมติฐานการอนุมานว่า หากบุคคลมีการตอบสนองต่อเป้าหมายเจตคติเมื่อถูกนำเสนอพร้อมกับคำศัพท์ลักษณะทางบวกได้รวดเร็วและถูกต้องมากกว่าเมื่อถูกนำเสนอพร้อมกับคำศัพท์ลักษณะทางลบ ก็แสดงว่าบุคคลมีเจตคติต่อเป้าหมายในทางบวก และหากบุคคลมีเจตคติต่อเป้าหมายในทางลบ ผลการเปรียบเทียบเวลาได้วัดได้ก็จะตรงกันข้ามนั่นเอง

4.3 ความสัมพันธ์ของการวัดแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝง

Lane, Banaji, Nosek, และ Greenwald (2007) ได้รวบรวมงานวิจัยที่ใช้รูปแบบการวัดแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝง จากการวัดการเชื่อมโยงแอบแฝงที่มีเป้าหมายที่แตกต่างกันจำนวน 17 การทดสอบ จากการทดสอบทั้งหมด 2.5 ล้านครั้ง จาก 2 เว็บไซต์ทดสอบสาธารณะ และสรุปได้ว่าการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงแสดงถึงความแตกต่างจากการวัดแบบเด่นชัดที่เป็นการรายงานเจตคติโดยใช้ภาษาเขียน คือ

1) การวัดแบบแอบแฝงมีความเชื่อมโยงที่เข้มข้นและแข็งแกร่งของเจตคติต่อกลุ่มสังคมต่างๆ (implicit attitude หรือ implicit stereotype) เช่น เจตคติแอบแฝงต่อกลุ่มที่ถูกให้คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมมักจะมีค่าเป็นบวก เช่น เจตคติต่อคนผิวขาวเมื่อเปรียบเทียบกับคนผิวดำ เจตคติต่อคนอื่นที่ไม่ใช่คนมุสลิมอาหรับเมื่อเปรียบเทียบกับคนมุสลิมอาหรับ เจตคติต่อคนปกติเมื่อเปรียบเทียบกับคนพิการ เจตคติต่อวัยรุ่นเมื่อเปรียบเทียบกับคนแก่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าผลของการเชื่อมโยงแอบแฝงมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเหมารวมในสังคมเช่น คนผิวขาวกับคนอเมริกัน ผู้ชายกับวิทยาศาสตร์ คนผิวดำกับอาชญากรรม

2) รูปแบบของกระบวนการรู้คิดสามารถแปรเปลี่ยนได้ตามรูปแบบการวัด เช่น ผลของการวัดการเชื่อมโยงแอบแฝงแสดงว่ามีความชื่นชอบต่อคนผิวขาวมากกว่าคนผิวดำแต่ผลจากการวัดแบบรายงานตนเองแสดงความลำเอียงดังกล่าวลดลงอย่างไรก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า การวัดแอบแฝงจะมีผลในทางลบมากกว่าการวัดแบบเด่นชัดเสมอไป แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงผลโดยทั่วไปของกรณีที่วัดเจตคติต่อกลุ่มทางสังคม

ตารางที่ 2

ตัวอย่างรูปแบบของการวัดแบบแอบแฝงและความสัมพันธ์ระหว่างการวัดแบบแอบแฝงกับแบบเด่นชัด

การทดสอบ	มิติหมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมาย และสิ่งเร้าลักษณะเชื่อมโยง	สหสัมพันธ์ระหว่างการ ทดสอบแบบเด่นชัด (explicit measure) กับการทดสอบ การเชื่อมโยงแอบแฝง (IAT)
เจตคติต่อวัย	วัยรุ่น - คนแก่ คำทางบวก - คำทางลบ	.13
เจตคติต่อเชื้อชาติ	คนผิวขาว - คนผิวดำ คำทางบวก - คำทางลบ	.31
เจตคติต่อคนมุสลิมอาหรับ	คนทั่วไป - คนมุสลิมอาหรับ คำทางบวก - คำทางลบ	.34
เจตคติต่อศาสนา	ชาวคริสต์ - ชาวยิว คำทางบวก - คำทางลบ	.38
เจตคติต่อคนพิการ	คนปกติ - คนพิการ คำทางบวก - คำทางลบ	.14
เจตคติต่อเพศ	คนเพศปกติ - คนที่เป็นเกย์ คำทางบวก - คำทางลบ	.43
เจตคติต่อน้ำหนักของคน	คนผอม - คนอ้วน คำทางบวก - คำทางลบ	.20
ความเชื่อเหมารวมต่อเชื้อชาติ และอาวุธ	คนผิวขาว - คนผิวดำ ภาพสิ่งที่ไม่อันตราย - ภาพ อาวุธ	.15

การทดสอบ	มิตีหมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมาย และสิ่งเร้าลักษณะเชื่อมโยง	สหสัมพันธ์ระหว่างการ ทดสอบแบบเด่นชัด (explicit measure) กับการทดสอบ การเชื่อมโยงแอบแฝง (IAT)
ความเชื่อเหมารวมต่อเพศและ ความสนใจวิทยาศาสตร์	เพศชาย – เพศหญิง วิทยาศาสตร์ – ศิลปะ	.22
ความเชื่อเหมารวมต่อเพศและ ความสนใจงาน	เพศชาย – เพศหญิง อาชีพ – ครอบครัว	.16
เจตคติต่อประธานาธิบดี	บุช – ประธานาธิบดีคนอื่น คำทางบวก- คำทางลบ	.54
เฉลี่ย		.22

หมายเหตุ ดัดแปลงจาก Lane และคณะ (2007)

Oskamp และ Schultz (2005) อธิบายว่า การวัดแบบเด่นชัด (explicit measure) มีข้อบกพร่องหลายประการซึ่งจะทำให้ลดความน่าเชื่อถือของผลการทดสอบ ดังนี้

- 1) ผู้ทดสอบมักจะตอบสนองโดยไม่ใส่ใจ (carelessness) ผู้ตอบไม่มีแรงจูงใจที่จะตอบคำตอบที่ได้รับจะไม่คงที่ หรือได้รับคำตอบไม่ครบถ้วน หรือตอบอย่างเป็นระบบ
- 2) การบิดเบือนคำตอบเพื่อให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability concern) ผู้ตอบพยายามตอบแบบทดสอบให้ตนเองดูดีหรือตามความคาดหวังของสังคม
- 3) การตอบมากเกินไปจริง (extremity of responses) เช่น การตอบที่คะแนนบวกหรือลบสูงสุดเสมอ
- 4) การตอบเห็นด้วยเสมอ (acquiescence: yea-saying) ผู้ตอบไม่ได้พิจารณาเนื้อหาของแบบทดสอบเลย แต่ตอบเห็นด้วยทั้งหมด อาจเกิดจากแบบสอบถามมีความยากหรือมีปริมาณข้อมาก

Poehlman, Uhlmann, Greenwald, และ Banaji (2005) ได้รวบรวมและวิเคราะห์แบบ meta-analysis จากแบบทดสอบ IAT จำนวนมากแล้วพบว่าแบบทดสอบ IAT สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างชัดเจน ในขณะที่การวัดแบบเด่นชัดทำนายพฤติกรรมได้ไม่แน่นอน

จรรยา ดำรงโชคและคณะ (2555) ได้ศึกษาเจตคติรังเกียจกลุ่มในบริบทของชาวไทยต่อชาวกัมพูชาพบว่า ชาวไทยมีเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดต่อชาวกัมพูชาแบบเด่นชัดในระดับปานกลางเท่านั้น แต่เจตคติรังเกียจกลุ่มต่อชาวกัมพูชาแบบแอบแฝงอยู่ในระดับสูง และเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบเด่นชัดยังมีสหสัมพันธ์กับเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงในระดับต่ำ ($r = -.11$) จึงแสดงให้เห็นว่าชาวไทยมีการควบคุมการแสดงออกเกี่ยวกับเจตคติรังเกียจกลุ่มของตนเอง หรือกล่าวได้ว่าชาวไทยอาจจะมีการแสดงออกว่าชอบทั้งที่แท้จริงแล้วรู้สึกไม่ชอบ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการวัดแบบเด่นชัดนั้นมีข้อบกพร่องหลายประการ ในขณะที่ผลการวัดแบบแอบแฝงสามารถทำนายพฤติกรรมได้ชัดเจนมากกว่า อีกทั้งงานวิจัยที่ศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในบริบทของชาวไทยต่อชาติอื่นยังพบว่าชาวไทยอาจมีการบิดเบือนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของตนเองได้ ดังนั้นสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มที่แท้จริง

5. การทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง

Greenwald และ Banaji (1995) ได้เริ่มต้นให้ความสนใจและศึกษาจากแนวคิดเบื้องต้น 3 แนวคิดคือ 1) ปฏิกริยาอัตโนมัติ (automatic activation) 2) แนวคิดการเชื่อมโยง (association concepts) 3) มิติของการประเมิน (evaluative dimension) โดยได้อธิบายว่าการที่เจตคติต่อเป้าหมายหนึ่งมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสามารถสะท้อนถึงเป้าหมายอื่น แสดงให้เห็นว่าเจตคติแอบแฝงนั้น เป็นเจตคติที่มีอยู่ในบุคคล และมีการถ่ายทอดหรือสะท้อน (projected) ไปสู่เป้าหมายใหม่นั้นเอง

ในการทดลองของ Greenwald และ Banaji (1995) พบว่าผู้ที่ทำการทดสอบแสดงความรู้สึกยากลำบากในการจับคู่บางอย่างกับลักษณะทางบวกหรือลบ (เช่น คนผิวดำกับคำศัพท์ทางบวก หรือคนผิวขาวกับคำศัพท์ทางลบ) แต่แสดงความรู้สึกง่ายกว่าเมื่อจับคู่แบบอื่น (เช่น คนผิวดำกับคำศัพท์ทางลบ หรือคนผิวขาวกับคำศัพท์ทางบวก) ปรากฏการณ์นี้ทำให้เขามองเห็นบางสิ่งที่มีความสำคัญที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติในกระบวนการรู้คิดทางสังคม จนกระทั่งพัฒนาและนำเสนอเป็นการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงที่ได้รับความนิยมอย่างมากในงานวิจัยในเวลาต่อมา

5.1 กระบวนการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง

Nosek, Greenwald, และ Banaji (2005) อธิบายลักษณะของการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงว่า เป็นการวัดระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของชุดของมโนทัศน์ เมื่อสิ่งเร้าที่เป็นที่หมายจับคู่กับภาพ สัญลักษณ์หรือคำที่มีความหมายทางบวกหรือทางลบ โดยหลักการคือถ้าหากบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อที่หมาย เมื่อให้ตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติ (ที่เป็นภาพสัญลักษณ์หรือคำ) กับคำที่มีความหมายทางบวกด้วยวิธีเดียวกัน บุคคลจะตอบสนองได้ง่าย ถูกต้อง และรวดเร็วมากกว่าเมื่อตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติและคำที่มีความหมายทางลบด้วยวิธีเดียวกัน นั่นคือ มีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีเจตคติทางลบต่อที่หมายของเจตคติ เมื่อให้ตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติกับคำทางลบก็จะสามารถตอบสนองได้ง่ายและรวดเร็วมากกว่า การตอบสนองที่หมายของเจตคติกับคำทางบวก

Lane และคณะ (2007) อธิบายว่า การวัดการเชื่อมโยงแอบแฝงเป็นการวัดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงระหว่างคู่ของมิติ คือ มิติของการจำแนก (category) และมิติของการอนุมาน

(attribute) โดยมีแนวคิดพื้นฐานของการวัดคือ การตอบสนองจะรวดเร็วและถูกต้องมากกว่าเมื่อการจำแนกนั้นมีการตอบสนองร่วมกันกับสิ่งที่มีความเชื่อมโยงกัน

ในการศึกษาดังเดิมนั้น Greenwald และคณะ (1998) ได้พัฒนาการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงโดยมีกระบวนการทั้งหมด 5 บล็อก ซึ่งต่อมา Greenwald, Nosek, และ Banaji (2003) ได้อธิบายว่ามีการพัฒนาการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยเพิ่มกระบวนการเป็น 7 บล็อกโดยเป็นการวัดเจตคติต่อแมลงและต่อดอกไม้โดยใช้การวัดความเร็วของการตอบการเชื่อมโยงแบบแฝงด้วยการให้บุคคลจับคู่คำที่อยู่ในหมวดหมู่ของแมลงหรือดอกไม้กับคำคุณศัพท์ทางบวกหรือทางลบ

Lane และคณะ (2007) ได้ศึกษางานวิจัยในอดีตที่มีการใช้การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง และได้สรุปหลักการล่าสุดของกระบวนการของการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงโดยอ้างอิงตัวอย่างการทดสอบเจตคติแบบแฝงต่อดอกไม้และแมลง (Greenwald และคณะ, 1998) โดยมีรายละเอียดดังนี้

บล็อกที่ 1: จำแนกหมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมาย

ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแยกหมวดหมู่ของคำที่ปรากฏขึ้นกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์ซึ่งจะประกอบไปด้วย 2 หมวดหมู่หลัก ในการศึกษาของ Greenwald และคณะ (1998) ได้แสดงถึงหมวดหมู่ของดอกไม้ ถ้าคำที่เป็นชื่อเรียกของดอกไม้ชนิดต่างๆปรากฏขึ้นกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์ เช่น กุหลาบ เดซี่ ให้กดแป้นอักษรด้านซ้ายมือ หากเป็นคำที่เป็นชื่อเรียกของแมลงชนิดต่างๆที่อยู่ในหมวดหมู่ของแมลง เช่น มด แมลงวัน ให้กดแป้นอักษรด้านขวามือ

บล็อกที่ 2: จำแนกหมวดหมู่คำคุณศัพท์

ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแยกหมวดหมู่ของคำคุณศัพท์ต่างๆ โดยมีวิธีการคล้ายขั้นตอนที่ 1 ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจัด 2 หมวดหมู่หลักคือ หมวดหมู่ของ “คำคุณศัพท์ทางบวก” และหมวดหมู่ของ “คำคุณศัพท์ทางลบ” หากเห็นคำที่ปรากฏขึ้นกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นคำที่อยู่ในหมวดหมู่ของคำคุณศัพท์ทางบวกเช่น ดีเยี่ยม สวยงาม ให้กดแป้นอักษรด้านซ้ายมือ หากเห็นคำคุณศัพท์ทางลบ เช่น สกปรก แย่ ให้กดแป้นอักษรด้านขวามือ

บล็อกที่ 3: จับคู่หมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมายกับคำคุณศัพท์

เป็นการจัดหมวดหมู่ของสองประเภทจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 รวมกันเป็น 1 ภารกิจ เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองเห็นคำที่เป็นหมวดหมู่ของดอกไม้ และหมวดหมู่ของคำที่ฟังประสงค์ ให้กดแป้นอักษรด้านซ้ายมือ หากเห็นคำที่เป็นหมวดหมู่ของแมลงและหมวดหมู่ของคำที่ไม่น่าฟังประสงค์ ให้กดแป้นอักษรด้านขวามือ

บล็อกที่ 4: จับคู่หมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมายกับคำคุณศัพท์

เป็นการจัดหมวดหมู่เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 3 แต่มีการเพิ่มจำนวนรอบของการทดสอบ

บล็อกที่ 5: จำแนกหมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมายสลับที่

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำซ้ำอีกครั้งเหมือนกับขั้นตอนที่ 2 แต่มีความแตกต่างกันที่หมวดหมู่ของดอกไม้และแมลงได้สลับตำแหน่งกัน ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่ของแต่ละหมวดหมู่อีกครั้ง (หากเป็นคำคุณศัพท์ทางบวกให้กดแป้นอักษรด้านขวามือ หากเป็นคำคุณศัพท์ทางลบให้กดแป้นอักษรด้านซ้ายมือ)

บล็อกที่ 6: จับคู่หมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมายกับคำคุณศัพท์สลับที่

ขั้นตอนนี้นำการจัดประเภทของแมลง/ดอกไม้ และคำที่ฟังประสงค์/คำที่ไม่น่าฟังประสงค์มา รวมกันเป็น 1 ภารกิจ (คล้ายขั้นตอนที่ 3) แต่การวางตำแหน่งจะเปลี่ยนไปตามขั้นตอนที่ 5

บล็อกที่ 7: จับคู่หมวดหมู่สิ่งเร้าเป้าหมายกับคำคุณศัพท์สลับที่

เป็นการจัดหมวดหมู่เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 6 แต่มีการเพิ่มจำนวนรอบของการทดสอบ

ตารางที่ 3

ต้นแบบขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง

บล็อก	กดแป้นพิมพ์ทางซ้าย	กดแป้นพิมพ์ด้านขวา
1	ดอกไม้	แมลง
2	คำคุณศัพท์ทางบวก	คำคุณศัพท์ทางลบ
3	ดอกไม้	แมลง
	คำคุณศัพท์ทางบวก	คำคุณศัพท์ทางลบ
4	ดอกไม้	แมลง
	คำคุณศัพท์ทางบวก	คำคุณศัพท์ทางลบ
5	คำคุณศัพท์ทางลบ	คำคุณศัพท์ทางบวก
6	ดอกไม้	แมลง
	คำคุณศัพท์ทางลบ	คำคุณศัพท์ทางบวก
7	ดอกไม้	แมลง
	คำคุณศัพท์ทางลบ	คำคุณศัพท์ทางบวก

หมายเหตุ: ดัดแปลงจาก Greenwald และคณะ (1998)

Lane และคณะ (2007) ได้สรุปว่าการวัดการเชื่อมโยงแบบแฝงแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล โดยใช้การทดสอบความตรงแบบการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known group validation) เช่น เด็กผู้ชายจะมีผลการทดลองที่ชื่นชอบดอกไม้้น้อยกว่าเด็กผู้หญิง หรือการทดลองที่ทดลองกับผู้เชี่ยวชาญด้านแมลง (entomologist) ก็พบผลการทดลองว่ามีความชื่นชอบดอกไม้มากกว่าแมลงน้อยลงด้วยเช่นกัน

มิติการจำแนก (category) สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มใดๆก็ได้ เช่น ดอกไม้กับแมลง มหาวิทยาลัยไอโอไอกับมหาวิทยาลัยมิชิแกน จิตวิทยากับเคมีวิทยา คนแก่กับวัยรุ่น โศกกับเป็ปซี่ เป็น

ต้น ส่วนมิติอนุมาณลักษณะก็สามารถเป็นไปได้ในหลายรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่มักจะเป็นลักษณะของ คำคุณศัพท์ต่างๆ เช่น ดีหรือแย่ ชื่นชอบหรือไม่ชอบ บวกหรือลบ เป็นต้น นอกจากนี้ มิติการอนุมาณ ลักษณะยังสามารถวัดภาวะอื่นได้เช่น ความเชื่อ ความเชื่อเหมารวม เป็นต้น

5.2 การคำนวณคะแนนที่ได้จากการวัดการเชื่อมโยงแอบแฝง

Greenwald และคณะ (2003) ได้ทำการรวบรวมและศึกษาผลของการทดสอบการเชื่อมโยง แอบแฝงหลายๆประเภทผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงวิธีการคำนวณขนาดความ เข้มข้นของการเชื่อมโยงแอบแฝงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยได้เสนอขั้นตอนดังนี้

1) ไม่นำการทดสอบที่ใช้เวลาในการตอบสนองของแต่ละขั้นตอนมากกว่า 10,000 มิลลิวินาที มารวมในการคำนวณ

2) ไม่นำคะแนนจากผู้ร่วมการทดลองที่มีความเร็วของการตอบสนองน้อยกว่า 300 มิลลิวินาที มากกว่า 10% ของการตอบสนองทั้งหมดมารวมในการคำนวณ

3) คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของการทดสอบในบล็อกที่ 3 และ 6 และการทดสอบใน บล็อกที่ 4 และ 7

4) คำนวณค่าเฉลี่ยของเวลาที่ใช้ในการทดสอบบล็อกที่ 3 4 6 และ 7

5) นำเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการทดสอบบล็อกที่ 6 มาลบด้วย เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการทดสอบบล็อก ที่ 3 (mean block 6 – mean block 3) และนำเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการทดสอบบล็อกที่ 7 มาลบด้วย เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการทดสอบบล็อกที่ 4 (mean block 7 – mean block 4) จะทำให้ได้ผลลัพธ์คือ ขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงแอบแฝง (IAT effect)

6) นำ IAT effect ของการทดสอบบล็อกที่ 3 และ 6 มาหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม ของการทดสอบครั้งที่ 3 และ 6 และนำ IAT effect ของการทดสอบครั้งที่ 4 และ 7 มาหารด้วยส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของการทดสอบครั้งที่ 4 และ 7

7) นำค่าจากข้อ 6) ทั้ง 2 ค่ามาหาค่าเฉลี่ยจะทำให้ได้ค่าของขนาดอิทธิพลของความเข้มข้น ของการเชื่อมโยงแอบแฝง (D score)

จากนั้น Greenwald, Nosek, และ Sriram (2006) ได้วิเคราะห์แล้วพบว่า ค่า D จะเป็นค่าที่ อยู่ในช่วง -2 ถึง 2 โดยคะแนนในทิศทางบวกและลบจะแสดงถึงทิศทางของการเชื่อมโยงแอบแฝงด้วย และ Greenwald และคณะ (2006) ได้ระบุหลักการตีความของค่าคะแนน D ไว้ในรหัสโปรแกรมของ เขา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

การตีความระดับการเชื่อมโยงแอบแฝง

ค่า D score	ผลการเชื่อมโยงแอบแฝง
$D < 0.15$	ไม่มีการเชื่อมโยงแอบแฝง
$0.14 < D < 0.35$	มีการเชื่อมโยงแอบแฝงเล็กน้อย
$0.34 < D < 0.65$	มีการเชื่อมโยงแอบแฝงปานกลาง
$D > 0.64$	มีการเชื่อมโยงแอบแฝงมาก

จากผลการคำนวณคะแนนการเชื่อมโยงแอบแฝงแสดงให้เห็นว่า หากผู้เข้าร่วมการทดลองใช้เวลาในการตอบสนองในบล็อกที่ 3 และ 4 น้อยกว่าบล็อกที่ 6 และ 7 (ผลลัพธ์คะแนนเป็นบวก) แสดงว่าผู้เข้าร่วมการทดลองเชื่อมโยงดอกไม้กับคำทางบวกและแมลงกับคำทางลบได้เร็วกว่าการเชื่อมโยงในทางตรงกันข้าม ยิ่งใช้เวลาในบล็อกที่ 3 และ 4 น้อยกว่าบล็อกที่ 6 และ 7 เท่าใด ก็สามารรถอนุมานได้ว่าผู้เข้าร่วมการทดลองมีเจตคติทางบวกต่อดอกไม้มากกว่าแมลงเข้มข้นมากเท่านั้น

ในทางตรงกันข้าม หากผู้เข้าร่วมการทดลองใช้เวลาในการตอบสนองในบล็อกที่ 6 และ 7 น้อยกว่าบล็อกที่ 3 และ 4 (ผลลัพธ์คะแนนเป็นลบ) แสดงว่าผู้เข้าร่วมการทดลองเชื่อมโยงดอกไม้กับคำทางลบและแมลงกับคำทางบวกได้เร็วกว่าการเชื่อมโยงในทางตรงกันข้าม ยิ่งใช้เวลาในบล็อกที่ 6 และ 7 น้อยกว่าบล็อกที่ 3 และ 4 เท่าใด ก็สามารรถอนุมานได้ว่าผู้เข้าร่วมการทดลองมีเจตคติทางบวกต่อแมลงมากกว่าดอกไม้เข้มข้นมากเท่านั้นด้วยเช่นเดียวกัน

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเห็นของผู้อื่น (consensus information)

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเห็นของผู้อื่นและเจตคติรังเกียจกลุ่ม

จากการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเหมารวมและเจตคติรังเกียจกลุ่มในอดีตทำให้เข้าใจกันดีว่า ภาวะสันนิษฐานเหล่านั้นสามารถเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ทั้งโดยการปฏิสัมพันธ์โดยตรง (direct contact) และอิทธิพลโดยอ้อม (indirect source) แต่งานวิจัยในอดีตมักจะเป็นงานวิจัยที่ศึกษาโดยใช้เทคนิคการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มโดยตรง (intergroup contact approach) ซึ่งผลการวิจัยโดยส่วนใหญ่แล้วพบว่าสามารถลดเจตคติรังเกียจกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม นักวิจัยต่างก็เข้าใจว่าการติดต่อระหว่างกลุ่มนั้นมักจะเกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ยากและจะต้องอยู่ในเงื่อนไขเฉพาะเจาะจงบางอย่าง นักวิจัยกลุ่มหนึ่งได้วิเคราะห์ว่าเจตคติรังเกียจกลุ่มไม่ได้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเสมอไป แต่สามารถเกิดขึ้นได้จากการได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น เช่น เพื่อน สมาชิกกลุ่มเดียวกัน ครอบครัวหรือสื่อต่างๆ หรือที่เรียกว่า อิทธิพลทางสังคม (social influence)

ในเวลาต่อมาได้มีการศึกษาถึงลักษณะของข้อมูลที่จะมีผลในลักษณะของอิทธิพลทางสังคมได้ โดย Stangor และคณะ (2001) เป็นผู้ริเริ่มศึกษาข้อมูลดังกล่าว โดยเรียกว่า ความเห็นของผู้อื่น (consensus information) ซึ่งหมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อและเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของผู้อื่น โดยจะทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า ผลของความเห็นของผู้อื่น (consensus information effect) ซึ่งหมายถึงปรากฏการณ์ที่บุคคลมีการเปรียบเทียบข้อมูลของตนเองกับความเห็นของผู้อื่น และปรับปรุงข้อมูลความเชื่อของตนเองไปในทิศทางที่สอดคล้องกับข้อมูลความเชื่อของผู้อื่น หรืออธิบายได้ว่า บุคคลจะมีความเชื่อใดๆ เมื่อเขารับรู้ว่าคุณเชื่อในสิ่งที่สอดคล้องกับความเชื่อของผู้อื่นด้วย

Stangor และคณะ (2001) ได้อธิบายลักษณะปรากฏการณ์ผลของความเห็นของผู้อื่นว่า สามารถเป็นได้ทั้ง 2 ลักษณะตามรูปแบบของอิทธิพลทางสังคม คือ

1) เมื่อบุคคลอยู่ในภาวะที่ไม่แน่นอนหรือไม่มั่นใจ เขาจะสังเกตความเชื่อและพฤติกรรมของผู้อื่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลและยืนยันให้เกิดความมั่นใจเนื่องจากความเชื่อทางสังคมบางอย่างยากที่จะประเมินให้ถูกต้องและมีความอ่อนไหวทางสังคม บุคคลจึงมักจะได้รับอิทธิพลจากความเชื่อของผู้อื่น เกี่ยวกับความเชื่อโดยรวมทางสังคม ดังนั้น บุคคลจะมีการสังเกตผู้อื่นเพื่อลดภาวะไม่มั่นใจและเพื่อต้องการความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆในโลก ซึ่งเป็นรูปแบบของอิทธิพลทางสังคมแบบ อิทธิพลจากข้อมูล (informational influence)

2) บุคคลจะเกิดแรงจูงใจอย่างมากต่อการมีความเชื่อร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มเดียวกัน โดย บุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อหรือพฤติกรรมตามบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันหรือตามกลุ่มที่เขาระบุตนเองว่าเป็นสมาชิก ดังนั้น บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อตามข้อมูลของสมาชิกอื่น เพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับและเข้าร่วมกลุ่มกับผู้อื่น ซึ่งเป็นรูปแบบของอิทธิพลทางสังคมแบบ อิทธิพลจากบรรทัดฐาน (normative influence)

จากแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความเห็นของผู้อื่นสามารถมีอิทธิพลต่อการแสดงออกเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของบุคคลได้ สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ความเห็นของผู้อื่น (consensus information) หมายถึง ข้อมูลความเชื่อ เจตคติหรือเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเป้าหมายเดียวกันกับผู้ที่ได้รับข้อมูล โดยสามารถทำให้ผู้ที่ได้รับข้อมูลดังกล่าวเกิดการเปรียบเทียบความเห็นของผู้อื่นกับข้อมูลของตนเอง และมีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงกระบวนการรู้คิดเกี่ยวกับข้อมูลของตนเองให้สอดคล้องไปในทิศทางของความเห็นของผู้อื่น หรือเรียกว่า ผลของความเห็นของผู้อื่น (consensus information effect)

ความเห็นของผู้อื่นในทางขึ้นชอบ หมายถึง ความเห็นของผู้อื่นที่เป็นการประเมินต่อเป้าหมายเดียวกันกับที่บุคคลกำลังประเมินที่แสดงว่าเขามีเจตคติในทางขึ้นชอบ

ความเห็นของผู้อื่นในทางไม่ชอบ หมายถึง ความเห็นของผู้อื่นที่เป็นการประเมินต่อเป้าหมายเดียวกันกับที่บุคคลกำลังประเมินที่แสดงว่าเขามีเจตคติในทางขึ้นชอบต่ำ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของความเห็นของผู้อื่นต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม

งานวิจัยที่ถือเป็นต้นแบบของแนวคิดการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติรังเกียจกลุ่มโดยมุ่งเน้นผลจากอิทธิพลทางสังคมคืองานวิจัยของ Blanchard, Lilly, และ Vaughn (1991) ที่ได้จัดทำการศึกษาทดลองโดยให้ผู้ร่วมการทดลองแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่เกี่ยวกับต่อต้านเจตคติรังเกียจกลุ่มระหว่างเชื้อชาติ (antiracism) โดยให้แสดงความคิดเห็นหลังจากที่ผู้ร่วมการทดลองอีกคนหนึ่ง (หน้าม้า) ในห้องทดลองแสดงความคิดเห็นแล้ว ซึ่งแบ่งเป็นเงื่อนไขซึ่งชื่นชอบ (favorable conditions) คือหน้าม้าจะแสดงความคิดเห็นไปในแนวทางเห็นด้วยกับการต่อต้านเจตคติรังเกียจกลุ่ม (most antiracist response) และเงื่อนไขไม่ชื่นชอบ (unfavorable conditions) คือหน้าม้าจะแสดงความคิดเห็นไปในแนวทางไม่เห็นด้วยกับการต่อต้านเจตคติรังเกียจกลุ่ม (least antiracist response) และเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการทดลองไม่ได้ยินการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น (no influence conditions) และการทดลองได้จัดกระทำให้การตอบสนองของผู้ร่วมการทดลองนั้นแบ่งเป็นกรณีการตอบสนองคนเดียว (private condition) กรณีตอบสนองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้ร่วมการทดลองคนอื่น (public condition)

ผลการทดลองพบว่า ในกรณีที่ผู้ร่วมการทดลองได้ยินความคิดเห็นของผู้ร่วมการทดลองคนอื่นในทิศทางเห็นด้วยกับการต่อต้านเจตคติรังเกียจกลุ่มผู้ร่วมการทดลองมีการตอบสนองไปในทิศทางต่อต้านการแสดงออกเจตคติรังเกียจกลุ่มมากกว่า เมื่อได้ยินความคิดเห็นของผู้ร่วมการทดลองคนอื่นในทิศทางยอมรับการต่อต้านเจตคติรังเกียจกลุ่ม อย่างไรก็ตาม การทดลองนี้ไม่ประสบความสำเร็จจากการที่พบว่าผลการทดลองดังกล่าวนี้ไม่มีความแตกต่างที่ชัดเจนกับกรณีที่ผู้ร่วมการทดลองไม่ได้รับรู้ความคิดเห็นของผู้ร่วมการทดลองคนอื่น อีกทั้งการทดลองนี้ยังพบว่าผลดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งเมื่อให้ผู้ร่วมการทดลองตอบสนองเพียงลำพังและตอบสนองเมื่ออยู่ร่วมกับผู้ร่วมการทดลองคนอื่นด้วย

ต่อมา Blanchard และคณะ (1994) ได้พัฒนาการทดลองเพื่อให้การทดลองของ Blanchard และคณะ (1991) สมบูรณ์มากขึ้น โดยทำการทดลองในลักษณะคล้ายกันแต่มีการเพิ่มเติมรายละเอียดของการวิจัยมากขึ้นโดย 1) การเพิ่มแหล่งข้อมูลให้มากขึ้น คือเก็บข้อมูลจากนักศึกษาใน 3 มหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิเคราะห์ผลการทดลองเป็นช่วงที่กว้างมากขึ้นและทำให้ผลจากการรับรู้ความเห็นของผู้อื่นเด่นชัดจนมีความแตกต่างจากเงื่อนไขไม่ได้รับความเห็นของผู้อื่น และ 2) มีการเพิ่มการจัดกระทำเงื่อนไขแหล่งข้อมูลคือ แหล่งข้อมูลจากคนผิวดำและแหล่งข้อมูลจากคนผิวขาว เนื่องจากแหล่งข้อมูลที่มาจากเชื้อชาติหรือกลุ่มเดียวกันมีแนวโน้มที่จะสามารถส่งอิทธิพลต่อเป้าหมายได้มากกว่าแหล่งข้อมูลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกันกับเป้าหมาย 3) ปรับปรุงรูปแบบการแสดงความคิดเห็นโดยในกรณีการตอบสนองส่วนตัว (private) จะให้ผู้ร่วมการทดลองแสดงความคิดเห็นโดยการเขียนลงในกระดาษคำตอบ แต่กรณีการตอบสนองสาธารณะ (public) จะให้ผู้ร่วมการทดลองพูดแสดงความคิดเห็นให้ผู้ร่วมการทดลองคนอื่นได้ยินด้วย

ผลการทดลองเป็นไปตามเป้าหมายนั่นคือ เมื่อได้ยินผู้ร่วมการทดลองคนอื่น (หน้าม้า) แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเห็นด้วย (condone racism conditions) และไม่เห็นด้วย (condemn

racism conditions) ต่อเจตคติรังเกียจกลุ่ม ผู้ร่วมการทดลองมีการตอบสนองไปในทิศทางเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มตามไปด้วย และผลดังกล่าวก็มากกว่ากรณีที่ไม่ได้รับข้อมูลความคิดเห็นของผู้อื่น (no influence conditions) นอกจากนี้ยังพบว่าผลดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งในกรณีการตอบสนองส่วนตัว (private) และการตอบสนองสาธารณะ (public) และไม่ขึ้นอยู่กับเชื้อชาติของแหล่งอิทธิพลด้วย

ในการทดลองที่ 3 ของ Wittenbrink และ Henly (1996) นักวิจัยได้วัดเจตคติรังเกียจกลุ่มของผู้ร่วมการทดลองโดยใช้มาตรวัดเจตคติรังเกียจกลุ่ม MRS เพื่อแบ่งผู้ร่วมการทดลองเป็นกลุ่มที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มสูง (high MRS) และกลุ่มที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มต่ำ (low MRS) จากนั้นให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนทั่วไปโดยใช้เทคนิคการจัดการกระทำแบบวัด (response format manipulation) โดยแบ่งเป็นกรณีที่มีข้อมูลมาตรฐานเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนทั่วไปในทางบวก (positive social standards) และกรณีที่มีข้อมูลมาตรฐานเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนทั่วไปในทางลบ (negative social standards) จากนั้นวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มของผู้ร่วมการทดลองอีกครั้ง

ผลการทดลองพบว่า เมื่อผู้ร่วมการทดลองได้รับข้อมูลมาตรฐานเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนทั่วไปในทางบวก ผู้ร่วมการทดลองมีการประเมินเจตคติรังเกียจกลุ่มต่ำกว่าเมื่อได้รับข้อมูลมาตรฐานเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนทั่วไปในทางลบ อย่างไรก็ตามไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ผู้ร่วมการทดลองที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มเดิมสูง ก็จะประเมินเจตคติรังเกียจกลุ่มหลังจากได้รับข้อมูลที่สูงกว่าผู้ที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มเดิมต่ำ ดังนั้นจึงอธิบายได้ว่า ข้อมูลมาตรฐานของคนทั่วไปส่งผลต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มของบุคคลได้ แต่ขึ้นอยู่กับระดับเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เขามีอยู่เดิมด้วย โดยจะเกิดขึ้นเฉพาะกับบุคคลที่มีเจตคติรังเกียจกลุ่มในทางลบเท่านั้น

Haslam, Oakes, McGarty, Turner, Reynolds, และ Eggins (1996) ทำการทดลองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติรังเกียจกลุ่มพบว่า บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเหมารวมต่อประเทศอื่นให้คล้ายกับความเชื่อของสมาชิกกลุ่มที่เขาต้องการร่วมกลุ่ม และเปลี่ยนแปลงความเชื่อเหมารวมต่อประเทศอื่นให้แตกต่างจากความเชื่อของสมาชิกกลุ่มที่เขาไม่ต้องการร่วมกลุ่ม

จากข้อสังเกตเกี่ยวกับระดับการซึมซับของการปรับปรุงเจตคติรังเกียจกลุ่มภายในตนเองของบุคคล (internalization) ทำให้ Stangor และคณะ (2001) ได้ทำการวิจัยเพื่อยืนยันและทดสอบผลของความเห็นของผู้อื่นต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติรังเกียจกลุ่ม โดยในการทดลองที่ 1 ให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินเปอร์เซ็นต์ (0% - 100%) ของคนแอฟริกัน-อเมริกันที่มีลักษณะนิสัยตามความเชื่อเหมารวมทั้งลักษณะนิสัยทางบวก และลักษณะนิสัยทางลบ และให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินเปอร์เซ็นต์จำนวนของนักศึกษาคนอื่นในมหาวิทยาลัยของเขาที่เชื่อว่าคนแอฟริกัน-อเมริกันจะมีลักษณะนิสัยตามความเชื่อเหมารวมแต่ละอย่าง จากนั้น 1 สัปดาห์มีการให้ข้อมูลการประเมินของนักศึกษาคนอื่น โดยแบ่งเป็นเงื่อนไขผู้อื่นชื่นชอบ (favorable feedback condition) คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีความเชื่อในทางบวกต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันมีมากกว่าที่เขาประเมินไว้ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ และกลุ่มนักศึกษาที่มีความเชื่อในทางลบต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันมีจำนวนน้อยกว่าที่เขา

ประเมินไว้ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ และเงื่อนไขผู้อื่นไม่ชื่นชอบ (unfavorable feedback condition) คือกลุ่มนักศึกษาที่มีความเชื่อในทางบวกต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันมีน้อยกว่าที่เขาประเมินไว้ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ และกลุ่มนักศึกษาที่มีความเชื่อในทางลบต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันมีมากกว่าที่เขาประเมินไว้ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบประเมินลักษณะนิสัยตามความเชื่อเหมารวมเดิมอีกครั้ง

ผลการทดลองนี้พบหลักฐานที่ชัดเจนว่า เมื่อให้ข้อมูลว่ากลุ่มคนอื่นมีความเชื่อในทางชื่นชอบคนแอฟริกัน-อเมริกันมากกว่าที่เขาประเมินไว้ ก็จะทำให้เขามีความเชื่อในทางบวกมากขึ้นและความเชื่อในทางลบน้อยลง ในทางตรงกันข้าม เมื่อให้ข้อมูลว่ากลุ่มคนอื่นมีความเชื่อในทางไม่ชื่นชอบคนแอฟริกัน-อเมริกันมากกว่าที่เขาประเมินไว้ ก็จะทำให้เขามีความเชื่อในทางลบน้อยลงและความเชื่อในทางบวกมากขึ้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การเปลี่ยนระดับทิศทางของความเห็นของผู้อื่น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของบุคคลตามไปด้วย

จากนั้นการทดลองที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับของการเปลี่ยนแปลงเจตคติ จึงได้จัดการทดลองโดยมีการทดลองเบื้องต้นเช่นเดียวกับการทดลองที่ 1 โดยให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินเปอร์เซ็นต์ (0% - 100%) ของคนแอฟริกัน-อเมริกันที่มีลักษณะนิสัยตามความเชื่อเหมารวมทั้งลักษณะนิสัยทางบวกและลักษณะนิสัยทางลบ จากนั้นจัดกระทำข้อมูลให้กับผู้ร่วมการทดลองโดยแบ่งเป็นเงื่อนไขคนส่วนใหญ่ชื่นชอบ และไม่ชื่นชอบคนแอฟริกัน-อเมริกัน โดยเพิ่มเติมตัวแปรแหล่งข้อมูลโดยแบ่งเป็นแหล่งข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยเดียวกัน (in-group) และนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น (out-group) หลังจากนั้น เมื่อเวลาผ่านไประหว่าง 5-9 วัน ให้ผู้ร่วมการทดลองคนเดิมกลับเข้ามาในห้องทดลองอีกครั้ง โดยบอกในลักษณะที่ไม่ให้ผู้ร่วมการทดลองเข้าใจว่าเป็นการทดลองที่เกี่ยวข้องกับการทดลองในช่วงต้น และให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบประเมินในประเด็นทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับคนแอฟริกัน-อเมริกัน จากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวซึ่งมีข้อความประเมินเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันแฝงอยู่ภายใน

ผลการทดลองพบว่า ผลของความเห็นของผู้อื่น เมื่อได้รับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นกลุ่มเดียวกับผู้ร่วมการทดลองจะมากกว่า เมื่อได้รับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นต่างกลุ่มกับผู้ร่วมการทดลอง ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีการจำแนกทางสังคมที่อธิบายว่าข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มเดียวกันจะเป็นข้อมูลที่มีอิทธิพลมากกว่าข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า ผลของความเห็นของผู้อื่นสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราว โดยอนุมานได้จากการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันจากการจัดกระทำในการวัดเจตคติในการทดลองช่วงหลังที่ผู้ร่วมการทดลองไม่ได้มีการตระหนักว่าเป็นการวัดที่เกี่ยวข้องกับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มเหมือนการทดลองในช่วงแรก ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความเห็นของผู้อื่นที่ได้รับจากสมาชิกกลุ่มเดียวกันจะสามารถสร้างการซึมซับ (internalized) และการเปลี่ยนแปลงเจตติระหว่างกลุ่มในระยะยาวได้

Sechrist และ Stangor (2001) ได้เสนอว่า ความคุ้นเคยกับกลุ่มเป้าหมายเจตคติ (group familiarity) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลของความเห็นของผู้อื่น โดยในการทดลองที่ 2 นักวิจัยอธิบายว่าผู้ร่วมการทดลองจะต้องให้คะแนนต่อกลุ่มทางสังคม ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่ผู้ร่วมการทดลองคุ้นเคย (high familiar group) และกลุ่มที่ผู้ร่วมการทดลองไม่คุ้นเคย (low familiar group) จากนั้นนักวิจัยให้ข้อมูลคะแนนของทั้ง 2 กลุ่มที่ถูกประเมินโดยนักศึกษาคนอื่นในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เขาเกิดการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลของตนเองกับความเห็นของผู้อื่น โดยแบ่งเป็นเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นชื่นชอบ (positive consensus information condition) คือให้ข้อมูลว่าผู้อื่นมีคะแนนความชื่นชอบต่อทั้งกลุ่มที่คุ้นเคยและกลุ่มที่ไม่คุ้นเคยโดยเฉลี่ย 9.5 คะแนนจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน และเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นไม่ชื่นชอบ (negative consensus information condition) คือให้ข้อมูลว่าผู้อื่นมีคะแนนความชื่นชอบต่อทั้งกลุ่มที่คุ้นเคยและกลุ่มที่ไม่คุ้นเคยโดยเฉลี่ย 4.5 คะแนน จากนั้นจึงให้ผู้ร่วมการทดลองให้คะแนนความชื่นชอบต่อทั้ง 2 กลุ่มเป้าหมาย

ผลการทดลองพบว่า ความเห็นของผู้อื่นส่งผลต่อความเชื่อหรือความชื่นชอบของผู้ร่วมการทดลองต่อกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ร่วมการทดลองมีความชื่นชอบต่อกลุ่มเป้าหมายในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นชื่นชอบสูงกว่าในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นไม่ชื่นชอบ และอิทธิพลจากความเห็นของผู้อื่นต่อกลุ่มเป้าหมายที่เขาไม่คุ้นเคยจะสูงกว่ากลุ่มเป้าหมายที่เขาคุ้นเคย หรืออธิบายได้ว่า ข้อมูลของข้อมูลจะส่งผลต่อความเชื่อของบุคคลเมื่อบุคคลมีความไม่มั่นใจต่อการประเมินต่อกลุ่มเป้าหมายมากกว่าเมื่อบุคคลมีความมั่นใจต่อการประเมินต่อกลุ่มเป้าหมายนั่นเอง

นอกจากงานวิจัยที่ได้กล่าวมานี้ ยังมีงานวิจัยที่ได้นำเอาผลของความเห็นของผู้อื่นมาแผ่ขยายและประยุกต์ในงานวิจัยอื่น เช่น งานวิจัยพบว่าผู้ร่วมการทดลองมีการลดความเชื่อเหมารวมทางลบ และเพิ่มความเชื่อเหมารวมทางบวกต่อบุคคลที่อ้วน เมื่อได้รับรู้ว่าผู้อื่นมีเจตคติในทางชื่นชอบบุคคลที่อ้วนเช่นกัน (Puhl, Schwartz, & Brownell, 2005) และงานวิจัยที่ทำการทดลองเกี่ยวกับผลของความเห็นของผู้อื่นต่อพฤติกรรมการช่วยเหลือซึ่งพบว่า เมื่อผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นมีเจตคติในทิศทางชื่นชอบ (favorable consensus information) ต่อคนแอฟริกัน-อเมริกัน ส่งผลให้เขามีเจตคติในทิศทางชื่นชอบต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันมากกว่าเมื่อผู้ร่วมการทดลองไม่ได้รับความเห็นของผู้อื่น (no information) และยังพบว่าเขามีพฤติกรรมช่วยเหลือ (helping behavior) ต่อคนแอฟริกัน-อเมริกันมากกว่าพฤติกรรมการช่วยเหลือต่อคนผิวขาวอีกด้วย (Sechrist & Milford, 2007)

จากงานวิจัยที่ได้อธิบายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า การรับรู้ความเห็นของผู้อื่นสามารถทำให้บุคคลเกิดการเปรียบเทียบความเห็นของผู้อื่นกับความเห็นของตนเอง และเกิดแรงจูงใจที่จะแก้ไขปรับปรุงภายในกระบวนการรู้คิดเกี่ยวกับข้อมูลของตนเองให้สอดคล้องไปในทิศทางของความเห็นของผู้อื่นได้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในอดีตใช้การวัดเจตคติรั้งเพียงกลุ่มโดยใช้มาตรารายงานตนเอง ดังนั้นจึงเป็นผลของเจตคติรั้งเพียงกลุ่มแบบเด่นชัดเท่านั้น แต่จากงานวิจัยของ Stangor และคณะ (2001) ก็แสดงให้เห็นว่า ผลของการรับรู้ความเห็นของผู้อื่นนั้นส่งผลต่อเจตคติของบุคคลแม้ไม่ได้ตระหนักว่าเป็นการวัด

เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มอีกทั้งยังเป็นการวัดที่มีระยะห่างจากการวัดครั้งแรก ดังนั้น ผลของความเห็นของผู้อื่นจึงมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงด้วย

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับการแสดงออกของตน (self-monitoring)

1. คำจำกัดความและลักษณะทั่วไปของการกำกับการแสดงออกของตน

Snyder (1974) มีแนวคิดที่ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการควบคุมการแสดงออกของตนเองเป็นอย่างไร พัฒนาการและแรงจูงใจสาเหตุของการความสามารถและประสิทธิภาพของการควบคุมตนเองคืออะไร Snyder สังเกตว่าเมื่อบางคนมีการเรียนรู้ว่าการมีอยู่และการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเขานั้นไม่เหมาะสมทางสังคม พวกเขาจะกำกับ (monitor) การแสดงออกของตนเองซึ่งประกอบไปด้วยการสังเกต (observe) และการควบคุม (control)

Snyder (1974) อธิบายว่า จุดประสงค์ของการกำกับการแสดงออกของตนคือ

1) เพื่อความถูกต้องของการสื่อสารภาวะทางอารมณ์ภายในจิตใจที่ไม่ต้องการให้สอดคล้องกับอารมณ์ที่แสดงออกขณะหนึ่ง

2) เพื่อปกปิดภาวะทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมโดยการไม่ตอบสนองหรือไม่แสดงออก

3) เพื่อปกปิดภาวะทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมโดยการแสดงออกในทางที่เหมาะสม

4) เพื่อแสดงออกบางอารมณ์เมื่อการไม่แสดงออกใดๆ เลยถือเป็นการไม่เหมาะสม

บุคคลจะมีสัญชาตญาณต่อสิ่งเร้าเพื่อให้การแสดงออกต่อสถานการณ์ใดๆ นั้นมีความเหมาะสมทางสังคมและปราศจากผลที่จะตามมาหลังจากการกำกับการแสดงออกของตน ซึ่งสิ่งที่จะเป็นแนวทางให้กับสัญชาตญาณนั้นคือการแสดงออกพฤติกรรมทางอารมณ์ต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์เดียวกันของผู้อื่น เช่น เมื่อบุคคลถูกทำให้เกิดภาวะการณแสดงออกทางอารมณ์ที่คลุมเครือ เขาจะสังเกตและเลียนแบบการแสดงออกทางอารมณ์ของคนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันซึ่งรับรู้ว่าเป็นการแสดงออกนั้นเป็นการแสดงออกที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันที่บุคคลที่ไม่มีการเรียนรู้ที่จะใส่ใจเกี่ยวกับการแสดงออกที่เหมาะสม ก็จะไม่เกิดการพัฒนาทักษะการกำกับการแสดงออกของตน และไม่มีการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการแสดงออกที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่าเขาจะไม่แสดงออกทางอารมณ์หรือมีการแสดงออกทางอารมณ์น้อยกว่าคนที่มีการกำกับการแสดงออก แต่เขาจะมีการแสดงออกตามกลไกของสัญชาตญาณที่ถูกควบคุมด้วยภาวะทางอารมณ์ของเขามากกว่าการถูกกำกับ ควบคุมหรือตีกรอบให้เหมาะสมตามสถานการณ์ หรืออีกนัยหนึ่งคือ เขาจะแสดงออกก็ต่อเมื่อเกิดความรู้สึกจริงนั่นเอง

ตามความเชื่อของ Freud (1959 อ้างถึงใน Snyder, 1974) ว่า บุคคลอาจจะพูดสิ่งหนึ่งด้วยปาก แต่อาจทำสิ่งอื่นด้วยการขดปลายนิ้ว (สัญลักษณ์ที่แสดงว่าสิ่งที่แสดงออกมานั้นไม่ใช่ความรู้สึกและความคิดที่แท้จริง) จึงเป็นที่น่าสนใจว่าสิ่งใดที่ควบคุมความสอดคล้องระหว่างการแสดงออกแต่ละ

ช่องทางและความสอดคล้องระหว่างการแสดงออกที่เป็นภาษาและที่ไม่เป็นภาษา ซึ่ง Snyder (1974) อธิบายว่า การกำกับการแสดงออกของต้นสามารถอธิบายข้อสงสัยดังกล่าวได้ คือเมื่อบุคคลเกิดการกำกับการแสดงออก แต่ละช่องทางของการแสดงออกจะได้รับการกำกับการที่แตกต่างกัน และอาจจะเกิดการลืมหืมกำกับการในบางช่องทาง ดังนั้น การสื่อสารจากช่องทางการแสดงออกหนึ่งก็อาจจะมีความแตกต่างจากการสื่อสารจากอีกช่องทางหนึ่ง เช่น บุคคลอาจจะปกปิดความเสียใจโดยการทำให้หน้าตาดีมีความสุข แต่เขาอาจจะลืมหืมว่าจะต้องทำน้ำเสียงให้มีความสุขด้วย

พฤติกรรมที่ผ่านการกำกับการแสดงออกแล้ว จะมีความแปรผันในแต่ละสถานการณ์มากกว่า พฤติกรรมที่ไม่ได้ผ่านการกำกับการแสดงออก กล่าวคือ บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตน มักจะมีการสังเกตและควบคุมการแสดงออกของเขาต่อสถานการณ์ให้มีความเหมาะสมทางสังคม เช่น บุคคลมักจะหัวเราะเมื่อดูภาพยนตร์ตลกกับกลุ่มเพื่อนที่อารมณ์ดีมากกว่าเมื่อดูคนเดียว ส่วนบุคคลที่ไม่มีการกำกับการแสดงออกของตนนั้น เขาจะหัวเราะไม่แตกต่างกันในแต่ละสถานการณ์ และจะหัวเราะเมื่อเขาเกิดอารมณ์ขันจริงๆ ดังนั้น สำหรับบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนแล้ว การแสดงออกของเขาจะสะท้อนภาวะทางอารมณ์ที่แท้จริงก็ต่อเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เกิดผลประโยชน์ใดๆที่จะการกำกับการแสดงออกนั้น

ดังนั้น Snyder (1974) จึงสรุปได้ว่า บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตน หมายถึง บุคคลที่มีความใส่ใจต่อการแสดงออกที่มีความเหมาะสมทางสังคม มีความอ่อนไหวต่อการแสดงออกของผู้อื่นต่อสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งเขาจะใช้เป็นแนวทางในการกำกับการแสดงออกของตน ขณะที่บุคคลที่ไม่มีการกำกับการแสดงออกของตน หมายถึง บุคคลที่ไม่มีการใส่ใจต่อการแสดงออกที่มีความเหมาะสมทางสังคม ไม่สนใจการแสดงออกของคนอื่น และมีการสังเกตและควบคุมการแสดงออกของตนเองน้อย การแสดงออกของเขาจะถูกควบคุมจากภาวะที่เขาได้อยู่มากกว่าจากสถานการณ์และข้อกำหนดระหว่างบุคคลที่เหมาะสม

Gangestad และ Snyder (2000) ได้รวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับการแสดงออกของตน และได้อธิบายว่า เมื่อศึกษาตามการจำกัดความและความหมายดั้งเดิมของทฤษฎีนี้แล้ว จะสามารถระบุได้ว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (high self-monitor) หมายถึง ผู้ที่มีพฤติกรรมที่มักจะตอบสนองต่อสังคมและสิ่งเร้าระหว่างบุคคลในสถานการณ์ที่เหมาะสม มีความใส่ใจต่อความเหมาะสมของการแสดงออกตามสถานการณ์ สังเกตและควบคุมการแสดงออกให้สอดคล้องกับความพึงพอใจในการแสดงออกต่อสาธารณะ ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (low self-monitor) หมายถึง ผู้ที่ไม่มีการควบคุมการแสดงออกที่เป็นการพยายามให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ ไม่ใส่ใจต่อความเหมาะสมของการแสดงออกตามสถานการณ์ แต่การแสดงออกของเขาจะเป็นกลไกที่สะท้อนเจตคติ อารมณ์และคุณลักษณะภายในของเขา

สำหรับงานวิจัยที่มีการศึกษาการกำกับการแสดงออกของตนต่อคุณค่า ความคิดสร้างสรรค์ การปลุกฝัง การสะท้อนภาพลักษณ์และการปรากฏภายในที่สาธารณะนั้น พบว่า ผู้ที่มีการกำกับการ

แสดงของตนเองสูง จะมีความตั้งใจที่จะออกแบบการแสดงภาพลักษณ์ให้ผู้อื่นประทับใจ และเขามีความเชื่อในภาพลักษณ์ภายนอกกว่ามีความสำคัญในความเป็นจริงของสังคม ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ จะไม่มีความตั้งใจที่จะออกแบบการแสดงภาพลักษณ์ และยังคงคิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีประโยชน์

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออก จะสามารถเกิดขึ้นได้จากทั้งการกระตุ้นจากภายนอก โดยเป้าหมายต่อสถานการณ์ของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง และจากการกระตุ้นจากภายใน โดยแรงจูงใจส่วนบุคคลของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ซึ่งแสดงว่า พฤติกรรมของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกสูงจะสามารถทำนายได้โดยรูปแบบของสถานการณ์ ส่วนพฤติกรรมของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ จะสามารถทำนายได้โดยการวัดเจตคติและคุณลักษณะของบุคคล

Gantestad และ Snyder (2000) ได้รวบรวมและวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับการแสดงออกของตนมากกว่า 200 งานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ และบางส่วนจากงานวิจัยที่ยังไม่ได้รับการตีพิมพ์ โดยสามารถสรุปและจัดกลุ่มตัวแปรเกณฑ์ในงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์กับการกำกับการแสดงออกของตนได้ดังนี้

1) การควบคุมการแสดงออก หมายถึง ความสามารถในการตัดแปลงการแสดงออกอารมณ์จากบริบทที่จะแสดงออกตามปกติ โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีการควบคุมการแสดงออกมากกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

2) ทักษะการตีความอวัจนภาษา หมายถึง ความสามารถในการตีความบทบาทระหว่างบุคคลจากอวัจนภาษาต่างๆ โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีทักษะการตีความอวัจนภาษาได้ดีกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

3) ความสอดคล้องระหว่างเจตคติกับพฤติกรรม การเข้าถึงเจตคติ หรือการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีความสอดคล้องระหว่างเจตคติกับพฤติกรรม และการเข้าถึงเจตคติที่น้อยกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

4) พฤติกรรมการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกหรือความคาดหวังของผู้อื่น โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีพฤติกรรมในแนวทางตามความคาดหวังจากคนอื่นหรือสิ่งเร้าภายนอกมากกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

5) ความผันแปรของพฤติกรรมในแต่ละบริบทและสถานการณ์ โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีการแสดงพฤติกรรมที่ผันแปรตามบริบทและสถานการณ์มากกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

6) ลักษณะของมิตรภาพกับผู้อื่นและความตั้งใจในการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ยึดติด โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่ไม่ได้มีรากฐานจากความสนิทสนมและความเชื่อ แต่มีความตั้งใจที่จะมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ยึดติดมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

7) เป็นที่ประทับใจจากความดึงดูดทางกายภาพ โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะได้รับความประทับใจและได้รับอิทธิพลจากความดึงดูดทางกายภาพจากผู้อื่นมากกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

8) การใส่ใจและการตอบสนองต่อผู้อื่น รวมทั้งพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้อื่น ความถูกต้องของการตีความความคิดของผู้อื่นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กัน และการตัดสินใจเหมือนกับเพื่อน โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีความตั้งใจต่อพฤติกรรมของผู้อื่นซึ่งใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ และมีการตีความความคิดของผู้อื่นที่ถูกต้องเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กันมากกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

9) ความไม่สอดคล้องกันระหว่างการให้คะแนนคุณลักษณะของตนเองกับเพื่อน โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คาดว่าจะมีความสอดคล้องกันระหว่างการให้คะแนนโดยตนเองและเพื่อนต่ำกว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ดังที่ได้กล่าวมา สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปว่า การกำกับการแสดงออกของตน หมายถึง ความใส่ใจต่อการแสดงออกที่มีความเหมาะสมทางสังคม มีความอ่อนไหวต่อการแสดงออกของผู้อื่นต่อสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งเขาจะใช้เป็นแนวทางในการกำกับการแสดงออกของตน และมีแรงจูงใจที่จะควบคุมให้การแสดงออกของตนเองสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม โดยแต่ละบุคคลจะมีการกำกับการแสดงออกของตนที่แตกต่างกันคือ

ผู้มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง หมายถึง ผู้มีพฤติกรรมที่มักจะตอบสนองต่อสังคมและสิ่งเร้าระหว่างบุคคลในสถานการณ์ที่เหมาะสม มีความใส่ใจต่อความเหมาะสมของการแสดงออกตามสถานการณ์ สังเกตและควบคุมการแสดงออกให้สอดคล้องกับความพึงพอใจในการแสดงออกต่อสาธารณะ

ผู้มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ หมายถึง ผู้ที่ไม่มีการควบคุมการแสดงออกโดยการพยายามให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ ไม่ใส่ใจต่อความเหมาะสมของการแสดงออกตามสถานการณ์ แต่การแสดงออกของเขาจะเป็นกลไกที่สะท้อนเจตคติ อารมณ์และคุณลักษณะภายในของตนเอง

2. การวัดการกำกับการแสดงออกของตน

Snyder (1974) ได้พัฒนามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนขึ้น โดยในแรกเริ่มนั้นเขาได้สร้างแบบวัดบรรยายตนเองในลักษณะตอบถูก-ผิด จำนวนทั้งสิ้น 41 ข้อ โดยข้อกระทงประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

1) การตระหนักถึงการแสดงออกของตนเองต่อความเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ในสังคม เช่น ฉันไม่ได้พยายามจะพูดหรือทำในสิ่งที่ผู้อื่นจะชอบในงานเลี้ยง

2) การตั้งใจสังเกตข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบทางสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแสดงออกที่เหมาะสม เช่น เมื่อฉันไม่มั่นใจว่าจะแสดงออกอย่างไรต่อสถานการณ์ทางสังคม ฉันจะสังเกตพฤติกรรมของคนอื่นเพื่อเป็นแนวทาง

3) ความสามารถที่จะควบคุมและดัดแปลงการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เช่น ฉันสามารถจ้องตาและพูดโกหกกับผู้อื่น โดยรักษาสีหน้าไว้ได้ (เพื่อบทสรุปที่ถูกต้อง)

4) การใช้ความสามารถในบางสถานการณ์ เช่น เมื่อฉันรู้สึกไม่ชอบใคร ฉันอาจจะปิดบังความรู้สึกโดยการเป็นเพื่อนกับพวกเขาได้

5) ความคงเส้นคงวาหรือความผันแปรของพฤติกรรมที่แสดงออกในแต่ละสถานการณ์ เช่น ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันและกับคนอื่นที่แตกต่างกัน ฉันมักจะแสดงออกที่แตกต่างกันเหมือนเป็นคนละคน

Snyder ได้นำแบบทดสอบมาทดสอบกับนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ดจำนวน 192 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจการจำแนกและระดับความยากภายใน จากนั้นนำมาเลือกข้อกระทงโดยพิจารณาความสอดคล้องภายในสูงที่สุด จนกระทั่งได้ข้อกระทงของแบบทดสอบทั้งสิ้น 25 ข้อ

ต่อมาได้มีการศึกษาและพัฒนามาตรวัดโดย Snyder และ Gangestad (1986) โดยได้นำเอาข้อกระทงทั้งหมดไปวิเคราะห์องค์ประกอบแบบไม่หมุนแกน และคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่ .15 ขึ้นไป ทำให้ได้มาตรวัดที่มีข้อกระทงเหลือทั้งสิ้น 18 ข้อ หลังจากมาตรวัดถูกพัฒนาใหม่แล้ว Snyder และ Gangestad (1986) ได้วิเคราะห์ได้ว่าสามารถจำแนกองค์ประกอบของมาตรวัดได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การควบคุมการแสดงออกของตนเอง (expressive self-control) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมการแสดงออกต่างๆ เช่น “ฉันสามารถพูดโกหกคนอื่นโดยจ้องตาและหน้าตานิ่งเฉยได้” (คำตอบ “ใช่”) หรือ “ฉันสามารถเป็นนักแสดงที่ดีได้” (คำตอบ “ใช่”)

2) การแสดงตัวเป็นจุดสนใจ (social stage presence) หมายถึงความสามารถในการเรียกร้องหรือดึงดูดความสนใจจากผู้อื่นได้ โดยการแสดงออกในสิ่งๆ ที่ผู้อื่นจะเกิดความประทับใจ เช่น “ฉันไม่ค่อยได้เป็นจุดสนใจของผู้อื่นเมื่ออยู่ในกลุ่ม” (คำตอบ “ไม่ใช่”)

3) การแสดงตนตามความคาดหวังของผู้อื่น (other-directed self-presentation) หมายถึงความสามารถในการแสดงออกตามความคาดหวังของผู้อื่นในแต่ละสถานการณ์ เช่น “ฉันสามารถหลอกลวงผู้อื่นโดยการสร้างเป็นมิตรกับผู้ที่ฉันไม่ชอบได้” (คำตอบ “ใช่”)

สุมาลัย พวงเกตุ (2553) ได้ระบุว่า ได้มีการพัฒนามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนในภาษาไทยขึ้นโดย ชีระพร อูวรรณโณ และนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2532 โดยใช้แนวทางและภาวะสันนิษฐานตามทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนของ Snyder (1974) และ Snyder และ Gangestad (1986) โดยได้เรียบเรียงข้อกระทงจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่พัฒนาโดย Snyder และ

Gangsted (1986) ให้เป็นภาษาไทยทั้งสิ้น 18 ข้อ และสร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 42 ข้อ รวมเป็น 60 ข้อ จากนั้นนำมาทดสอบคุณภาพของข้อกระทง จนทำให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพทั้งสิ้น 40 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .80 จากนั้นมีการนำไปวิเคราะห์คุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงโดย นิทยา รัตน์พิชิต (2534) และวิเคราะห์ความเที่ยงจากการทดสอบซ้ำโดย ศิริณี ลิขิตวณิชกุล (2536)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของการกำกับการแสดงออกของตนเองต่อเจตคติรั้งเกียจกลุ่ม

Klein, Snyder, และ Livingston (2004) ได้ศึกษาการแสดงออกเจตคติรั้งเกียจกลุ่มของบุคคล โดยมุ่งเน้นผลของข้อมูลบรรทัดฐานจากผู้อื่น (social norms) โดยอธิบายข้อสรุปพื้นฐานของผลการวิจัยในอดีตพบว่าบุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติไปตามบรรทัดฐานของสถานการณ์ (situation norms) มากกว่าการยึดติดกับบรรทัดฐานสากล (standard norms) เช่น เมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์ที่ผู้อื่นในสถานการณ์นั้นมีบรรทัดฐานไม่ยอมรับการแสดงออกต่อเจตคติรั้งเกียจกลุ่มอย่างหนึ่ง เขาก็จะคล้อยตามแนวโน้มของผู้อื่นโดยการแสดงออกเจตคติรั้งเกียจกลุ่มลดลงด้วย ในขณะที่เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีบรรทัดฐานยอมรับการแสดงออกต่อเจตคติรั้งเกียจกลุ่มนั้น เขาก็จะคล้อยตามแนวโน้มของผู้อื่นโดยการแสดงออกเจตคติรั้งเกียจกลุ่มด้วยเช่นกัน

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว นักวิจัยจึงมีความเชื่อว่า เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นจึงควรพิจารณาผลของทั้งปัจจัยลักษณะบุคลิกภาพ (personality factors) และปัจจัยด้านสถานการณ์ (situational cues factors) เมื่อบรรทัดฐานของผู้อื่นในสถานการณ์หนึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงออกเจตคติรั้งเกียจกลุ่มของบุคคล ดังนั้นความแตกต่างระหว่างบุคคล (interpersonal difference) ที่เกี่ยวกับความอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าของสถานการณ์หรือความใส่ใจต่อความเหมาะสมทางสังคมจึงอาจเป็นตัวแปรกำกับอิทธิพลของบรรทัดฐานของสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการแสดงออกเจตคติรั้งเกียจกลุ่มนั้นได้

Klein และคณะ (2004) เสนอว่า มโนทัศน์บุคลิกภาพการกำกับการแสดงออกของตนเอง (self-monitoring construct) สามารถเป็นตัวแทนของลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จะเป็นตัวแปรกำกับอิทธิพลของบรรทัดฐานของสถานการณ์ได้ โดยคาดว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูงจะแสดงเจตคติและความคิดเห็นให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานของผู้ที่เขาคิดว่าจะเป็นผู้รับรู้การแสดงออกของเขา ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำจะแสดงเจตคติและพฤติกรรมไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และการพิจารณาระหว่างบุคคล การทดลองเริ่มต้นโดยให้ผู้ร่วมวิจัยทำแบบวัดการกำกับการแสดงออกของตนเอง (self-monitoring scale) และแบบประเมินเจตคติรั้งเกียจกลุ่มต่อบุคคลรักร่วมเพศ (prejudice toward homosexuals) และมาตรวัดแรงจูงใจในการตอบสนองโดยไม่ลำเอียง (Motivation to respond without prejudice scale) เพื่อใช้ในการปรับปรุงบริบทของเจตคติรั้งเกียจกลุ่มต่อบุคคลรักร่วมเพศ จากนั้นผ่านไป 3 สัปดาห์ ให้ผู้ร่วมการ

ทดลองกลุ่มเดิมกลับเข้าสู่การวิจัยอีกครั้ง โดยบอกว่าเป็นการทดลองเกี่ยวกับการจับคู่ โดยเน้นที่ความสัมพันธ์ในลักษณะรักร่วมเพศ จากนั้นจัดกระทำทดลองแบ่งเป็นเงื่อนไขคือ เงื่อนไขที่ 1 บอกผู้ร่วมการทดลองว่าหลังจากแสดงความคิดเห็นผ่านการทำแบบวัดแล้ว เขาจะต้องสนทนาเกี่ยวกับคำตอบของเขากับบุคคลที่มีความชื่นชอบต่อบุคคลรักร่วมเพศ เงื่อนไขที่ 2 บอกผู้ร่วมการทดลองว่าหลังจากแสดงความคิดเห็นผ่านการทำแบบวัดแล้ว เขาจะต้องสนทนาเกี่ยวกับคำตอบของเขากับบุคคลที่ไม่ชอบบุคคลรักร่วมเพศ และเงื่อนไขที่ 3 บอกผู้ร่วมการทดลองว่าผลการทดสอบของเขาจะถูกเก็บเป็นความลับ จากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มต่อบุคคลรักร่วมเพศอีกครั้ง ผลการทดลองพบว่า บุคคลจะมีการแสดงเจตคติในทิศทางบวกหรือลบต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งนอกจากขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของผู้ที่เขาคาดว่าจะรับรู้เจตคติของเขาแล้ว ยังขึ้นอยู่กับลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลด้วย โดยผู้ร่วมการทดลองที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีการแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มลดลงมากที่สุด เมื่ออยู่ในเงื่อนไขที่เขาคาดว่าจะต้องสนทนากับผู้ที่มีความชื่นชอบบุคคลรักร่วมเพศ และมีการแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มปานกลาง เมื่ออยู่ในเงื่อนไขที่เขาไม่ต้องเปิดเผยความคิดของเขา และลดลงน้อยที่สุด เมื่ออยู่ในเงื่อนไขที่เขาคาดว่าจะต้องสนทนากับผู้ที่ไม่ชอบบุคคลรักร่วมเพศ ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำ มีการแสดงออกเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มไม่แตกต่างกันในแต่ละเงื่อนไข

การงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การกำกับการแสดงออกของตนสามารถส่งผลต่อการแสดงออกเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของบุคคลจากการได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ข้อมูลความเห็นของผู้อื่นได้ โดยบุคคลจะมีการแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มตามทิศทางของความเห็นของผู้อื่นในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงเท่านั้น

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเกี่ยวเนื่องกัน (interdependence)

1. คำจำกัดความและลักษณะทั่วไปของความเกี่ยวเนื่องกัน

Rusbult และ Van Lange (2008) ได้ทำการศึกษาปรากฏการณ์ความเกี่ยวเนื่องกันในทางจิตวิทยาสังคม โดยได้อธิบายว่าความเกี่ยวเนื่องกันเป็นหนึ่งในไม่กี่คุณลักษณะที่สามารถวิเคราะห์โครงสร้างและอธิบายกระบวนการระหว่างบุคคลได้ นักวิจัยได้อธิบายลักษณะการวิเคราะห์ว่าเป็นการวิเคราะห์ในลักษณะเดียวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งทั่วไป คือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็จะมี ความหมายและความสำคัญต่อสิ่งเหล่านั้น ส่วนความเกี่ยวเนื่องกันก็สามารถอธิบายได้เช่นเดียวกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลใดๆ ก็จะมี ความหมายและความสำคัญต่อพวกเขาเหล่านั้น

ความเกี่ยวเนื่องกัน หมายถึง ลักษณะของอิทธิพลของการกระทำของบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่งในการปฏิสัมพันธ์ใดๆ ซึ่งผลนั้นอาจจะเป็นได้ทั้งผลแบบรูปธรรม (concrete outcome) คือการแสดงผลโดยตรงว่ารู้สึกดีหรือไม่ดี และผลผลแบบนามธรรม (symbolic outcome) คือการแสดงถึง

ความรู้สึกผ่อนคลายหรือสบายใจจากการตีความสิ่งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ เช่น เมื่อนาย ก. และนางสาว ข. เกิดความขัดแย้งกันเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปรับประทานอาหารค่ำด้วยกัน นาย ก. จึงเสนอว่าพวกเขาควรจะไปอยู่ที่นางสาว ข. ชื่นชอบ ทำให้ไม่เพียงแต่นางสาว ข. จะรู้สึกดีที่การได้รับประทานอาหารในร้านที่ตนเองชอบแล้ว นางสาว ข. ยังรู้สึกดีที่รับรู้ชื่อนาย ก. เสียสละเพื่อเธออีกด้วย

ความเกี่ยวเนื่องกันสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทได้แก่

1) การควบคุมของผู้กระทำ (actor control) หมายถึง ผลของการกระทำของแต่ละบุคคลในการปฏิสัมพันธ์ต่อตนเอง

2) การควบคุมของคู่ปฏิสัมพันธ์ (partner control) หมายถึง ผลของการกระทำของแต่ละบุคคลในการปฏิสัมพันธ์ต่อคู่ปฏิสัมพันธ์

3) การควบคุมร่วมกัน (joint control) หมายถึง ผลของการกระทำร่วมกันกับคู่ปฏิสัมพันธ์ในการปฏิสัมพันธ์ต่อแต่ละบุคคล

หากการปฏิสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะการควบคุมของผู้กระทำสูง แสดงว่าผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กันมีความเกี่ยวเนื่องกันต่ำ ในขณะที่หากการปฏิสัมพันธ์มีลักษณะการควบคุมของคู่ปฏิสัมพันธ์หรือการควบคุมร่วมกัน จะแสดงว่าผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กันมีความเกี่ยวเนื่องกันสูง

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเกี่ยวเนื่องกัน

2.1 บทบาทของความเกี่ยวเนื่องกันในการปฏิสัมพันธ์

ในการปฏิสัมพันธ์ใดๆ นั้น สามารถอธิบายได้ด้วยกลไกที่เป็นตัวแทนผลของการปฏิสัมพันธ์หรือแนวทางที่บุคคลหนึ่งจะสามารถส่งผลต่ออีกคนหนึ่งในระหว่างที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งต่อมาได้มีการอธิบายในลักษณะของสมการฟังก์ชันได้คือ

$$I = f(S, A, B)$$

โดยที่ Interaction (I) หมายถึงความต้องการ ความคิดและแรงจูงใจในความสัมพันธ์ของทั้ง 2 บุคคล (A และ B) ที่มีต่อกันในสถานการณ์หนึ่ง (Situation: S)

ในแต่ละสถานการณ์ (S) นั้น จะประกอบไปด้วยการผสมผสานมิติโครงสร้างสถานการณ์ (situation structure dimension) ซึ่งแต่ละมิติจะมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความเกี่ยวเนื่องกันในลักษณะต่างๆ เช่น ลักษณะและระดับของความเกี่ยวเนื่อง ความแปรผันร่วมกัน ลักษณะของข้อมูล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการรู้คิด อารมณ์และแรงจูงใจที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายและแรงจูงใจของผู้ที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน

ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ก็จะมีการผสมผสานมิติโครงสร้างสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ที่เป็นการผสมผสาน

โครงสร้างสถานการณ์ที่คล้ายกัน ก็จะมีลักษณะของแรงจูงใจ การรู้คิดและการจัดรูปแบบของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการปฏิสัมพันธ์ที่คล้ายกันด้วย ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า ความเกี่ยวเนื่องกันนั้นถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อสถานการณ์ของการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งจะส่งผลต่อทิศทางและรูปแบบของการแสดงออกของบุคคลในการปฏิสัมพันธ์กันด้วย

2.2 การวิเคราะห์ความเกี่ยวเนื่องกันในมิติของสถานการณ์

Robult และ Lange (2008) ได้วิเคราะห์ระดับและชนิดของความเกี่ยวเนื่องกันคือ การควบคุมของผู้กระทำ การควบคุมของคู่ปฏิสัมพันธ์และการควบคุมร่วมกัน ทำให้เกิดมิติโครงสร้างสถานการณ์ได้ 3 มิติ และรวมเอาลักษณะอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิสัมพันธ์มาวิเคราะห์ได้เป็นมิติโครงสร้างสถานการณ์ได้อีก 3 มิติ รวมเป็นทั้งหมด 6 มิติ ดังนี้

1) ระดับของความเกี่ยวเนื่อง (level of dependence) หมายถึงระดับที่บุคคลหนึ่งได้รับอิทธิพลจากการกระทำของคู่ปฏิสัมพันธ์ เช่น นางสาว ข.สามารถรักษาผลที่ดีต่อตนเองได้ โดยไม่คำนึงถึงการกระทำของนาย ก.เลย (การควบคุมของผู้กระทำสูง) แสดงว่าเธอไม่มีความเกี่ยวเนื่องกับนาย ก. หรือเธออาจจะมีความเกี่ยวข้องกับนาย ก. หากนาย ก. สามารถส่งผลทางเดียวในการเป็นสาเหตุของความรู้สึกดีหรือรู้สึกไม่ดีของเธอได้ (การควบคุมของคู่ปฏิสัมพันธ์) หรือเมื่อเธอสามารถเป็นผู้ควบคุมทางเลือกของการแสดงพฤติกรรมของเธอได้ (joint control) การเพิ่มระดับของความเกี่ยวเนื่องจะทำให้เพิ่มการเข้าร่วมสถานการณ์และการปฏิสัมพันธ์มากขึ้น มีความระมัดระวัง ละเอียดอ่อนของกระบวนการรู้คิดและความพยายามในการปฏิสัมพันธ์มากขึ้น

2) การต่างขั้วต่อกัน (mutuality of dependence) หมายถึงการที่บุคคล 2 คน ส่งผลต่อกันและกันในระดับที่เท่ากัน และหากทั้ง 2 คนมีความเกี่ยวเนื่องที่ไม่เท่ากัน ก็จะส่งผลต่ออำนาจระหว่างกันด้วย เช่น หากนางสาว ข.มีความเกี่ยวเนื่องมากกว่า หรือขึ้นอยู่กับการกระทำของนาย ก. มากกว่า จะทำให้นาย ก. มีอำนาจมากกว่าในการควบคุมการตัดสินใจหรือทรัพยากรต่างๆ การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความเกี่ยวเนื่องเท่ากัน (ขึ้นตรงต่อกัน) จะทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยและไม่เกิดความวิตกกังวล ส่วนการปฏิสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวเนื่องไม่เท่ากันจะทำให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวล ทั้งต่อคู่ปฏิสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวเนื่องมากกว่า (อำนาจน้อยกว่า) และกับคู่ปฏิสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวเนื่องน้อยกว่า (อำนาจมากกว่า)

3) สาเหตุของการเกี่ยวเนื่อง (basis of dependence) หมายถึงความชัดเจนของอิทธิพลจากบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยในกรณีคู่ปฏิสัมพันธ์มีอำนาจควบคุม (partner control) ผลของผู้กระทำจะอยู่ในมือของคู่ปฏิสัมพันธ์ การปฏิสัมพันธ์มักจะอยู่ในลักษณะของการทำพันธะสัญญาต่างๆหรือการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของศีลธรรมในสังคม ส่วนในกรณีการควบคุมร่วมกัน (joint control) นั้นอิทธิพลของบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่งจะขึ้นอยู่กับลักษณะบางอย่างในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ เช่น ความสามารถ ความฉลาดหรือทักษะการคิดต่างๆ พฤติกรรมจึงไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานเสมอไป โดยทั่วไปแล้วสาเหตุของความเกี่ยวเนื่องจึงมักอยู่ในรูปแบบการควบคุมของผู้กระทำ (actor control) หรือแบบการควบคุมของคู่ปฏิสัมพันธ์ (partner control)

4) ความแปรผันร่วมของความต้องการ (covariation of interest) หมายถึง ความเหมือนหรือแตกต่างกันของผลที่เกิดขึ้นต่อผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยอาจจะเกิดขึ้นได้ตั้งแต่กรณีสอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้การปฏิสัมพันธ์เป็นไปอย่างง่าย เช่น นาย ก.และนางสาว ข.ก็ต่างทำตามความต้องการของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็สร้างผลในทางที่ดีต่ออีกคนหนึ่งด้วย ในทางตรงข้ามสำหรับกรณีขัดแย้งกันอย่างสมบูรณ์จะทำให้เกิดกระบวนการรู้คิดและอารมณ์ในทางลบ และส่งผลให้แต่ละคนเกิดความพยายามที่จะหาข้อมูลอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อนำเสนอตามความต้องการของตนเอง ดังนั้นความแปรผันร่วมของความต้องการจึงส่งผลต่อทิศทางการแสดงออกที่ร่วมมือกันหรือแข่งขันกัน และความเชื่อหรือความไม่เชื่อต่อกัน

5) สถานการณ์ชั่วคราว (temporal structure) อธิบายได้ว่า พฤติกรรม ผลลัพธ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิสัมพันธ์หนึ่ง บางอย่างอาจจะเกิดขึ้นอีกหรือบางอย่างอาจจะไม่เกิดขึ้นในการปฏิสัมพันธ์ในอนาคตก็ได้ การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์จากสถานการณ์หนึ่งไปเป็นอีกสถานการณ์หนึ่งก็สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมและผลลัพธ์ของการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นแต่ละสถานการณ์จึงส่งผลต่อการแสดงออกเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง (self-control) และระดับของการขึ้นตรงต่อกัน รวมทั้งความซื่อสัตย์ต่อกันด้วย

6) ความแน่นอนของข้อมูล (information certainty) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่ไม่เคยเจอหรือสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง หรือสถานการณ์ที่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่คุ้นเคย ทำให้เกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับ 1) ผลของการกระทำของแต่ละคนต่อกันและกัน 2) เป้าหมายและแรงจูงใจที่เป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรม และ 3) โอกาสที่การกระทำของแต่ละคนจะเกิดผลลัพธ์ขึ้น ดังนั้นความแน่นอนของข้อมูลจึงส่งผลต่อการแสดงออกเกี่ยวกับการเปิดเผยหรือการต้องการความแน่นอนและการมองโลกในแง่ดีหรือมองโลกในแง่ร้ายของผู้ที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 5

สถานการณ์ความเกี่ยวเนื่องกัน

มิติสถานการณ์ความเกี่ยวเนื่องกัน	แรงจูงใจที่เกี่ยวข้อง
ระดับของความเกี่ยวเนื่อง	รู้สึกสบายใจหรือไม่ต่อการเกี่ยวเนื่อง รู้สึกสบายใจหรือไม่ต่อการไม่เกี่ยวเนื่อง
การขึ้นตรงต่อกัน	รู้สึกสบายใจหรือไม่ต่อการอ่อนแอ (เมื่อเป็นผู้ยอมตาม) รู้สึกสบายใจหรือไม่ต่อการรับผิดชอบ (เมื่อเป็นผู้ถือครองอำนาจ)

มิติสถานการณ์ความเกี่ยวเนื่องกัน	แรงจูงใจที่เกี่ยวข้อง
สาเหตุของความเกี่ยวเนื่อง	การควบคุมทางสังคมหรือการยอมตามทางสังคมการรุกราน หรือการนิ่งเฉย
ความแปรผันร่วมของความต้องการ	พฤติกรรมช่วยเหลือหรือพฤติกรรมสนใจตนเอง
โครงสร้างชั่วคราว	เชื่อถือได้หรือไม่น่าเชื่อถือเสมอต้นเสมอปลายหรือไม่
ความแน่นอนของข้อมูล	เปิดรับข้อมูลเสมอหรือต้องการความแน่นอนมองโลกในแง่ดีหรือมองโลกในแง่ร้าย

หมายเหตุ ดัดแปลงจาก Rusbult และ Van Lange (2008)

จากแนวคิดและการวิเคราะห์ดังที่ได้กล่าวมานั้น สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ความเกี่ยวเนื่องกัน หมายถึง ความมีอิทธิพลต่อกันระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่งทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและการแสดงออกพฤติกรรม โดยอาจเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะการควบคุมของผู้กระทำ การควบคุมของคู่ปฏิกริยา หรือการควบคุมร่วมกันก็ได้

ผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง หมายถึง ผู้ที่รับรู้ว่าคุณและแหล่งข้อมูลมีอิทธิพลทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมต่อกัน หรือรับรู้ว่าการแสดงออกหรือการกระทำของบุคคลหนึ่งอาจจะส่งผลต่ออีกบุคคลหนึ่งได้ โดยบุคคลจะมีการตระหนักถึงผลของการแสดงออกของตนเองต่อแหล่งข้อมูล

ผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ หมายถึง ผู้ที่รับรู้ว่าคุณและแหล่งข้อมูลไม่มีอิทธิพลใดๆต่อกัน หรือรับรู้ว่าการแสดงออกหรือการกระทำของบุคคลหนึ่งจะไม่ส่งผลต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยบุคคลจะมีการแสดงออกที่สอดคล้องกับเจตคติของตนเอง

3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับผลของความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม

Sechrist และ Milford-Szafran (2011) ได้ทำการศึกษาการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มที่เกิดจากการได้รับอิทธิพลจากผู้อื่นโดยใช้เทคนิคผลของความเห็นของผู้อื่นและได้ตั้งข้อสังเกตว่า บุคคลจะได้รับอิทธิพลจากผู้อื่นไม่เท่ากัน กล่าวคืออาจจะได้รับอิทธิพลจากคนหนึ่งมากกว่าอิทธิพลจากอีกคนหนึ่ง ซึ่งพวกเขาได้อธิบายว่าจากการศึกษาในอดีตพบหลักฐานว่าบุคคลจะมีความพยายามที่จะเปลี่ยนเจตคติเมื่อได้รับข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มเดียวกัน เช่น การพบว่าข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มเดียวกันทำให้เกิดกระบวนการรู้คิดที่ลึกกว่าข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มอื่นและทำให้เกิดการเปลี่ยนเจตคติได้มากกว่าด้วย และการทดลองที่พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีระดับการระบุตนเองกับกลุ่มสูง (high identified

with group) จะมีการเปลี่ยนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มให้เป็นที่ไปตามทิศทางของความเห็นของผู้อื่นมากกว่า ผู้ร่วมการทดลองที่มีระดับการระบุตนเองกับกลุ่มต่ำ (high identified with group) (Sechrist & Young, 2011) นอกจากนี้ Sechrist และ Milford-Szafran (2011) อธิบายว่าไม่เพียงสมาชิกกลุ่มเดียวกันเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนเจตคติของบุคคล งานวิจัยในอดีตยังพบว่า ข้อมูลที่มาจากผู้ที่ เป็นเพื่อน (friends) ยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติมากกว่าข้อมูลที่มาจากผู้ที่ไม่ใช่เพื่อน (non-friends)

Sechrist และ Milford-Szafran (2011) ได้วิเคราะห์ว่าความเกี่ยวเนื่องกัน (interdependence) น่าจะเป็นสิ่งสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลจากผลของความเห็น ของผู้อื่นโดยมีเหตุผลที่สำคัญคือ

1) จากทฤษฎีความสมดุล (Balance theory: Heider, 1946) ที่อธิบายว่าบุคคลจะมีความ พยายามรักษาความสมดุลของกระบวนการรู้คิดและความสัมพันธ์ กล่าวคือเมื่อบุคคล 2 คนมีความ เชื่อสอดคล้องกันแล้ว ความสัมพันธ์ของพวกเขาจะสมดุล แต่เมื่อทั้ง 2 บุคคลมีความเชื่อที่แตกต่างกัน แล้ว ความสัมพันธ์ของพวกเขาจะเกิดภาวะไม่สมดุล ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกในทางลบและเกิดแรง กระตุ้นให้พยายามทำให้เกิดความสมดุล ดังนั้นจึงคาดว่าเมื่อบุคคลได้รับข้อมูลว่าบุคคลบุคคลที่มีความ เกี่ยวเนื่องกับเขาไม่เห็นด้วยกับความเชื่อของเขา จะทำให้เขาเกิดภาวะไม่สมดุลและมีการ เปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อให้เกิดความสมดุลในที่สุด

2) มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่จะรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal relationship: Maslow, 1968) เนื่องจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้มนุษย์ได้รับข้อดีบางอย่าง เช่น ความสุข ผลลัพธ์ในชีวิตในทางบวก สุขภาพร่างกาย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน การไม่มี ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ในชีวิตทางลบ ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่ดี ความ เหนงา ความรู้สึกไม่ปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งโดยสรุปแล้วมนุษย์มีความต้องการการรวมกลุ่มทางสังคมและ แบ่งปันเจตคติร่วมกันกับผู้อื่น

Sechrist และ Milford-Szafran (2011) ทำการทดลองที่ 1 โดยให้ผู้ร่วมการทดลองที่เป็น คนผิวขาว จับคู่เพื่อเข้าห้องทดลองโดยแบ่งเป็นเงื่อนไขที่จับคู่กับเพื่อนของผู้ร่วมการทดลอง (in-group friend condition) และเงื่อนไขจับคู่กับคนอื่นที่แปลกหน้า (in-group stranger condition) ทั้งนี้ผู้ร่วมการทดลองทุกคนเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเดียวกัน ดังนั้นจึงถือว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม เดียวกัน (in-group member) ผู้ร่วมการทดลองถูกบอกว่าเป็นการทดลองเกี่ยวกับความหลากหลาย ของมุมมองด้านความสัมพันธ์และคุณค่า บทบาท ความเชื่อที่มีร่วมกันกับเพื่อน โดยผู้ร่วมการทดลอง จะได้รับผลการทดสอบในลักษณะผลการเปรียบเทียบความสอดคล้องของคะแนนกับผู้ร่วมการทดลอง อีกคนหนึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์และข้อมูลของผู้ร่วมการทดลองจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้ร่วมการทดลองจะ นั่งที่หนึ่งของตนเองและมองไม่เห็นผู้ร่วมการทดลองอีกคนหนึ่ง จากนั้นจะเริ่มทำการทดลอง ผ่านทางคอมพิวเตอร์ที่ถูกจัดไว้ประจำที่นั่งของตนเองโดยเป็นการทำแบบประเมินเจตคติความชื่น ชอบคนแอฟริกัน-อเมริกัน (Pro-black scale attitude toward African American) เมื่อผู้ร่วมการ

ทดลองทำแบบประเมินดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้วทั้ง 2 คนแล้ว ผู้ดำเนินการทดลองจะป้อนรหัสเพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลข้อมูลคำตอบของผู้ร่วมการทดลองแต่ละคน จากนั้น (โดยการสุ่มเข้าสุ่มเงื่อนไข) ผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนจะได้รับข้อมูลเปอร์เซ็นต์เปรียบเทียบการประเมินของเขากับผู้ร่วมการทดลองอีกคนหนึ่งโดยแบ่งเป็นเงื่อนไขสอดคล้องกับผู้อื่นต่ำ (low consensus condition) คือผลการประเมินสอดคล้องกับคู่ทดลอง 19 เปอร์เซ็นต์ และเงื่อนไขสอดคล้องกับผู้อื่นสูง (high consensus condition) คือ ผลการประเมินสอดคล้องกับคู่ทดลอง 83 เปอร์เซ็นต์ และเงื่อนไขไม่ได้รับข้อมูลของคู่ทดลอง จากนั้น ให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินความรู้สึกเกี่ยวเนื่องกันกับคู่ของผู้ร่วมการทดลอง โดยจัดทำแบบประเมินความรู้สึกเกี่ยวเนื่องกัน (feelings of interdependence) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขกลุ่มว่าคู่ทดลองในเงื่อนไขเพื่อนกับเงื่อนไขคนแปลกหน้ามีระดับความเกี่ยวเนื่องกันที่แตกต่างกัน เมื่อผู้ร่วมการทดลองจัดทำแบบประเมินเสร็จสิ้นแล้ว จะจัดให้มีนักวิจัยแปลกหน้า (หน้าม้า) คนหนึ่งเข้ามาในห้องทดลองและขออนุญาตผู้ดำเนินการทดลองเพื่อที่จะให้ผู้ร่วมการทดลองจัดทำแบบสอบถามของเขาซึ่งเป็นการวิจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ซึ่งแบบสอบถามนั้นเป็นแบบประเมินความชื่นชอบคนผิวดำเช่นเดียวกัน ผลการทดลองพบว่าผู้ร่วมการทดลองเปลี่ยนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขาไปในทางชื่นชอบคนแอฟริกัน-อเมริกันมากขึ้น เมื่อได้รับข้อมูลว่าเพื่อนของเขาไม่เห็นด้วยกับคะแนนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขา แต่เมื่อได้รับข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มที่แปลกหน้ากลับไม่เกิดผลดังกล่าว นอกจากนี้เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขาไม่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อได้รับข้อมูลที่เห็นด้วยกับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขา ไม่ว่าจะจากเพื่อนหรือสมาชิกกลุ่มที่แปลกหน้าหรือเมื่อไม่ได้รับข้อมูลใดๆเลย นอกจากนี้ ผลการทดสอบเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกันยังพบว่า การจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกันมีความแตกต่างกันในระดับผลการประเมินความเกี่ยวเนื่องกัน และกล่าวได้ว่าความเกี่ยวเนื่องกันเป็นตัวแปรส่งผ่านของเงื่อนไขลักษณะของกลุ่มที่ส่งผลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม

นอกจากนี้ ในการทดลองที่ 2 ผู้วิจัยได้จัดกระทำให้เกิดภาวะเกี่ยวเนื่องกันโดยตรง โดยในเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการทดลองมีความเกี่ยวเนื่องกัน (interdependent partner condition) ผู้ร่วมการทดลองจะได้รับแจ้งว่าภารกิจที่จะต้องทำในการทดลองนั้น เขาจะต้องทำภารกิจอย่างใกล้ชิดกับคู่ผู้ร่วมการทดลองของเขาและความสำเร็จของภารกิจจะขึ้นอยู่กับผลงานร่วมกันกับคู่ผู้ร่วมการทดลอง ส่วนในเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการทดลองไม่มีความเกี่ยวเนื่องกัน (independent partner condition) ผู้ร่วมการทดลองจะได้รับแจ้งว่าภารกิจที่จะต้องทำในการทดลองนั้น เขาจะต้องทำด้วยตนเองและความสำเร็จของภารกิจจะขึ้นอยู่กับผลงานของเขาเพียงผู้เดียว จากนั้นการทดลองจะดำเนินไปในลักษณะเดียวกันกับการทดลองที่ 1 ผลการทดลองพบว่ามีทิศทางที่สอดคล้องกับการทดลองที่ 1 โดยผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขมีความเกี่ยวเนื่องกันมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มเมื่อได้รับข้อมูลว่าคู่ผู้ร่วมการทดลองของเขาไม่เห็นด้วยกับคะแนนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขา แต่ในเงื่อนไขไม่มีความเกี่ยวเนื่องกันไม่เกิดผลดังกล่าว นอกจากนี้เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขาไม่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อได้รับข้อมูลที่เห็นด้วยหรือเมื่อไม่ได้รับข้อมูลเช่นเดียวกันกับการทดลองที่ 1

จากงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บุคคลสามารถเปลี่ยนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มจากการรับรู้ข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มที่เป็นเพื่อนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน แต่ไม่เปลี่ยนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มจากการรับรู้ข้อมูลจากคนแปลกหน้าหรือไม่มีความเกี่ยวเนื่องกันแม้จะเป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกันก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่ออิทธิพลจากความเห็นของผู้อื่นต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของบุคคล

การพัฒนาสมมติฐานของงานวิจัย

จากการศึกษาและทบทวนงานวิจัยพบว่า เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มนั้นสามารถจำแนกได้เป็นเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝง แต่นักวิจัยก็พบว่าการวัดแบบเด่นชัดนั้นมีข้อเสียอยู่หลายประการที่ทำให้ผลการวัดไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการวัด (Oskamp & Schultz, 2005) ในขณะที่การวัดแบบแอบแฝงสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างชัดเจนมากกว่าการวัดแบบเด่นชัด อีกทั้งงานวิจัยที่ศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในบริบทของชาวไทยต่อชาติอื่นยังพบว่าชาวไทยอาจมีการบิดเบือนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของตนเองได้ ดังนั้นสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มที่แท้จริง

จากงานวิจัยในอดีตของ Blanchard และคณะ (1994); Wittenbrink และ Henly (1996); Sechrist และ Stangor (2001); Stangor และคณะ (2001) พบว่า อิทธิพลทางสังคมในลักษณะของความเห็นของผู้อื่นนั้นสามารถส่งผลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของบุคคลได้ โดยเมื่อได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบต่อเป้าหมาย บุคคลก็จะมีเจตคติในทางชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในอดีตทั้งหมดใช้การวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มโดยใช้มาตรารายงานตนเอง ซึ่งเป็นการวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบเด่นชัด แต่จากงานวิจัยของ Stangor และคณะ (2001) ก็แสดงให้เห็นว่า ผลของการรับรู้ความเห็นของผู้อื่นนั้นส่งผลต่อเจตคติของบุคคลแม้ไม่ได้ตระหนักว่าเป็นการวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มอีกทั้งยังเป็น การวัดที่มีระยะห่างจากการวัดครั้งแรก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ผลของความเห็นของผู้อื่นมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในระดับแอบแฝงด้วย

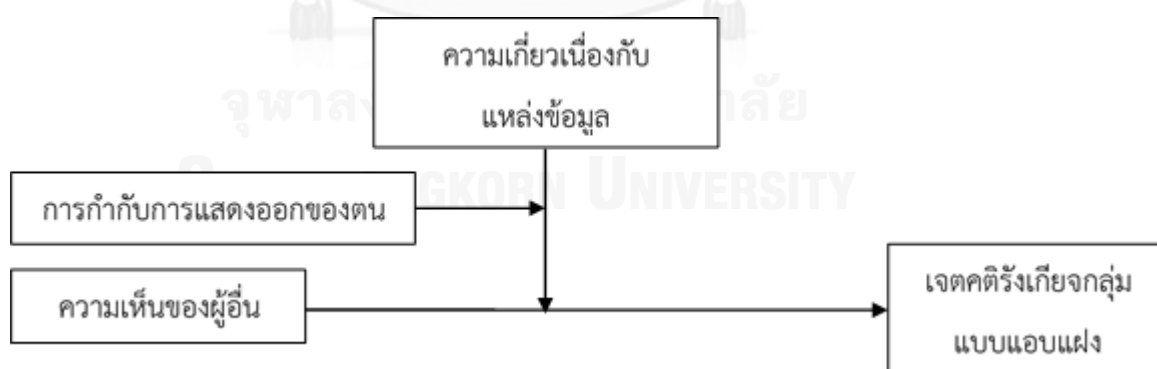
อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าตัวแปรที่มีโอกาสที่จะส่งผลต่อปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจเป็นได้ทั้งตัวแปรที่เป็นลักษณะภายในของบุคคล (internal factors) คือ การกำกับการแสดงออกของตนเอง ซึ่งงานวิจัย Klein และคณะ (2004) พบว่า บุคคลจะมีการแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มเป็นไปตามเจตคติของผู้ที่เขาจะต้องมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย แต่จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูงเท่านั้น และตัวแปรที่เป็นลักษณะภายนอกของบุคคล (external factors) คือ ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล ซึ่งงานวิจัยของ Sechrist และ Milford-Szafran (2011) พบว่า บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มให้เป็นไปตามทิศทางเจตคติของคู่ทดลอง แต่จะเกิดขึ้นกับคู่ทดลองที่มีความเกี่ยวเนื่องกันกับผู้ร่วมการวิจัยเท่านั้น

จากแนวคิดและข้อค้นพบจากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรความเห็นของผู้อื่น การกำกပ်การแสดงออกของตนเองและความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล ล้วนเป็นตัวแปรที่สามารถส่งผลกระทบต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มได้ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ของทั้ง 3 ตัวแปรดังกล่าวต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงเช่น บุคคลที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองสูงอาจจะแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มให้สอดคล้องกับความเห็นของผู้อื่นเมื่อเป็นข้อมูลที่มาจกแหล่งข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกันสูงเท่านั้น หรือ ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกันสูงอาจจะทำให้บุคคลแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มให้สอดคล้องกับความเห็นของผู้อื่นเฉพาะในผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองสูงเท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานงานวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นในทางขึ้นชอบ เมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองสูงจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงต่ำกว่าผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองต่ำส่วนเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองสูงกับผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

2. ในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นในทางไม่ขึ้นชอบ เมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองสูงจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงสูงกว่าผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองต่ำ ส่วนเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองสูงกับผู้ที่มีการกำกပ်การแสดงออกของตนเองต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงตัวแปรและกรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง หมายถึง การประเมินทางลบต่อสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเหมารวมจากการรับรู้การเป็นสมาชิกกลุ่มของเขา ซึ่งเกิดขึ้นนอกเหนือจากการตระหนักและควบคุมของบุคคลและเกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ โดยสามารถวัดได้จากมาตรวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแอบแฝง ซึ่งงานวิจัยนี้คือคะแนนจากการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงในการทดสอบ

2. ความเห็นของผู้อื่น หมายถึง ข้อมูลความเชื่อ เจตคติหรือเจตคติจริงเกี่ยวกับผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเป้าหมายเดียวกันกับผู้ที่ได้รับข้อมูล โดยสามารถทำให้ผู้ที่ได้รับข้อมูลดังกล่าวเกิดการเปรียบเทียบความเห็นของผู้อื่นกับข้อมูลของตนเอง และมีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงกระบวนการรู้คิดเกี่ยวกับข้อมูลของตนเองให้สอดคล้องไปในทิศทางของความเห็นของผู้อื่น หรือเรียกว่า ผลของความเห็นของผู้อื่น

ความเห็นของผู้อื่นในทางชื่นชอบ หมายถึง ความเห็นของผู้อื่นที่เป็นการประเมินต่อเป้าหมายเดียวกันกับที่บุคคลกำลังประเมินที่แสดงว่าเขามีเจตคติในทางชื่นชอบสูงที่สุด ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึงการจัดกระทำโดยให้ผู้ร่วมการทดลองได้รับข้อมูลว่าคู่ทดลองของตนประเมินความชื่นชอบต่อชาวลาว 9 คะแนน จาก 10 คะแนน

ความเห็นของผู้อื่นในทางไม่ชอบ หมายถึง ความเห็นของผู้อื่นที่เป็นการประเมินต่อเป้าหมายเดียวกันกับที่บุคคลกำลังประเมินที่แสดงว่าเขามีเจตคติในทางชื่นชอบต่ำที่สุด ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึงการจัดกระทำโดยให้ผู้ร่วมการทดลองได้รับข้อมูลว่าคู่ทดลองของตนประเมินความชื่นชอบต่อชาวลาว 2 คะแนน จาก 10 คะแนน

3. การกำกပ်การแสดงออกของตน หมายถึง ความใส่ใจต่อการแสดงออกที่มีความเหมาะสมทางสังคม มีความอ่อนไหวต่อการแสดงออกของผู้อื่นต่อสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งเขาจะใช้เป็นแนวทางในการกำกပ်การแสดงออกของตน และมีแรงจูงใจที่จะควบคุมให้การแสดงออกของตนเองสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึงคะแนนจากมาตรวัดการกำกပ်การแสดงออกของตน โดยแต่ละบุคคลจะมีการกำกပ်การแสดงออกของตนที่แตกต่างกันคือ

ผู้มีการกำกပ်การแสดงออกของตนสูง หมายถึง ผู้มีพฤติกรรมที่มักจะตอบสนองต่อสังคมและสิ่งเร้าระหว่างบุคคลในสถานการณ์ที่เหมาะสม มีความใส่ใจต่อความเหมาะสมของการแสดงออกตามสถานการณ์ สังเกตและควบคุมการแสดงออกให้สอดคล้องกับความพึงพอใจในการแสดงออกต่อสาธารณะ ในการวิจัยนี้หมายถึงผู้ที่มีค่าคะแนนการกำกပ်การแสดงออกของตนมากกว่าค่าคะแนนที่ตรงกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ +1 SD

ผู้มีการกำกပ်การแสดงออกของตนต่ำ หมายถึง ผู้ที่ไม่มีการควบคุมการแสดงออกโดยการพยายามให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ ไม่ใส่ใจต่อความเหมาะสมของการแสดงออกตาม

สถานการณ์ แต่การแสดงออกของเขาจะเป็นกลไกที่สะท้อนเจตคติ อารมณ์และคุณลักษณะภายในของเขา ในการวิจัยนี้หมายถึงผู้ที่มีค่าคะแนนการกำกับการแสดงออกของตนน้อยกว่าค่าคะแนนที่ตรงกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ $-1 SD$

4. ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล หมายถึง ความมีอิทธิพลต่อกันระหว่างบุคคลกับแหล่งข้อมูลทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและการแสดงออกพฤติกรรม โดยอาจเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะการควบคุมของผู้กระทำ การควบคุมของคู่ปฏิกริยา หรือการควบคุมร่วมกัน ผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง (high source interdependence) หมายถึง ผู้ที่รับรู้ว่าตนเองและแหล่งข้อมูลมีอิทธิพลทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมต่อกัน หรือรับรู้ว่าการแสดงออกหรือการกระทำของบุคคลหนึ่งอาจจะส่งผลต่ออีกบุคคลหนึ่งได้ โดยบุคคลจะมีการตระหนักถึงผลของการแสดงออกของตนเองต่อแหล่งข้อมูล ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึงการได้รับการจัดกระทำให้ผู้ร่วมการวิจัยจับคู่กับเพื่อนที่มาด้วยกัน

ผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ (low source interdependence) หมายถึง ผู้ที่รับรู้ว่าตนเองและแหล่งข้อมูลไม่มีอิทธิพลใดๆต่อกัน หรือรับรู้ว่าการแสดงออกหรือการกระทำของบุคคลหนึ่งจะไม่ส่งผลต่ออีกบุคคลหนึ่ง โดยบุคคลจะมีการแสดงออกที่สอดคล้องกับเจตคติของตนเอง ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึงการได้รับการจัดกระทำให้ผู้ร่วมการวิจัยจับคู่กับผู้ร่วมการวิจัยคนอื่นที่ไม่รู้จักกัน

ตัวแปรในงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ มี 3 ตัวแปร ได้แก่

1. ความเห็นของผู้อื่น เป็นตัวแปรจัดกระทำเงื่อนไข แบ่งเป็น 2 เงื่อนไขคือ
 - 1.1 ความเห็นของผู้อื่นในทางชื่นชอบชาวลาว
 - 1.2 ความเห็นของผู้อื่นในทางไม่ชอบชาวลาว
2. การกำกับการแสดงออกของตน เป็นตัวแปรคะแนนต่อเนื่อง แบ่งเป็น 2 ระดับคือ
 - 2.1 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง
 - 2.2 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
3. ความเกี่ยวเนื่องกันของแหล่งข้อมูล เป็นตัวแปรจัดกระทำเงื่อนไข แบ่งเป็น 2 เงื่อนไขคือ
 - 3.1 ผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง
 - 3.2 ผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ

ตัวแปรตาม มี 1 ตัว คือ เจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการทดลองเพื่อศึกษาเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงที่ได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ความเห็นของผู้อื่น การกำกวมกับการแสดงออกของตนและความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล จัดกระทำตัวแปรความเห็นของผู้อื่นและตัวแปรความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล ส่วนตัวแปรการกำกวมกับการแสดงออกของตนวัดโดยมาตรารายงานตนเอง และวัดตัวแปรตามเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงโดยการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ผลของความเห็นของผู้อื่น การกำกับการแสดงออกของตนและความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง” ซึ่งมีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยนี้แบ่งออกตามขั้นตอนได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในขั้นสร้างเครื่องมือสำหรับแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง
 - 1.1 ตัวอย่างในการคัดเลือกชื่อและคำคุณศัพท์ของแบบทดสอบจำนวน 40 คน
 - 1.2 ตัวอย่างในการหาความตรงและความเที่ยงของแบบทดสอบจำนวน 40 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในขั้นการดำเนินการวิจัย

เนื่องจากหลักการในการประมาณจำนวนตัวอย่างในงานวิจัยมีหลายแนวทาง ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์จากโปรแกรม G*Power version 3.1.5 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับวิเคราะห์เกี่ยวกับอำนาจการทดสอบ องค์กรประกอบหรือคุณสมบัติบางประการของงานวิจัย อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยมสำหรับนักวิจัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของโปรแกรมจากบทความของ Faul, Erdfelder, Lang, และ Buchner (2007) และกำหนดตัวเลือกต่างๆดังนี้

- 1) เลือกสถิติทดสอบ F Tests
- 2) เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero
- 3) ป้อนค่าเบื้องต้นสำหรับงานวิจัย

ค่าขนาดอิทธิพล (effect size) จากงานวิจัยของ Klein และคณะ (2004) พบว่า ผลปฏิสัมพันธ์ของความเห็นของผู้อื่นกับการกำกับการแสดงออกของตนสามารถทำนายการแสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มได้ ($B = -.30, p < .05$) โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง แสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในแง่ของความเห็นของผู้อื่นชื่นชอบต่ำกว่าแง่ของความเห็นของผู้อื่นไม่ชื่นชอบ ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ แสดงเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในทั้ง 2 แง่ไม่แตกต่างกัน จากผลการทดลองข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แม้ผลปฏิสัมพันธ์ของความเห็นของผู้อื่นและการกำกับการแสดงออกของตนจะสามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มได้ แต่ก็มีขนาดอิทธิพลไม่ใหญ่นัก รวมทั้งเมื่อวิเคราะห์ความชันของสมการแล้ว พบนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะความชันในแง่ของความเห็นของผู้อื่นไม่ชื่นชอบเท่านั้น แต่ความชันในแง่ของความเห็นของผู้อื่นชื่นชอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าค่าขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ หรือค่ากึ่งกลางระหว่างค่าในระดับปานกลางกับ

ระดับต่ำคือ .085¹ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้มีตัวแปรความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลเป็นอีกตัวแปรอิสระด้วยอีกตัวแปรหนึ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรเผื่อขนาดขนาดอิทธิพลที่ใช้คำนวณขนาดตัวอย่างลดลงเล็กน้อยเป็น .075

ค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อนในการทดสอบ กำหนดให้คือ .05

ค่าอำนาจการทดสอบ (Power) เท่ากับ .80 อันเป็นค่ามาตรฐาน

ค่าจำนวนทั้งหมดของตัวแปรทำนาย (Total number of predictors) เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์การถดถอยทั้งหมด 3 ชั้น โดยในชั้นแรกวิเคราะห์ผลหลักของทั้ง 3 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 3 ตัวแปร ชั้นที่ 2 วิเคราะห์ผลปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ทางทั้งหมด ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 3 ตัวแปร และชั้นที่ 3 วิเคราะห์ผลปฏิสัมพันธ์ของทั้ง 3 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 1 ตัวแปร ทำให้มีตัวแปรทำนายทั้งหมดในสมการถดถอย 7 ตัวแปร

ผลการคำนวณจากโปรแกรม G*Power พบว่า จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 199 คน โดยตัวอย่างทั้งหมดจะถูกสุ่มเข้าสู่ 4 เงื่อนไขจัดกระทำ แต่ละเงื่อนไขจะมีตัวอย่างจำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-4 อายุระหว่าง 18-25 ปี ทั้งเพศชายและหญิง คณะจิตวิทยาหรือคณะอื่นๆ ซึ่งเรียนวิชาของคณะจิตวิทยา โดยจะคัดเลือกตัวอย่างเพื่อให้เข้าร่วมการทดลองทั้ง 2 ตอน หากตัวอย่างเข้าร่วมไม่ครบกระบวนการทดลอง จะคัดเลือกตัวอย่างใหม่เข้าสู่การทดลองจนกว่าจะครบตามจำนวนที่ต้องการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹โปรแกรม G*Power กำหนดให้ค่าขนาดอิทธิพลของการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นตรง (linear multiple correlation coefficient) เท่ากับ f^2 ซึ่ง Cohen (1988) กำหนดให้จำแนกเป็น 3 ระดับ คือระดับต่ำเท่ากับ .02 ระดับปานกลางเท่ากับ .15 และระดับสูงเท่ากับ .35

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงสำหรับการวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงโดยแบบทดสอบเป็นลักษณะของโปรแกรม ซึ่งผู้วิจัยติดตั้งไว้ที่คอมพิวเตอร์จำนวน 2 เครื่อง
2. มาตรการกำกับการแสดงออกของตน
3. แบบสอบถามเพื่อนสนิท
4. แบบสอบถามความเห็นต่อชาวลาว
5. แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล
6. แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น

การพัฒนาเครื่องมือวัดและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงสำหรับการวัดเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง ผู้วิจัยพัฒนาแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงโดยใช้โปรแกรมอินควิสิท (Inquisit) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่สามารถคำนวณระยะเวลาในการตอบสนองในหน่วยมิลลิวินาที และเป็นโปรแกรมที่เป็นที่นิยมในการประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงในงานวิจัยทางจิตวิทยาจำนวนมาก สำหรับงานวิจัยนี้มีขั้นตอนในการพัฒนาแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงโดยเรียงเรียงจาก Lane และคณะ (2007) ได้ดังนี้

1.1 การคัดเลือกสิ่งเร้าในการทดสอบ ขั้นตอนแรกของการออกแบบการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงคือการกำหนดภาวะสันนิษฐานที่สนใจจะทดสอบ ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกสิ่งเร้าที่เป็นตัวแทนของภาวะสันนิษฐานนั้น โดยควรจะเป็นกลุ่มลักษณะที่แยกจากกันและสามารถเปรียบเทียบกันได้ (เช่น วิชามนุษยศาสตร์กับวิชาวิทยาศาสตร์) ดังนั้นสำหรับการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงสำหรับงานวิจัยนี้ได้กำหนดให้ “ชาวลาว” เป็นเป้าหมายของการวัด ซึ่งรับรู้ได้อย่างชัดเจนอยู่แล้วว่าเป็นคนละกลุ่มทางสังคมกับ “ชาวไทย”

การกำหนดสิ่งเร้าที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและส่งผลต่อความแบบทดสอบอย่างมาก เช่น ผลการวัดเจตคติต่อประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อกำหนดให้ตัวแทนคือ นายดิค เชนี่ (Dick Cheney) และนายจอร์จ บุช (George Bush) อาจจะมีผลที่แตกต่างกันเมื่อกำหนดให้ตัวแทนคือ รูปภาพสะพานโกลเดนเกต (Golden gate bridge) ดังนั้น แต่ละสิ่งเร้าที่เป็นตัวแทนของเป้าหมายการวัดควรจะเป็นลักษณะเป็นแนวทางเดียวกันและจะต้องตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดของเป้าหมายให้มากที่สุด โดย Lane และคณะ (2007) ได้แนะนำว่า หากเป็นการประเมินเจตคติต่อคนเอเชีย (Asians) อาจจะสามารถใช้ภาพหน้าที่ระบุชัดเจนว่าเป็นคนเอเชีย หรือชื่อที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นชื่อของคนเอเชียในการเป็นตัวแทนได้ แต่หากเป็นการประเมิน

วัฒนธรรมเอเชียหรือประเทศในเอเชีย สิ่งเร้าที่ใช้ควรจะเป็นชื่อของสถานที่สำคัญจะเหมาะสมมากกว่า

อย่างไรก็ตาม Greenwald และคณะ (1998) ได้อธิบายว่าชุดของสิ่งเร้าที่มี 25 สิ่งเร้ากับชุดของสิ่งเร้าที่มีเพียง 5 สิ่งเร้านั้นสร้างผลต่อการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงที่ไม่แตกต่างกัน รวมทั้ง Lane และคณะ (2007) ก็ได้แนะนำว่าการเลือกสิ่งเร้าที่ตรงกับภาวะสันนิษฐานที่ต้องการจะวัดของเป้าหมายจะทำให้แบบวัดมีความตรงมากกว่าการพยายามสร้างชุดของสิ่งเร้าจำนวนมากแต่ไม่มีคุณภาพในแง่ของการเป็นตัวแทนของเป้าหมาย

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งเร้าที่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นลักษณะของชาวลาว และมีความแตกต่างเป็นอิสระจากชาวไทยมากที่สุดคือ “ชื่อของชาวลาว” และ “ชื่อของชาวไทย” ซึ่งจะทำให้ผู้ทำแบบทดสอบเกิดการกระตุ้นต่อสิ่งเร้าได้ทันทีและโดยอัตโนมัติ

การคัดเลือกชื่อชาวยุโรปนั้น คัดเลือกมาจากงานวิจัยของ ทิพย์นภา หวนสุริยา (2547) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝง จำนวน 8 ชื่อ และคัดเลือกเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ สมุดหน้าเหลืองจำนวน 12 ชื่อ ส่วนการคัดเลือกชื่อชาวลาวนั้น คัดเลือกมาจากการสอบถามจากชาวลาว จำนวน 20 ชื่อทั้งนี้ทั้งชื่อลาวไทยและชื่อชาวลาวมีเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก ดังนี้

- 1) ต้องเป็นชื่อที่สั้น มีความยาวไม่เกิน 5 ตัวอักษรเพื่อให้จำได้ง่าย
- 2) ต้องเป็นชื่อที่คนส่วนมากไม่มีความหมายในทันทีที่เห็น เพื่อลดโอกาสที่ผู้ร่วมการทดลองจะมีความรู้สึกทางบวกหรือลบต่อความหมายของชื่อนั้นอยู่ก่อน
- 3) ต้องเป็นชื่อที่ไม่ซ้ำ และไม่พ้องเสียงกับชื่อที่ซ้ำและมีผู้ใช้อยู่แล้วเป็นจำนวนมาก เพื่อลดโอกาสที่ผู้ร่วมการทดลองจะมีความคุ้นเคยกับชื่อที่ใช้ในการทดลองให้น้อยที่สุด

ผู้วิจัยคัดเลือกชื่อของชาวลาวและชื่อของชาวไทยอย่างละ 20 ชื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน จากนั้นนำชื่อทั้งหมดมาเรียงลำดับ และคัดเลือกชื่อที่มีแนวโน้มที่จะไม่มีความหมาย มีแนวโน้มที่จะสามารถระบุเชื้อชาติเจ้าของชื่อได้ถูกต้อง และมีความรู้สึกต่อชื่อเป็นกลางที่สุดอย่างละ 5 ชื่อ รวมเป็นชื่อที่เป็นสิ่งเร้าตัวแทนทั้งหมด 10 ชื่อ รายละเอียดดังภาคผนวก ก และ ข

1.2 การคัดเลือกคำคุณศัพท์ที่ใช้ในการทดสอบการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง มีหลักการพื้นฐานคือความแตกต่างในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นตัวแทนของเป้าหมายการวัด ดังนั้น คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการจับคู่กับสิ่งเร้าก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน คือจะต้องเป็นคำที่สามารถแยกแยะความแตกต่างของเจตคติต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจน

การคัดเลือกคำศัพท์ ผู้วิจัยคัดเลือกคำศัพท์จากงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวกับเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงและใช้การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงเป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ Dasgupta, McGhee, Greenwald, และ Banaji (2000), Govan และ Williams (2003), Cunningham, Preacher, และ Banaji (2001), Nosek, Banaji, และ Greenwald (2002), Karpinski และ

Steinman (2006), Kobayashi และ Greenwald (2003), สุมาลัย พวงเกตุ (2553) และ หยกฟ้า อิศรานนท์ (2551) ทำให้ได้คำศัพท์ทางลบ 26 คำ คำศัพท์ทางบวก 24 คำ รวมทั้งสิ้น 50 คำ

ผู้วิจัยนำคำศัพท์ทั้งหมดมาจัดทำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน และคัดเลือกคำที่มีคะแนนการประเมินว่ามีความหมายในทางบวกมากที่สุด 5 คำ และคำที่มีคะแนนประเมินว่ามีความหมายในทางลบมากที่สุด 5 คำ รวมเป็นคำคุณศัพท์ที่จะนำมาใช้ในแบบทดสอบทั้งสิ้น 10 คำ รายละเอียดดังภาคผนวก ก และ ข

1.3 สร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง โดยใช้โปรแกรมอินควิสิท (Inquisit) โดยนำมาติดตั้งที่เครื่อง จากนั้นใส่รหัสการเขียนโปรแกรม (รหัสการเขียนโปรแกรมดังภาคผนวก ค) เพื่อสร้างแบบทดสอบที่มีรายละเอียดดังนี้

โปรแกรมจะมีคำสั่งให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบสนองโดยการกดแป้นพิมพ์ที่ตัวอักษรทางซ้ายซึ่งกำหนดให้เป็นแป้นตัวอักษร “D” หรือกดแป้นพิมพ์ที่ตัวอักษรทางขวาซึ่งกำหนดให้เป็นตัวอักษร “K” โดยพิจารณาคำที่เป็นชื่อบุคคลและคำคุณศัพท์ซึ่งจะปรากฏขึ้นที่หน้าจอคอมพิวเตอร์โดยการสุ่ม และให้ผู้ทำแบบทดสอบจับคู่ว่าชื่อหรือคำคุณศัพท์นั้นอยู่ในหมวดหมู่ใดโดยเร็วที่สุด การทดสอบจะมีทั้งหมด 7 บล็อกการทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

บล็อกที่ 1 ให้ผู้ทำแบบทดสอบจับคู่ “คำที่เป็นชื่อบุคคล” ที่ปรากฏขึ้นที่กลางจอคอมพิวเตอร์ และพิจารณาว่าสอดคล้องกับหมวดหมู่ใด โดยที่มุมบนซ้ายของหน้าจอเป็นหมวดหมู่ของ “ชาวลาว” และที่มุมบนขวาของหน้าจอเป็นหมวดหมู่ “ชาวไทย” และให้กดแป้นพิมพ์ตามด้านที่คิดว่าสอดคล้องกับชื่อที่ปรากฏกลางจอคอมพิวเตอร์โดยจะมีการจับคู่ในขั้นตอนนี้ทั้งหมด 20 ครั้ง

บล็อกที่ 2 ให้ผู้ทำแบบทดสอบจับคู่ “คำคุณศัพท์” ที่ปรากฏขึ้นที่กลางจอคอมพิวเตอร์ และพิจารณาว่าสอดคล้องกับหมวดหมู่ใด โดยที่มุมบนซ้ายของหน้าจอเป็นหมวดหมู่ของ “คำทางบวก” และที่มุมบนขวาของหน้าจอเป็นหมวดหมู่ “คำทางลบ” และให้กดแป้นพิมพ์ตามด้านที่คิดว่าสอดคล้องกับคำคุณศัพท์ที่ปรากฏกลางจอคอมพิวเตอร์ โดยจะมีการจับคู่ในขั้นตอนนี้ทั้งหมด 20 ครั้ง

บล็อกที่ 3 ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบสนองต่อคู่ของคำที่ปรากฏขึ้นซึ่งเป็นการรวมสิ่งเร้าในขั้นตอนที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกัน โดยหากคิดว่าชื่อที่ปรากฏขึ้นเป็นชื่อของชาวลาว และคำคุณศัพท์ที่ปรากฏขึ้นมาพร้อมกันเป็นคำทางบวก ให้กดแป้นพิมพ์ทางซ้าย ส่วนหากคิดว่าชื่อที่ปรากฏขึ้นเป็นชื่อของชาวไทย และคำคุณศัพท์ที่ปรากฏขึ้นมาพร้อมกันเป็นคำทางลบ ให้กดแป้นพิมพ์ทางขวา โดยจะมีการจับคู่ในขั้นตอนนี้ทั้งหมด 20 ครั้ง

บล็อกที่ 4 ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบสนองในลักษณะเดียวกันกับบล็อกที่ 3 โดยจะมีการจับคู่ในขั้นตอนนี้ทั้งหมด 40 ครั้ง

บล็อกที่ 5 ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบสนองต่อคำที่เป็นชื่อบุคคลคล้ายกับในบล็อกที่ 1 แต่สลับตำแหน่งของชื่อหมวดหมู่ โดยให้หมวดหมู่ “ชาวลาว” อยู่ที่มุมบนขวา และหมวดหมู่ “ชาวไทย” อยู่ที่มุมบนซ้าย โดยจะมีการจับคู่ในขั้นตอนนี้ทั้งหมด 20 ครั้ง

บล็อกที่ 6 ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบสนองต่อคู่ของคำที่ปรากฏขึ้นซึ่งเป็นการรวมสิ่งเร้าในขั้นตอนที่ 5 และ 2 เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการสลับหมวดหมู่จากขั้นตอนที่ 3 โดยหากคิดว่าชื่อที่ปรากฏขึ้นเป็นชื่อของชาวไทย และคำคุณศัพท์ที่ปรากฏขึ้นมาพร้อมกันเป็นคำทางบวก ให้กดแป้นพิมพ์ทางซ้าย ส่วนหากคิดว่าชื่อที่ปรากฏขึ้นเป็นชื่อของชาวลาว และคำคุณศัพท์ที่ปรากฏขึ้นมาพร้อมกันเป็นคำทางลบ ให้กดแป้นพิมพ์ทางขวา โดยจะมีการจับคู่ในขั้นตอนนี้ทั้งหมด 20 ครั้ง

บล็อกที่ 7 ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบสนองในลักษณะเดียวกันกับบล็อกที่ 6 โดยจะมีการจับคู่ในขั้นตอนนี้ทั้งหมด 40 ครั้ง

ตารางที่ 6

ขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงของการวิจัย

บล็อกที่	กดแป้นพิมพ์ทางซ้าย	กดแป้นพิมพ์ทางขวา	จำนวนครั้งการทดสอบ
1	ชื่อชาวลาว	ชื่อชาวไทย	20
2	คำทางบวก	คำทางลบ	20
3	ชื่อชาวลาวและคำทางบวก	ชื่อชาวไทยและคำทางลบ	20
4	ชื่อชาวลาวและคำทางบวก	ชื่อชาวไทยและคำทางลบ	40
5	ชื่อชาวไทย	ชื่อชาวลาว	20
6	ชื่อชาวไทยและคำทางบวก	ชื่อชาวลาวและคำทางลบ	20
7	ชื่อชาวไทยและคำทางบวก	ชื่อชาวลาวและคำทางลบ	40

1.4 การตรวจสอบความตรงของแบบทดสอบ จากที่ Lane และคณะ (2007) ได้อธิบายถึงเทคนิคที่นักวิจัยในอดีตใช้ตรวจสอบความตรงของการวัดแบบแอบแฝงเช่น การหาความสัมพันธ์ของการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงกับการวัดแบบแอบแฝงอื่นๆ ต่อภาวะสันนิษฐานเดียวกัน (convergent validity) ซึ่งงานวิจัยกลับพบว่ามีความสัมพันธ์กันต่ำ และอธิบายว่าสิ่งที่สามารถส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการวัดแบบแอบแฝงแต่ละเทคนิคได้คือ การใช้ตัวอย่างจำนวนมาก การเพิ่มความเที่ยงของแบบทดสอบ และการลดความคลาดเคลื่อนของการวัด และการหาความแตกต่างระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงที่เป็นการวัดภาวะสันนิษฐานที่แตกต่างกัน (discriminant validity) และการหาความตรงตามการทำนายจากการจำแนกกลุ่มที่สามารถคาดการณ์หรือรู้ลักษณะอยู่แล้ว (known-group validity) ซึ่งงานวิจัยในอดีตนิยมใช้ในการตรวจสอบความตรงของการทดสอบและยังพบว่าการใช้กลุ่มที่รู้อยู่แล้วในการทดสอบสามารถจำแนกได้ตามเป้าหมายของการทดสอบได้

เนื่องจากการพัฒนาการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงในรูปแบบภาษาไทยยังไม่แพร่หลายนัก การหาความตรงจากการหาความสัมพันธ์กับการวัดแบบแอบแฝงอื่น และการหาความตรงแบบหาความแตกต่างจากการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงของภาวะสันนิษฐานอื่น ซึ่งจำเป็นต้องมีแบบทดสอบ

แบบแอบแฝงอื่นหรือการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงอื่นประกอบด้วยจึงทำได้ยาก ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ การตรวจสอบความตรงจากกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบที่คาดว่าจะมี เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มต่อชาวลาวสูงคือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ใกล้ชิดกับประเทศลาว ได้แก่ จังหวัดหนองคายจำนวน 7 คน จังหวัดอุดรธานีจำนวน 5 คน จังหวัดเลยจำนวน 5 คน จังหวัด ขอนแก่นจำนวน 2 คน จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1 คน รวมเป็น 20 คน เนื่องจากกลุ่มคนกลุ่มนี้มีความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมและมีการปลูกฝังภาษาอีสานซึ่งมีความคล้ายกับภาษาลาวมาตั้งแต่กำเนิด จึงมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มต่อชาวลาวต่ำกว่า ส่วนกลุ่มคนที่คาดว่าจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม ต่อชาวลาวสูงคือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ จำนวน 20 คน เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกในทางลบต่อสมาชิกของประเทศที่ด้อยกว่า จึงมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มต่อชาวลาวสูงกว่า จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่คาดว่าจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่ม ต่อชาวลาวสูงและต่ำ

ผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาใกล้เคียงกับประเทศลาวมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(38) = -2.60, p < .05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการทดสอบความตรงที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงถือว่าการ ตรวจสอบด้วยเทคนิคนี้ไม่พบความตรงของแบบทดสอบ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การ ตรวจสอบความตรงด้วยเทคนิคนี้อยู่บนพื้นฐานการคาดการณ์ลักษณะของกลุ่มที่ทดสอบ กรณีนี้จึง เป็นไปได้ว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาใกล้เคียงกับประเทศลาว มีโอกาสที่จะได้รับข้อมูลและประสบการณ์ในทางลบ ที่เกี่ยวกับชาวลาวมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ จึงส่งผลให้ผู้ที่มีภูมิลำเนาใกล้เคียงประเทศลาวมี โอกาสที่จะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มที่สูงกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ

1.5 การตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบ ผู้วิจัยทดสอบความเที่ยงของแบบทดสอบโดย หาสหสัมพันธ์ระหว่างผลการทดสอบรอบที่ 1 (บล็อกที่ 3 และ 6) กับผลการทดสอบรอบที่ 2 (บล็อก ที่ 4 และ 7) ซึ่งเป็นการทดสอบที่มีลักษณะเดียวกัน พบว่าทั้ง 2 รอบมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .61 ($p < .01$) และยังมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบราคเท่ากับ .76 ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบนี้มีความ เที่ยงและสอดคล้องกันภายในที่ดี

Nosek, Greenwald, และ Banaji (2007) อธิบายว่า การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงมี ความสอดคล้องกันภายในแบบทดสอบสูงกว่าการวัดแบบแอบแฝงอื่นๆ โดย Greenwald และ Nosek (2001) อธิบายว่าความสอดคล้องภายในของการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงควรจะอยู่ใน ช่วง .70 ถึง .90

2. มาตรการกำกับการแสดงออกของตน

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตพบว่า มาตรการกำกับการแสดงออกของตนถูกพัฒนาโดย Snyder (1974) และปรับปรุงโดย Snyder และ Gangestad (1986) ซึ่งมีข้อกระทงทั้งสิ้น 18 ข้อ

และถูกพัฒนาเป็นภาษาไทย โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ และนิสิตปริญญาโทสาขา จิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยเห็นว่ามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตอนที่พัฒนาเป็นภาษาไทยดังกล่าวนี้ มีพื้นฐานมาจากมาตรวัดต้นฉบับ (Snyder & Gangestad, 1986) ซึ่งเป็นภาวะสันนิษฐานที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามาตรวัดดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับงานวิจัยนี้ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยอธิบายการพัฒนามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตอนที่พัฒนาโดยกลุ่มผู้พัฒนามาตรวัดดังกล่าวได้ดังนี้ (อ้างอิงใน สุมาลัย พวงเกตุ, 2553)

2.1 กลุ่มผู้พัฒนามาตรเรียบเรียงข้อกระทงจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตอนที่ Snyder และ Gangestad (1986) ซึ่งประกอบด้วยข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 18 ข้อ เป็นข้อทางบวก 7 ข้อ และข้อทางลบ 11 ข้อ และสร้างข้อกระทงเพิ่มเติมตามแนวคิดและภาวะสันนิษฐานของการกำกับการแสดงออกของตอนที่จำนวน 42 ข้อ เป็นข้อทางบวก 22 ข้อ ข้อทางลบ 20 ข้อซึ่งเมื่อรวมกับมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนเองที่เรียบเรียงมาแล้วจะได้ข้อกระทงรวมทั้งหมด 60 ข้อ จากนั้นนำมาตรวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างมาตรจำนวน 349 คน

กลุ่มผู้พัฒนามาตรนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกข้อกระทงโดยการทดสอบค่าที (t-test) จากข้อมูลที่แบ่งคะแนนของตัวอย่างทดสอบเป็นกลุ่มสูง ซึ่งกำหนดให้เป็นผู้ที่มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ ซึ่งกำหนดให้เป็นผู้ที่มีคะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 จากนั้นนำข้อกระทงที่ผ่านการทดสอบค่าทีมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับข้อกระทงทั้งหมดในมาตร (corrected item-total correlation: CITC) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จนได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพและผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 40 ข้อ เป็นข้อทางบวก 21 ข้อ ข้อทางลบ 19 ข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .80 มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 4 ระดับ (1 = ไม่จริงมาก, 4 = จริงมาก) โดยค่าคะแนนมาก แสดงว่ามีการกำกับการแสดงออกสูง

2.2 นิตยา รัตนพิชิต (2534) วิเคราะห์ความตรงของมาตรโดยใช้เทคนิคการทดสอบกับผู้ที่ทราบลักษณะอยู่แล้ว โดยการนำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตอนที่พัฒนาขึ้นมาเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง 156 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้ที่คาดว่าจะมีการกำกับการแสดงออกของตอนที่สูงคือ พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินและประชาสัมพันธ์ห้างสรรพสินค้า จำนวน 77 คน และกลุ่มผู้ที่คาดว่าจะมีการกำกับการแสดงออกของตอนที่ต่ำคือ นักศึกษาจิตกรรมปีที่ 5 และวิศวกรจำนวน 79 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนนระหว่างทั้ง 2 กลุ่มพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีคะแนนการกำกับการแสดงออกของตอนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .82 แสดงให้เห็นว่า มาตรการกำกับการแสดงออกของตอนที่กล่าวมามีความตรงของการทดสอบ กล่าวคือเป็นแบบทดสอบที่วัดเป้าหมายที่สอดคล้องภาวะสันนิษฐานที่ต้องการวัด ซึ่งสามารถอนุมานหรือตีความผลการวัดได้อย่างชัดเจน

2.3 ศิริณี ลิขิตวณิชกุล (2536) วิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรโดยใช้เทคนิคการทดสอบซ้ำ โดยการนำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตอนที่ไปเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ในครั้งที่ 1 เก็บข้อมูลจากนิสิต

ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 188 คน ส่วนครั้งที่ 2 เก็บข้อมูลจากนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 106 คน รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 294 คน โดยระยะเวลาระหว่างการทดสอบทั้ง 2 ครั้งประมาณ 2 สัปดาห์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำได้ค่า $r(292) = .98$ ที่ระดับนัยสำคัญ .001 แสดงให้เห็นว่ามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตندังกล่าวมีความเที่ยงในการทดสอบ กล่าวคือ เป็นแบบทดสอบที่มีความน่าเชื่อถือ ผลการทดสอบมีความคงที่และแสดงถึงลักษณะเฉพาะของผู้ทดสอบ

ตัวอย่างมาตรการกำกับการแสดงออกของตนด์แสดงไว้ในภาคผนวก จ

3. แบบสอบถามเพื่อนสนิท

แบบสอบถามให้ผู้ร่วมการทดลองระบุรายชื่อเพื่อนที่มีความสนิทสนมที่สุดในห้องเรียน จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการจัดกระทำตัวแปรความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล แบบสอบถามดังภาคผนวก ฉ

4. แบบสอบถามความเห็นต่อชาวลาว

แบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามว่า “ขอให้คุณวิเคราะห์และประเมินตนเองว่ามีความคิดเห็นต่อชาวลาวอย่างไร” โดยคำตอบจะมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 10 ระดับ (1 = ไม่ชอบมากที่สุด และ 10 = ชื่นชอบมากที่สุด) เพื่อให้ผู้ร่วมการทดลองรับรู้ว่าการทดลองนี้มีการเก็บข้อมูลความเห็นต่อชาวลาวของผู้เข้าร่วมการทดลองทุกคน และเข้าใจว่าคะแนนของคู่ทดลองที่ได้รับระหว่างการทดลอง (ผู้วิจัยจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น) เป็นคะแนนจริงของคู่ทดลอง โดยแบบสอบถามแสดงดังภาคผนวก ช

5. แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล

แบบสอบถามให้ผู้ร่วมการทดลองตอบคำถาม จำนวน 2 ข้อ (ดัดแปลงจาก Sechrist & Milford-Szafran, 2011) คือ 1) คุณสนิทสนมกับคู่ทดลองของคุณหรือไม่ 2) คู่ทดลองของคุณเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณหรือไม่ (1 = ไม่เลย, 7 = มากที่สุด) ดังภาคผนวก ซ

6. แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น

แบบสอบถามให้ผู้ร่วมการทดลองระลึกถึงความเห็นของคู่ทดลองและตอบคำถามจำนวน 2 ข้อคือ 1) คุณทราบคะแนนประเมินความเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองมาก่อนหรือไม่ (หากผู้ร่วมการทดลองทราบคะแนนประเมินของคู่ทดลองมาก่อน จะไม่นำข้อมูลของผู้ร่วมการทดลองคนนั้นมาวิเคราะห์ข้อมูล) 2) คู่ทดลองของคุณมีความเห็นต่อชาวลาวอย่างไร (1 = ไม่ชอบมากที่สุด, 10 = ชอบมากที่สุด) ดังภาคผนวก ฅ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประยุกต์แนวทางการทดลองตามรูปแบบของงานวิจัยในอดีต จึงออกแบบการทดลองดังนี้

ส่วนที่ 1

1. ขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลในตอนท้ายของชั่วโมงเรียน ในห้องเรียนวิชาของคณะจิตวิทยา ซึ่งมีนิสิตที่เรียนอยู่จากทั้งคณะจิตวิทยาและคณะอื่นๆ ชั้นปีที่ 1-4 โดยอธิบายว่า

“งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรวดเร็วของกระบวนการทางปัญญาและความจำ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ทำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น ส่วนที่ 2 การทดสอบความรวดเร็วของกระบวนการทางปัญญา และส่วนที่ 3 การทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการอธิบายเหตุผล ซึ่งจะนัดผู้ร่วมการทดลองให้มาทดสอบในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ภายหลังจากอีกครั้ง” ซึ่งแท้จริงแล้วการทดลองมีเพียง 2 ส่วนแรกเท่านั้น

2. จากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองทุกคนทำแบบทดสอบดังนี้

- 1) มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 40 ข้อ
- 2) แบบสอบถามเพื่อนสนิท ประกอบด้วยคำถาม 1 ข้อ
- 3) แบบสอบถามความเห็นต่อชาวลาว ประกอบด้วยข้อคำถาม 1 ข้อ

โดยแบบทดสอบทั้ง 3 จะถูกรวมเป็นชุดเดียวกัน ซึ่งใช้เวลาทำแบบทดสอบประมาณ 10 นาที เมื่อผู้ร่วมการทดลองทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามทั้งหมดและอธิบายว่าจะนัดผู้ร่วมการทดลองเพื่อมาทดสอบในส่วนที่ 2 และ 3 อีกครั้ง

ส่วนที่ 2

3. เมื่อผู้ร่วมการทดลองมาถึงห้องทดลอง ผู้วิจัยแจ้งว่า

“ผู้วิจัยได้ให้ผู้ร่วมการทดลองจากหลายคณะทำแบบสอบถามในส่วนที่ 1 ครบแล้ว จะให้ผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนทำแบบทดสอบในส่วนที่ 2 คือการทดสอบความรวดเร็วของกระบวนการทางปัญญา จากนั้นจะนัดให้ผู้ร่วมการทดลองมาทดสอบในส่วนที่ 3 คือการทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการอธิบายเหตุผล โดยจะให้ผู้ร่วมการทดลองจับคู่กับผู้ร่วมการทดลองคนอื่น และจะให้สนทนาและอธิบายเหตุผลเกี่ยวกับคะแนนความเห็นต่อชาวลาวที่ตนได้ประเมินในส่วนที่ 1 ต่อกันและกัน แต่ก่อนจะถึงส่วนนั้น ผู้ร่วมการทดลองจะได้รับข้อมูลการประเมินความเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองที่ผู้วิจัยได้จับคู่ไว้แล้ว เพื่อจะสามารถวิเคราะห์แนวทางในการทดสอบในส่วนที่ 3 ได้”

4. สุ่มผู้ร่วมการทดลองเข้าสู่เงื่อนไขการจัดกระทำความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลและเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น โดยให้ใบคำสั่งการทดลองซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) เงื่อนไขมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูงและความเห็นของผู้อื่นในทางขึ้นชอบ

“ท่านจะได้ทดสอบในส่วนของที่ 3 กับ...(ชื่อบุคคลที่อยู่ในรายชื่อเพื่อนสนิทของผู้ร่วมการทดลองจากส่วนที่ 1)...ซึ่งมีคะแนนความเห็นต่อชาวลาว คือ...9...คะแนน หมายถึง...(ชื่อบุคคลที่อยู่ในรายชื่อเพื่อนสนิทของผู้ร่วมการทดลองจากส่วนที่ 1)...ชื่นชอบชาวลาวมาก”

2) เงื่อนไขมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลสูงและความเห็นของผู้อื่นในทางไม่ชื่นชอบ
 “ท่านจะได้ทดสอบในส่วนของที่ 3 กับ...(ชื่อบุคคลที่อยู่ในรายชื่อเพื่อนสนิทของผู้ร่วมการทดลองจากส่วนที่ 1)...ซึ่งมีคะแนนความเห็นต่อชาวลาว คือ...2...คะแนน หมายถึง...(ชื่อบุคคลที่อยู่ในรายชื่อเพื่อนสนิทของผู้ร่วมการทดลองจากส่วนที่ 1)...ไม่ชอบชาวลาวมาก...”

3) เงื่อนไขมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่ำและความเห็นของผู้อื่นในทางชื่นชอบ
 “ท่านจะได้ทดสอบในส่วนของที่ 3 กับ...(ชื่อบุคคลสมมติที่ไม่มีตัวตน)...ซึ่งมีคะแนนความเห็นต่อชาวลาว คือ...9...คะแนน หมายถึง...(ชื่อบุคคลสมมติที่ไม่มีตัวตน)...ชื่นชอบชาวลาวมาก...”

4) เงื่อนไขมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่ำและความเห็นของผู้อื่นในทางไม่ชื่นชอบ
 “ท่านจะได้ทดสอบในส่วนของที่ 3 กับ...(ชื่อบุคคลสมมติที่ไม่มีตัวตน)...ซึ่งมีคะแนนความเห็นต่อชาวลาว คือ...2...คะแนน หมายถึง...(ชื่อบุคคลสมมติที่ไม่มีตัวตน)...ไม่ชอบชาวลาวมาก...”

5. ให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง เพื่อวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงต่อชาวลาว

6. ให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ

7. ให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ

8. หลังจากการทดลองเสร็จสิ้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ร่วมการทดลอง อธิบายจุดประสงค์การทดลองและขอบคุณผู้ร่วมการทดลอง ภาพรวมขั้นตอนการเก็บข้อมูลทั้งหมดแสดงดังภาพที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลของตัวแปรอิสระคือ ความเห็นของผู้อื่น (ตัวแปรจัดกระทำ 2 ระดับ) การกำกับการแสดงออกของตน (คะแนนต่อเนื่อง) และความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล (ตัวแปรจัดกระทำ 2 ระดับ) ต่อตัวแปรตามคือ เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง (คะแนนต่อเนื่อง) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ผลสัมพัทธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ต่อตัวแปรตามด้วยโปรแกรม PROCESS (Hayes, 2013) ซึ่งเป็นกระบวนการเสริมของโปรแกรม SPSS โดยมีรูปแบบการวิเคราะห์สมการความสัมพันธ์ที่ประกอบผลหลัก ผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง และผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทางของตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 2 แผนภาพขั้นตอนการทดลอง

บทที่ 3

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง “ผลของความเห็นของผู้อื่น การกำกับการแสดงออกของตน และความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล ต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง” การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะจำแนกการนำเสนอเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขการทดลองของการวิจัย

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของการวิจัย และ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดในลำดับต่อไป ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการนำเสนอข้อมูล จึงขอใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ดังนี้

n หมายถึงจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มหรือเงื่อนไข

N หมายถึงจำนวนตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัย

M หมายถึงค่ามัธยฐานเลขคณิต

SD หมายถึงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

p หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ

B หมายถึงค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย

$SE B$ หมายถึงค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ B

R หมายถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ

R^2 หมายถึงค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ

การวิจัยนี้มีผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 200 คน โดยทั้งหมดเป็นนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 19.9 ปี รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7

จำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามอายุ

คุณลักษณะ	อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ	18 ปี	27	13.50
	19 ปี	52	26.00
	20 ปี	59	29.50
	21 ปี	45	22.50
	22 ปี	16	8.00
	23 ปี	1	0.50
M	19.87 ปี	200	100
SD	1.18		

ตอนที่ 1 การตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขการทดลองของการวิจัย

ในขั้นต้น ผู้วิจัยทดสอบเพื่อยืนยันว่าผู้ร่วมการวิจัยจะไม่ทราบว่าคะแนนความคิดเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองที่ผู้วิจัยบอกในการทดลองนั้นเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยจัดกระทำเงื่อนไขและไม่เป็นข้อมูลจริงของคู่ทดลองโดยการให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบคำถามว่า ผู้ร่วมการวิจัยทราบคะแนนความคิดเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองมาก่อนหรือไม่จากนั้นจึงคัดเลือกเฉพาะข้อมูลจากผู้ร่วมการวิจัยที่ไม่ทราบคะแนนความคิดเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองมาก่อน ผลพบว่า ผู้ร่วมการวิจัยที่ตอบว่าไม่ทราบคะแนนความคิดเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองมาก่อนคิดเป็น 99% นอกจากนี้ ผู้ร่วมการวิจัยที่ตอบว่าทราบคะแนนความคิดเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองมาก่อนอีก 1% หรือมีจำนวน 2 คนนั้น กลับตอบคะแนนของคู่ทดลองได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ผู้ร่วมการวิจัยทั้งหมดไม่ทราบคะแนนความคิดเห็นต่อชาวลาวของคู่ทดลองมาก่อน

จากนั้นจึงมีการวิเคราะห์การตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขการทดลอง โดยการวิจัยนี้มีการจัดกระทำเงื่อนไขการทดลอง 2 ตัวแปร คือ ความเห็นของผู้อื่น และความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1.1 การตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น

การจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น มี 2 เงื่อนไขคือ เงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นชื่นชอบชาวลาว และเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นไม่ชอบชาวลาว มีการตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขโดยให้ผู้ร่วมการวิจัยตอบคำถามในตอนท้ายการทดลองว่า คู่การทดลองของผู้ร่วมการวิจัยมีคะแนนความคิดเห็นต่อชาวลาวอย่างไร (ในตอนต้นของการทดลอง ผู้วิจัยบอกผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นชื่นชอบชาวลาว ว่าคู่ทดลองมีคะแนนความเห็นต่อชาวลาวสูง และบอกผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นไม่ชอบชาวลาว ว่าคู่ทดลองมีคะแนนความเห็นต่อชาวลาวต่ำ) ดังนั้น ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นชื่นชอบชาวลาว จึงควรตอบว่าคู่ทดลองของเขามีคะแนนความเห็นต่อชาวลาวในระดับสูงกว่าผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นไม่ชอบชาวลาว

ผู้วิจัยนำคะแนนจากคำถามดังกล่าวมาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นชื่นชอบชาวลาว กับเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นไม่ชอบชาวลาว โดยใช้สถิติทดสอบที (t -test) พบว่า ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นชื่นชอบชาวลาว มีความเชื่อว่าคู่ทดลองของตนชื่นชอบชาวลาวมากกว่า ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าคู่ทดลองของตนไม่ชอบชาวลาว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(198) = 168.48, p < .001$) จากผลการวิเคราะห์การตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นของการวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ

1.2 การตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล

การจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล มีการตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขโดยให้ผู้ร่วมการวิจัยตอบคำถามในแบบสอบถามจำนวน 2 ข้อในตอนท้ายของการทดลอง โดยข้อแรกถามว่า ผู้ร่วมการวิจัยสนิทสนมกับคู่ทดลองหรือไม่ และข้อ 2 ถามว่า คู่ทดลองของผู้ร่วมการวิจัยมี

ความสำคัญต่อผู้ร่วมการวิจัยหรือไม่ ซึ่งทั้ง 2 ข้อเพื่อยืนยันว่าผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลสูง จะมีลักษณะความเกี่ยวเนื่องกับคู่ทดลองมากกว่าผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ดังนั้นผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง จึงควรจะมีคะแนนจากคำถามทั้ง 2 ข้อข้างต้นสูงกว่า ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการนำคะแนนจากคำถามทั้ง 2 ข้อข้างต้นมารวมกันและหาค่าเฉลี่ย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยมาหาความแตกต่างระหว่างเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง กับเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t -test) พบว่า ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง มีคะแนนจากคำถามทั้ง 2 ข้อข้างต้นสูงกว่าผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(198) = 33.07, p < .001$) ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การจัดการท่าเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลของการวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของการวิจัย

การวิจัยนี้มีตัวแปรคะแนนต่อเนื่อง 2 ตัวแปรคือ การกำกับการแสดงออกของตน ได้จากมาตรการกำกับการแสดงออกของตน ผลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการกำกับการแสดงออกของตนเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการกำกับการแสดงออกโดยเฉลี่ยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง จากนั้นผู้วิจัยถ่วงศูนย์กลางค่าคะแนนโดยค่าเฉลี่ย (centering)

ตัวแปรเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง ได้จากการทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง ผลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง เท่ากับ 0.44 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง และคะแนนจากแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงไม่มีสหสัมพันธ์กับคะแนนจากแบบสอบถามความเห็นต่อชาวลาว (วัดด้วยข้อคำถามเดียว) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r(200) = .10, p = .142$) แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยหรือการรายงานเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างไม่สอดคล้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง

ตัวแปรความเห็นของผู้อื่นและความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลนั้นมีสถานะเป็นตัวแปรดัมมี่ (dummy code) โดยตัวแปรความเห็นของผู้อื่น แบ่งเป็น 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นชื่นชอบชาวลาวมีค่าตัวแปรดัมมี่เท่ากับ 1 และเงื่อนไขได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นไม่ชอบชาวลาวมีค่าตัวแปรดัมมี่เท่ากับ 0 และตัวแปรความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลแบ่งเป็น 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูงมีค่าตัวแปรดัมมี่เท่ากับ 1 และเงื่อนไขมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำมีค่าตัวแปรดัมมี่เท่ากับ 0

รายละเอียดค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่างๆในงานวิจัยนี้แสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8

ค่าสถิติพื้นฐานและสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในงานวิจัย

ตัวแปร	M	SD	ตัวแปร			
			1	2	3	4
1. ความเห็นของผู้อื่น	-	-	-			
2. ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล	-	-	.00	-		
3. การกำกับการแสดงออกของตน ¹	2.62	0.31	-.10	.04	-	
4. เจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝง ²	0.44	0.71	-.42**	.16*	.11	-

หมายเหตุ ¹มาตรการกำกับการแสดงออกของตน มีลักษณะเป็นมาตรประเมิน 4 ระดับ (1 = ไม่จริงมาก, 4 = จริงมาก) โดยค่าคะแนนมาก แสดงว่ามีการกำกับการแสดงออกสูง

²แบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง จะมีค่าคะแนนอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 โดยค่าคะแนนเป็นบวกแสดงว่ามีเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝง โดยจำแนกระดับตามแนวทางของ Greenwald และคณะ (2006) ได้ดังนี้

$D < 0.15$	หมายถึง ไม่มีการเชื่อมโยงแอบแฝง
$0.14 < D < 0.35$	หมายถึง มีการเชื่อมโยงแอบแฝงเล็กน้อย
$0.34 < D < 0.65$	หมายถึง มีการเชื่อมโยงแอบแฝงปานกลาง
$D > 0.64$	หมายถึง มีการเชื่อมโยงแอบแฝงมาก

$N = 200$. * $p < .05$, สองหาง. ** $p < .01$, สองหาง.

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ทำนายว่า ในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นซึ่งชอบขาวลาว เมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝงต่ำกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำส่วนเมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ทำนายว่า ในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นไม่ชอบขาวลาว เมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝงสูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ส่วนเมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับรูปแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยทดสอบด้วยการวิเคราะห์ผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง ด้วยคำสั่ง PROCESS (Hayes, 2013) ซึ่งเป็นกระบวนการเสริมของโปรแกรม SPSS ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยแบบที่มีอิทธิพลจากตัวแปรกำกับและอิทธิพลจากตัวแปรส่งผ่าน โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบความสัมพันธ์ที่ 3

(Model 3) ในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระทั้งหมด 3 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปรโดยการวิเคราะห์ทั้งผลหลัก ผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทาง และผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทางของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม โดย Model ที่ใช้วิเคราะห์แสดงดังภาพที่ 3 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 9

ภาพที่ 3 Model ของการวิเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการ PROCESS

ตารางที่ 9

การวิเคราะห์ถดถอยของการวิจัย โดยมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงเป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	B	SE B	R	R ²
			.55	.30***
ค่าคงที่	.43	.09		
ความเห็นของผู้อื่น (X ₁)	-.19	.12		
การกำกับการแสดงออกของตน (X ₂)	-.33	.33		
ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล (X ₃)	.62***	.12		
ความเห็นของผู้อื่น X ความเกี่ยวเนื่องกันแหล่งข้อมูล (X ₄)	-.80***	.17		
ความเห็นของผู้อื่น X การกำกับการแสดงออกของตน (X ₅)	.43	.41		
ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล X การกำกับการแสดงออกของตน (X ₆)	.41	.43		
ความเห็นของผู้อื่น X ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล X การกำกับการแสดงออกของตน (X ₇)	-.06	.56		

N = 200. ***p < .001.

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติข้างต้นพบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้ร้อยละ 30 ($F(192) = 11.73, p < .001$) และสามารถเขียนสมการถดถอย (เมื่อ \hat{Y} หมายถึง เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .43 - .19X_1 - .33X_2 + .62***X_3 - .80***X_4 + .43X_5 + .41X_6 - .06X_7$$

จากสมการทำนายข้างต้น สามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

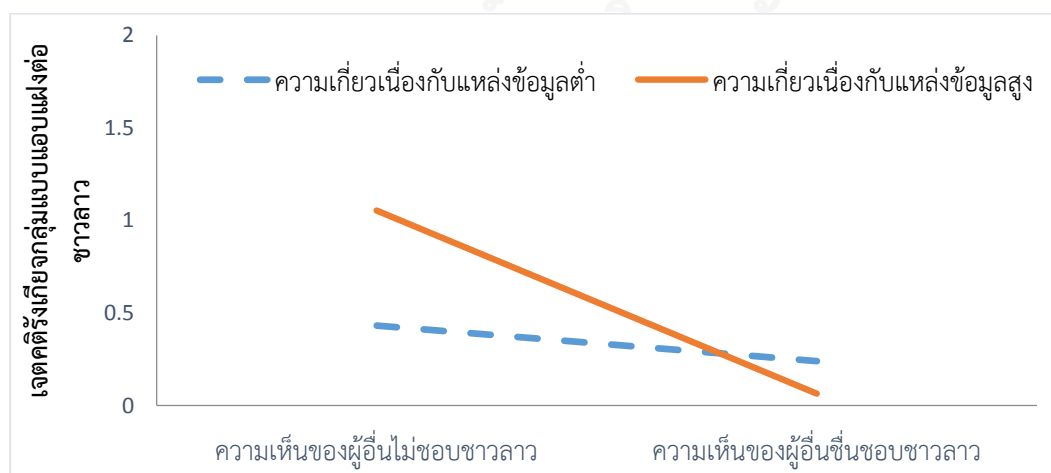
ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้มีนัยสำคัญทางสถิติ ($B = .62, p < .001$) ผลหลักแบบมีเงื่อนไข (simple main effect) ของความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลนี้แสดงว่า เมื่อบุคคลมีการกำกับการแสดงออกของตนเท่ากับค่าเฉลี่ยซึ่งมีค่าเท่ากับ 0 (คะแนนการกำกับการแสดงออกของตนมีการถ่วงศูนย์กลางโดยค่าเฉลี่ย) และได้รับข้อมูลว่าผู้อื่นไม่ชอบขาลาวแล้ว (ค่าตัวแปรดัมมี่เท่ากับ 0) เมื่อผู้ที่ไม่ชอบขาลาวนั้นเป็นเพื่อน (ค่าตัวแปรดัมมี่เท่ากับ 1) ก็จะทำให้รู้สึกไม่ชอบหรือมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มมากกว่า เมื่อผู้ที่ไม่ชอบขาลาวเป็นคนไม่รู้จัก (ค่าตัวแปรดัมมี่เท่ากับ 0) เท่ากับ 0.62 หน่วย

ในขณะที่ความเห็นของผู้อื่นไม่สามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($B = -.19, p = .118$) ผลหลักแบบมีเงื่อนไขของความเห็นของผู้อื่นจึงแสดงว่า เมื่อ

บุคคลมีการกำกับการแสดงออกของตนเท่ากับค่าเฉลี่ย และได้รับข้อมูลจากคนที่ไม่รู้จัก (ค่าตัวแปรต้นมีเท่ากับ 0) แล้ว ไม่ว่าผู้อื่นจะชื่นชอบหรือไม่ชอบขาวลาว ก็ส่งผลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

ส่วนการกำกับการแสดงออกของตนไม่สามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($B = -.33, p = .321$) ผลหลักแบบมีเงื่อนไขของการกำกับการแสดงออกของตนจึงแสดงว่า เมื่อบุคคลได้รับข้อมูลจากคนที่ไม่รู้จัก (ค่าตัวแปรต้นมีเท่ากับ 0) และเขามีความเห็นที่ไม่ชอบขาวลาว (ค่าตัวแปรต้นมีเท่ากับ 0) แล้ว ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทางของความเห็นของผู้อื่นกับความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้อย่างมีนัยสำคัญ ($B = -.80, p < .001$) ซึ่ง PROCESS ก็แสดงค่าประมาณเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มในรูปแบบกราฟความชันอย่างง่าย (simple slope) ในแต่ละเงื่อนไขของความเห็นของผู้อื่นกับความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลแสดงได้ดังภาพที่ 4 และสามารถแปลผลได้ว่า เมื่อได้รับข้อมูลจากผู้ที่ระบุว่าเป็นเพื่อนและไม่ชอบขาวลาว (เจตคติจริงเกี่ยวกับขาวลาว = 1.05) ทำให้บุคคล (ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนโดยเฉลี่ย) มีเจตคติจริงเกี่ยวกับขาวลาวสูงกว่าเมื่อได้รับข้อมูลจากผู้ที่ระบุว่าเป็นเพื่อนและชอบขาวลาว (เจตคติจริงเกี่ยวกับขาวลาวเท่ากับ 0.07) โดยผลการทดสอบนัยสำคัญของความชันของเส้นกราฟนี้พบว่าแตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญ (ขนาดอิทธิพลของความเห็นของผู้อื่น เมื่อผู้อื่นเกี่ยวข้องสูงเท่ากับ $-.99, t(192) = -8.08, p < .001$) แต่เมื่อผู้อื่นมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลต่ำ บุคคล (ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนโดยเฉลี่ย) มีเจตคติจริงเกี่ยวกับขาวลาวไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะได้ทราบจากผู้อื่นนั้นไม่ชอบขาวลาว (เจตคติจริงเกี่ยวกับขาวลาวเท่ากับ 0.43) หรือชอบขาวลาว (เจตคติจริงเกี่ยวกับขาวลาวเท่ากับ 0.24) ผลการทดสอบพบว่าความชันของเส้นกราฟนี้ไม่แตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญ (ขนาดอิทธิพลของความเห็นของผู้อื่น เมื่อผู้อื่นเกี่ยวข้องต่ำเท่ากับ $-.19, t(192) = -1.57, p = .118$)

ภาพที่ 4 กราฟแสดงค่าเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงจากอิทธิพลของผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทางของตัวแปรความเห็นของผู้อื่นกับความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล

ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า ผลปฏิสัมพันธ์อื่นๆ ไม่สามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทางของตัวแปรความเห็นของผู้อื่นกับการกำกับการแสดงออกของตน ($B = .43, p = .296$) ผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทางของตัวแปรความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลกับการกำกับการแสดงออกของตน ($B = .41, p = .346$) และผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทางของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร ($B = -.06, p = .917$)

จากผลการวิจัยนี้ เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่ขึ้นอยู่กับระดับการกำกับการแสดงออกของตนและผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทางของตัวแปรอิสระไม่สามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลก็แสดงให้เห็นว่า ความเห็นของผู้อื่นและความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลนั้นมีปฏิสัมพันธ์กันในการทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้ โดยความเห็นของผู้อื่นจะมีอิทธิพลทางลบต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง (หรือเมื่อได้รับรู้ว่าผู้อื่นชื่นชอบขวาลแล้วจะทำให้บุคคลลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงลง) ก็ต่อเมื่อเป็นการได้รับข้อมูลจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกันเท่านั้น แต่ความเห็นของผู้อื่นจะไม่มีผลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงเลย หากเป็นการได้รับข้อมูลจากคนที่ไม่รู้จัก

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของทิศทางและลักษณะของแหล่งของอิทธิพลทางสังคมในลักษณะความเห็นของผู้อื่นต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง ในบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า จะพบผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทางระหว่างตัวแปรทำนาย โดยจากสมมติฐานข้อที่ 1 ในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นชื่นชอบชาวลาว เมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงน่าจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงต่ำกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ส่วนเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน และสมมติฐานข้อที่ 2 ในเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่นไม่ชอบชาวลาว เมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงสูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ส่วนเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่พบปฏิสัมพันธ์ 3 ทาง พบเพียงผลปฏิสัมพันธ์ 2 ทางของความเห็นของผู้อื่นกับความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล ว่ามีอิทธิพลต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงของบุคคลได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลของการได้รับข้อมูลหรือความเห็นของผู้อื่นต่อการเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงนั้น จะขึ้นอยู่กับลักษณะความเกี่ยวข้องหรือการมีความสัมพันธ์กับแหล่งของข้อมูลด้วย โดยผลของการได้รับรู้เจตคติของผู้อื่นต่อเจตคติของบุคคลจะมีอิทธิพลมากเมื่อผู้อื่นนั้นมีสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคล เช่น เป็นเพื่อนกัน การวิจัยนี้พบว่า เมื่อบุคคลได้รู้ว่าเพื่อนของตนชอบชาวลาว ก็มีเจตคติจริงเกี่ยวกับชาวลาวแบบแอบแฝงต่ำกว่าเมื่อเทียบกับได้รู้ว่าเพื่อนของตนไม่ชอบชาวลาว

ผลดังกล่าวสอดคล้องตามการทบทวนวรรณกรรมในบทก่อนหน้านี้อย่างชัดเจนเช่น Sechrist และ Milford-Szafran (2011) พบว่าผู้ร่วมการทดลองเปลี่ยนเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขาไปในทางชื่นชอบคนแอฟริกัน-อเมริกันมากขึ้น เมื่อได้รับข้อมูลว่าเพื่อนของเขาไม่เห็นด้วยกับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มต่อคนแอฟริกัน-อเมริกัน แต่เมื่อได้รับข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มที่แปลกหน้ากลับไม่เกิดผลดังกล่าว นอกจากนี้เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขาไม่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อได้รับข้อมูลที่เห็นด้วยกับเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มของเขา ไม่ว่าจะจากเพื่อนหรือสมาชิกกลุ่มที่แปลกหน้าหรือเมื่อไม่ได้รับข้อมูลใดๆเลย

นอกจากนั้น ยังสอดคล้องตามที่ Sechrist และ Milford-Szafran (2011) ได้วิเคราะห์ว่า ความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลน่าจะเป็นสิ่งสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลจากผลของความเห็นของผู้อื่นโดยมีเหตุผลที่สำคัญคือ

1) จากทฤษฎีความสมดุล (Balance theory: Heider, 1946) ที่อธิบายว่าบุคคลจะมีความพยายามรักษาความสมดุลของกระบวนการรู้คิดและความสัมพันธ์ ดังนั้นเมื่อบุคคลได้รับข้อมูลว่า

บุคคลบุคคลที่มีความเกี่ยวเนื่องกับเขาไม่เห็นด้วยกับความเชื่อของเขา จะทำให้เขาเกิดภาวะไม่สมดุล และมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อให้เกิดความสมดุลในที่สุด

2) มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่จะรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal relationship: Maslow, 1968) เนื่องจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้มนุษย์ได้รับข้อดีบางอย่าง ในขณะเดียวกัน การไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นอาจนำไปสู่ผลลัพธ์บางอย่างทาง ซึ่งโดยสรุป แล้วมนุษย์มีความต้องการการรวมกลุ่มทางสังคมและแบ่งปันเจตคติร่วมกันกับผู้อื่น ดังนั้นบุคคลจะ รู้สึกอยากจะรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แม้ว่าจะต้องปรับปรุงเจตคติบางอย่างของตน

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลสามารถเปลี่ยนเจตคติรังเกียจกลุ่มจากการรับรู้ข้อมูล จากสมาชิกกลุ่มที่เป็นเพื่อนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน แต่ไม่เปลี่ยนเจตคติรังเกียจกลุ่มจากการรับรู้ ข้อมูลจากคนแปลกหน้าหรือไม่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งหมายความว่าความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่ออิทธิพลจากความเห็นของผู้อื่นต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติรังเกียจกลุ่ม ของบุคคล และที่สำคัญคือ การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นในภาวะไร้ การตระหนักหรือภาวะอัตโนมัติหรือที่เรียกว่าภาวะแอบแฝงของบุคคลได้

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงสามารถตอบคำถามและยืนยันถึงผลของอิทธิพลทางสังคมต่อเจตคติ รังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสังคมไทยนั้น ข้อค้นพบจาก งานวิจัยนี้ยังถือเป็นงานวิจัยแรกที่แสดงให้เห็นถึงผลของอิทธิพลทางสังคมต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มและ ความเชื่อของคนไทยต่อชาวลาว ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า การคงอยู่หรือเปลี่ยนแปลงของเจต คติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเกิดการกระทบการตรงหรือการปฏิสัมพันธ์กับ เป้าหมายของเจตคติรังเกียจกลุ่มแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางอ้อมที่ได้รับจากผู้อื่น ซึ่ง สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากเพื่อน ความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน การปลุกฝัง จากครอบครัว หรือแม้แต่ข้อมูลจากสื่อต่างๆ ก็อาจส่งผลต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงของ บุคคลได้ โดยเมื่อได้รับข้อมูลจากผู้อื่น บุคคลจะเกิดการเปรียบเทียบกับเจตคติของตน และมีโอกาสที่ จะเกิดแรงจูงใจและแรงกระตุ้นให้บุคคลปรับเปลี่ยนเจตคติของตนไปในทิศทางของข้อมูลที่ได้รับ หาก ข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลจากผู้ที่บุคคลมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลทางใดทางหนึ่งต่อบุคคลนั้น ดังนั้น ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างมากในแง่ของการเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับผลของ อิทธิพลทางสังคมต่อเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงของคนไทยต่อชนชาติอื่น ซึ่งสามารถนำไป ประยุกต์แนวทางในการลดเจตคติรังเกียจกลุ่มของคนไทยต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยที่พบว่า การกำกับการแสดงออกของตน เป็นตัวแปรอิสระเดียว ที่ทั้งผลหลักและผลปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถทำนายเจตคติรังเกียจกลุ่มแบบแอบแฝงได้ ผู้วิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อค้นพบดังกล่าว โดยเริ่มจากการพิจารณาถึงภาวะสันนิษฐานของการกำกับการ แสดงออกของตน ซึ่ง Snyder และ Gangsted (1986) เสนอไว้ว่า การกำกับการแสดงออกของตน เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักและควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกของตนเองให้ เหมาะสมตามสถานการณ์หรือสังคม ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า การกำกับการแสดงออกของตนนั้นอาจ

ส่งผลต่อบุคคลในลักษณะของการแสดงออกภายนอก เช่น คำพูด พฤติกรรม หรือเจตคติที่มีการวัดแบบเด่นชัด (explicit measurement) เท่านั้น แต่อาจไม่สามารถส่งผลต่อการวัดเจตคติแบบแอบแฝง (implicit measurement) ได้ เนื่องจากการวิจัยนี้ มีการศึกษาตัวแปรตามเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝง โดยใช้การทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝง ที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะต้องตอบสนองอย่างรวดเร็ว โดยไม่มีโอกาสที่จะไตร่ตรองหรือควบคุมการตอบสนองได้ (Greenwald & Banaji, 1995) ผู้วิจัยจึงพิจารณาถึงคุณลักษณะของเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝง โดยมีแนวคิดที่สำคัญเช่น Greenwald และคณะ (1998) ได้อธิบายว่า เจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอัตโนมัติและไม่อยู่ภายใต้การตระหนักรู้ ส่วนเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบเด่นชัด เป็นกระบวนการที่อยู่ภายใต้การตระหนักรู้และ Fazio (1990) ได้นำเสนอแนวคิดที่ว่า เจตคติแบบแอบแฝงเป็นเจตคติหรือพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติและไม่ได้ใช้ในการควบคุมของบุคคล โดยมุ่งเน้นอิทธิพลทางด้านสถานการณ์ที่บุคคลไม่มีแรงจูงใจ หรือไม่มีโอกาสที่จะควบคุมการตอบสนองหรือการแสดงออก พฤติกรรม ดังนั้น ขณะที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทำแบบวัดเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝงโดยการทดสอบการเชื่อมโยงแบบแอบแฝงอยู่นั้น ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะไม่ตระหนักว่ากำลังทำทดสอบสิ่งใด ไม่ได้คิดไตร่ตรองการตอบสนอง รวมถึงไม่มีแรงจูงใจและไม่มีโอกาสที่จะควบคุมการตอบสนองต่อการทดสอบนั้นได้ ดังนั้นจึงมีแนวโน้มว่า ไม่ว่าผู้เข้าร่วมการวิจัยจะมีการกำกับการแสดงออกของตนอย่างไรก็ตาม ก็จะไม่ส่งผลต่อเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝง จากข้อค้นพบดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝงมากขึ้นว่าบุคลิกภาพการกำกับการแสดงออกของตนไม่มีผลต่ออิทธิพลทางสังคมที่มีต่อเจตคติซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบแอบแฝงได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงผลของทิศทางและแหล่งของอิทธิพลทางสังคมต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงในบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

1. ในแง่ไขความเห็นของผู้อื่นในทางขึ้นชอบ เมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงต่ำกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำส่วนเมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

2. ในแง่ไขความเห็นของผู้อื่นในทางไม่ขึ้นชอบ เมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลสูง ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงสูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ส่วนเมื่อมีความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูลต่ำ ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างเครื่องมือสำหรับแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง
 - 1.1 ตัวอย่างในการคัดเลือกชื่อและคำคุณศัพท์ของแบบทดสอบจำนวน 40 คน
 - 1.2 ตัวอย่างในการหาความตรงและความเที่ยงของแบบทดสอบจำนวน 40 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในชั้นการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-4 อายุระหว่าง 18-25 ปี ทั้งเพศชายและหญิง คณะจิตวิทยาหรือคณะอื่นๆ ซึ่งเรียนวิชาของคณะจิตวิทยา จำนวน 200 คน โดยจะคัดเลือกตัวอย่างเพื่อให้เข้าร่วมการทดลองทั้ง 2 ตอน หากตัวอย่างเข้าร่วมไม่ครบกระบวนการทดลอง จะคัดเลือกตัวอย่างใหม่เข้าสูการทดลองจนกว่าจะครบตามจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงสำหรับการวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง
2. มาตรการกำกับการแสดงออกของตน
3. แบบสอบถามเพื่อนสนิท
4. แบบสอบถามความเห็นต่อชาวลาว

5. แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล
6. แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนวิชาของคณะจิตวิทยา เพื่อเก็บข้อมูลจากนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตอนท้ายของชั่วโมงเรียน โดยหลังจากที่ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดเบื้องต้นของการวิจัยให้ผู้ร่วมการวิจัยฟังแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ร่วมการวิจัยทำมาตรการวัดการกำกับการแสดงออกของตน แบบสอบถามเพื่อนสนิท และแบบสอบถามความเห็นต่อชาวลาว ซึ่งถูกรวมเป็นชุดเดียวกัน จากนั้นผู้วิจัยนัดให้ผู้ร่วมการวิจัยให้มาร่วมการวิจัยในส่วนที่ 2 ที่ห้องทดลองตามวันและเวลาที่กำหนด

ตอนที่ 2 เมื่อผู้ร่วมการวิจัยเข้ามาในห้องทดลอง จะอธิบายให้ผู้ร่วมการวิจัยว่า “ผู้วิจัยได้ให้ผู้ร่วมการทดลองจากหลายคณะทำแบบสอบถามในส่วนที่ 1 ครบแล้ว จะให้ผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนทำแบบทดสอบในส่วนที่ 2 คือการทดสอบความรวดเร็วของกระบวนการทางปัญญา จากนั้นจะนัดให้ผู้ร่วมการทดลองมาทดสอบในส่วนที่ 3 คือการทดสอบเกี่ยวกับความสามารถในการอธิบายเหตุผล โดยจะให้ผู้ร่วมการทดลองจับคู่กับผู้ร่วมการทดลองคนอื่น และจะให้สนทนาและอธิบายเหตุผลเกี่ยวกับคะแนนความเห็นต่อชาวลาวที่ตนได้ประเมินในส่วนที่ 1 ต่อกันและกัน แต่ก่อนจะถึงส่วนนั้น ผู้ร่วมการทดลองจะได้รับข้อมูลการประเมินความเห็นต่อชาวลาวของกลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยได้จับคู่ไว้แล้ว เพื่อจะสามารถวิเคราะห์แนวทางในการทดสอบในส่วนที่ 3 ได้” จากนั้นจะสุ่มผู้ร่วมการวิจัยให้เข้าสู่เงื่อนไข 4 เงื่อนไข ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ผู้ร่วมการวิจัยจะได้รับข้อมูลจากเพื่อนและมีความเห็นชื่นชอบชาวลาว

เงื่อนไขที่ 2 ผู้ร่วมการวิจัยจะได้รับข้อมูลจากเพื่อนและมีความเห็นไม่ชอบชาวลาว

เงื่อนไขที่ 3 ผู้ร่วมการวิจัยจะได้รับข้อมูลจากผู้ที่ไม่รู้จักและมีความเห็นชื่นชอบชาวลาว

เงื่อนไขที่ 4 ผู้ร่วมการวิจัยจะได้รับข้อมูลจากผู้ที่ไม่รู้จักและมีความเห็นไม่ชอบชาวลาว

จากนั้นให้ผู้ร่วมการวิจัยทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง เพื่อวัดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง จากนั้นให้ผู้ร่วมการวิจัยทำแบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น และแบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล เมื่อเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจะอธิบายจุดประสงค์การวิจัยและขอบคุณผู้ร่วมการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์ถดถอย โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทางของตัวแปรความเห็นของผู้อื่น ความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล และการกำกับการแสดงออกของตน ต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง โดยใช้คำสั่ง PROCESS (Hayes, 2013) ซึ่งเป็นคำสั่งในการวิเคราะห์ข้อมูลของโปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่ขึ้นอยู่กับระดับการกำกับการแสดงออกของตน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 เนื่องจากผลปฏิสัมพันธ์ 3 ทางของตัวแปรอิสระไม่สามารถทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงได้

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลก็แสดงให้เห็นว่า ความเห็นของผู้อื่นและความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลนั้นมีปฏิสัมพันธ์กันในการทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลทางสังคมนั้นส่งผลต่อเจตคติและความเชื่อของคนไทยที่มีต่อคนลาวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น เพื่อนหรือคนใกล้ชิด โดยบุคคลจะมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติในทิศทางเดียวกับเจตคติของเพื่อนหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกัน

ส่วนการกำกับการแสดงออกของตนนั้นไม่มีปฏิสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆในการทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง จึงแสดงให้เห็นว่าผลของอิทธิพลทางสังคมต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝงไม่ขึ้นอยู่กับระดับการกำกับการแสดงออกของตนของแต่ละบุคคล

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ได้เข้าใจถึงบทบาทของอิทธิพลทางสังคม ในลักษณะความเห็นของผู้อื่นและความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูล รวมทั้งบทบาทของลักษณะบุคลิกภาพการกำกับการแสดงออกของตน ในการกำกับการหรือทำนายเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง ซึ่งสามารถนำความเข้าใจนี้ไปประยุกต์ใช้ในการหาแนวทางในการลดเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรีทั้งหมด จึงอาจเป็นการจำกัดการแผ่ขยายผลการวิจัยได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มอื่นที่มีลักษณะประชากรที่หลากหลายมากขึ้น
2. เนื่องจากการวิจัยนี้ถือเป็นการวิจัยแรกในประเทศไทยที่พบผลของอิทธิพลทางสังคมในลักษณะความเห็นของผู้อื่นต่อเจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาในประเด็นนี้เพิ่มเติมเพื่อเป็นการยืนยันข้อค้นพบของการวิจัยนี้ โดยอาจศึกษาผลของอิทธิพลทางสังคมในรูปแบบอื่นด้วย
3. การวิจัยนี้มีการตรวจสอบความตรงของแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงโดยใช้เทคนิคทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known group) ซึ่งเป็นเทคนิคที่อยู่บนพื้นฐานของการสมมติลักษณะของกลุ่มที่ทดสอบ จึงอาจเป็นไปได้ว่าเทคนิคนี้ไม่ใช่เทคนิคที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการตรวจสอบความตรงของแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝง ผู้วิจัยจึงเสนอว่าในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะมีการตรวจสอบความตรงโดยใช้เทคนิคอื่นด้วย เพื่อศึกษาถึงเทคนิคที่เหมาะสมที่สุดในการตรวจสอบความตรงของแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอบแฝงต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จริยา ดำรงโฆษิต, ชลาชัย นพพรเลิศวงศ์, ทศนวรรณ มานัสวิน. (2555). *การทำนายความเชื่อเหมารวมทางเชื้อชาติ เจตคติรังเกียจกลุ่มและแนวโน้มการกีดกันทางสังคม โดยใช้การเห็นคุณค่าในตนเองแบบเด่นชัดและแบบแอบแฝง*. โครงการงานระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิพย์นภา หวนสุริยา. (2547). *อิทธิพลของกลุ่มที่มีองค์ประกอบความเป็นกลุ่มน้อยที่สุดต่อความลำเอียงระหว่างกลุ่มที่วัดโดยตรงและโดยนัยและการประเมินคุณภาพผลงานของสมาชิกกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตยา รัตน์พิชิต. (2534). *การทำนายความพึงพอใจในงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการภาคพื้น บริษัทการบินไทย จำกัด ด้วยคะแนนการกำกับและการแสดงออกของตน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลัย พวงเกตุ. (2553). *การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติรังเกียจกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยด้วยตัวแปรการกำกับและการแสดงออกของตนเองและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริณี ลิขิตวนิชกุล. (2536). *การเปรียบเทียบการตัดสินความดึงดูดใจจากรูปลักษณ์ภายนอกและคุณลักษณะภายในของบุคคลระหว่างผู้ที่มีการกำกับและการแสดงออกของตนเองสูงและต่ำ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หยกฟ้า อิศรานนท์. (2551). *อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบหลงตนเอง และความไม่สอดคล้องระหว่างการเห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัยและการเห็นคุณค่าแห่งตนที่รับรู้ ต่อสุขภาวะทางจิต : การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรกำกับและตัวแปรส่งผ่าน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Cambridge, MA: Addison-Wesley.

Altemeyer, B. (1998). The "other" authoritarian. *Advances in Experimental Social Psychology*, 30, 47-92.

Asbrock, F., Sibley, C. G., & Duckitt, J. (2010). Right-wing authoritarianism and social dominance orientation and the dimensions of generalized prejudice: A longitudinal test. *European Journal of Personality*, 24, 324-340.

Bargh, J. A. (1999). The cognitive monster: The case against the controllability of automatic stereotype effect. In S. Chaiken & Y. Trope (Eds.), *Dual-process theories in social psychology* (pp.361-382). New York: Guilford Press.

- Blanchard, F. A., Crandall, C. S., Brigham, J. C., & Vaughn, L. A. (1994). Condemning and condoning racism: A social context approach to interracial settings. *Journal of Applied Psychology, 79*, 993-997.
- Blanchard, F. A., Lilly, T., & Vaughn, L. A. (1991). Reducing the expression of racial prejudice. *Psychological Science, 2*, 101-105.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Psychology Press.
- Crandall, C. S., & Eshleman, A. (2003). A justification-suppression model of the expression and experience of prejudice. *Psychological Bulletin, 129*, 414-446.
- Cunningham, W. A., Preacher, K. J., & Banaji, M. R. (2001). Implicit attitude measures: Consistency, stability, and convergent validity. *Psychological Science, 12*, 163-170.
- Dasgupta, N., McGhee, D. E., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2000). Automatic preference for white americans: Eliminating the familiarity explanation. *Journal of Experimental Social Psychology, 36*, 316-328.
- De Houwer, J., & Eelen, P. (1998). An affective variant of the Simon paradigm. *Cognition & Emotion, 12*, 45-62.
- Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of Personality and Social Psychology, 56*, 5-18.
- Dovidio, J. F. (2001). On the nature of contemporary prejudice: The third wave. *Journal of Social Issues, 57*, 829-849.
- Duckitt, J. H. (1992). Psychology and prejudice: A historical analysis and integrative framework. *American Psychologist, 47*, 1182-1193.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior research methods, 39*, 175-191.
- Fazio, R. H. (1990). The MODE model as an integrative framework. *Advances in Experimental Social Psychology, 23*, 75-109.
- Fazio, R. H. (2001). On the automatic activation of associated evaluations: An overview. *Cognition & Emotion, 15*, 115-141.
- Fazio, R. H., Jackson, J. R., Dunton, B. C., & Williams, C. J. (1995). Variability in automatic activation as an unobtrusive measure of racial attitudes: A bona fide pipeline? *Journal of Personality and Social Psychology, 69*, 1013-1027.
- Fazio, R. H., & Olson, M. A. (2003). Implicit measures in social cognition research: Their meaning and use. *Annual Review of Psychology, 54*, 297-327.
- Fein, S., & Spencer, S. J. (1997). Prejudice as self-image maintenance: Affirming the self through derogating others. *Journal of Personality and Social Psychology, 73*, 31-44.

- Fiske, S. T. (2000). Stereotyping, prejudice, and discrimination at the seam between the centuries: Evolution, culture, mind, and brain. *European Journal of Social Psychology, 30*, 299-322.
- Gaertner, S. L., & Dovidio, J. F. (1986). *The aversive form of racism*. Academic Press.
- Gangestad, S. W., & Snyder, M. (2000). Self-monitoring: Appraisal and reappraisal. *Psychological Bulletin, 126*, 530.
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit social cognition: Attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological Review, 102*, 4-27.
- Greenwald, A. G., McGhee, D. E., & Schwartz, J. L. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: The implicit association test. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*, 1464-1480.
- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2003). Understanding and using the implicit association test: I. An improved scoring algorithm. *Journal of Personality and Social Psychology, 85*, 197-216.
- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Sriram, N. (2006). Consequential validity of the implicit association test: Comment on Blanton and Jaccard (2006). *American Psychologist, 61*, 56-61.
- Haslam, S. A., Oakes, P. J., McGarty, C., Turner, J. C., Reynolds, K. J., & Egings, R. A. (1996). Stereotyping and social influence: The mediation of stereotype applicability and sharedness by the views of in-group and out-group members. *British Journal of Social Psychology, 35*, 369-397.
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford Press.
- Heider, F. (1946). Attitudes and cognitive organization. *The Journal of Psychology, 21*, 107-112.
- Karpinski, A., & Steinman, R. B. (2006). The single category implicit association test as a measure of implicit social cognition. *Journal of Personality and Social Psychology, 91*, 16-32.
- Katz, I., & Hass, R. G. (1988). Racial ambivalence and American value conflict: Correlational and priming studies of dual cognitive structures. *Journal of Personality and Social Psychology, 55*, 893-905.
- Klein, O., Snyder, M., & Livingston, R. W. (2004). Prejudice on the stage: Self-monitoring and the public expression of group attitudes. *British Journal of Social Psychology, 43*, 299-314.

- Kobayashi, C., & Greenwald, A. G. (2003). Implicit-explicit differences in self-enhancement for Americans and Japanese. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 34*, 522-541.
- Lane, K. A., Banaji, M. R., Nosek, B. A., & Greenwald, A. G. (2007). Understanding and using the implicit association test: IV. *Implicit Measures of Attitudes, 59-102*.
- Leach, C. W., Spears, R., Branscombe, N. R., & Doosje, B. (2003). Malicious pleasure: Schadenfreude at the suffering of another group. *Journal of Personality and Social Psychology, 84*, 932-943.
- Maddux, W. W., Galinsky, A. D., Cuddy, A. J., & Polifroni, M. (2008). When being a model minority is good... and bad: Realistic threat explains negativity toward Asian Americans. *Personality and Social Psychology Bulletin, 34*, 74-89.
- McConahay, J. B., Hardee, B. B., & Batts, V. (1981). Has racism declined in America? It depends on who is asking and what is asked. *Journal of Conflict Resolution, 25*, 563-579.
- McFarland, S. (2010). Authoritarianism, social dominance, and other roots of generalized prejudice. *Political Psychology, 31*, 453-477.
- Noel, J. G., Wann, D. L., & Branscombe, N. R. (1995). Peripheral ingroup membership status and public negativity toward outgroups. *Journal of Personality and Social Psychology, 68*, 127-137.
- Nosek, B. A., Banaji, M., & Greenwald, A. G. (2002). Harvesting implicit group attitudes and beliefs from a demonstration web site. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice, 6*, 101.
- Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2001). The go/no-go association task. *Social Cognition, 19*, 625-666.
- Nosek, B. A., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2005). Understanding and using the Implicit Association Test: II. Method variables and construct validity. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*, 166-180.
- Nosek, B. A., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2007). The Implicit Association Test at age 7: A methodological and conceptual review. *Social psychology and the unconscious: The automaticity of higher mental processes, 265-292*.
- Oskamp, S., & Schultz, P. W. (2005). *Attitudes and opinions*. Psychology Press.
- Otten, S., & Wentura, D. (1999). About the impact of automaticity in the Minimal Group Paradigm: Evidence from affective priming tasks. *European Journal of Social Psychology, 29*, 1049-1071.
- Paluck, E. L., & Green, D. P. (2009). Prejudice reduction: What works? A review and assessment of research and practice. *Annual Review of Psychology, 60*, 339-367.

- Perdue, C. W., Dovidio, J. F., Gurtman, M. B., & Tyler, R. B. (1990). Us and them: Social categorization and the process of intergroup bias. *Journal of Personality and Social Psychology, 59*, 475-486.
- Pettigrew, T. F., & Meertens, R. W. (1995). Subtle and blatant prejudice in Western Europe. *European Journal of Social Psychology, 25*, 57-75.
- Puhl, R. M., Schwartz, M. B., & Brownell, K. D. (2005). Impact of perceived consensus on stereotypes about obese people: A new approach for reducing bias. *Health Psychology, 24*, 517-525.
- Rogers, R. W., & Prentice-Dunn, S. (1981). Deindividuation and anger-mediated interracial aggression: Unmasking regressive racism. *Journal of Personality and Social Psychology, 41*, 63-73.
- Rusbult, C. E., & Van Lange, P. A. (2003). Interdependence, interaction, and relationships. *Annual Review of Psychology, 54*, 351-375.
- Rusbult, C. E., & Van Lange, P. A. (2008). Why we need interdependence theory. *Social and Personality Psychology Compass, 2*, 2049-2070.
- Ryan, C. S., & Bogart, L. M. (1997). Development of new group members' in-group and out-group stereotypes: Changes in perceived variability and ethnocentrism. *Journal of Personality and Social Psychology, 73*, 719-732.
- Sechrist, G. B., & Milford-Szafran, L. R. (2011). "I depend on you, you depend on me. shouldn't we agree?": The influence of interdependent relationships on individuals' racial attitudes. *Basic and Applied Social Psychology, 33*, 145-156.
- Sechrist, G. B., & Milford, L. R. (2007). The influence of social consensus information on intergroup helping behavior. *Basic and Applied Social Psychology, 29*, 365-374.
- Sechrist, G. B., & Stangor, C. (2001). Perceived consensus influences intergroup behavior and stereotype accessibility. *Journal of Personality and Social Psychology, 80*, 645-654.
- Sechrist, G. B., & Young, A. F. (2011). The influence of social consensus information on intergroup attitudes: The moderating effects of ingroup identification. *The Journal of Social Psychology, 151*, 674-695.
- Semin, G. R., & Fiedler, K. (1988). The cognitive functions of linguistic categories in describing persons: Social cognition and language. *Journal of Personality and Social Psychology, 54*, 558-568.
- Sibley, C. G., & Duckitt, J. (2008). Personality and prejudice: A meta-analysis and theoretical review. *Personality and Social Psychology Review, 12*, 248-279.
- Sidanius, J., & Pratto, F. (2001). *Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression*. Cambridge University Press.

- Simpson, G. E., & Yinger, J. M. (1985). *Racial and cultural minorities: An analysis of prejudice and discrimination*. Plenum Press New York.
- Snyder, M. (1974). Self-monitoring of expressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, *30*, 526-537.
- Snyder, M., & Gangestad, S. (1986). On the nature of self-monitoring: Matters of assessment, matters of validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, *51*, 125-139.
- Spencer, S. J., Fein, S., Wolfe, C. T., Fong, C., & Duinn, M. A. (1998). Automatic activation of stereotypes: The role of self-image threat. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *24*, 1139-1152.
- Stangor, C., Sechrist, G. B., & Jost, J. T. (2001). Changing racial beliefs by providing consensus information. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *27*, 486-496.
- Tajfel, H. (1982). Social psychology of intergroup relations. *Annual Review of Psychology*, *33*, 1-39.
- Towles-Schwen, T., & Fazio, R. H. (2001). On the origins of racial attitudes: Correlates of childhood experiences. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *27*, 162-175.
- Turner, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S. D., & Wetherell, M. S. (1987). *Rediscovering the social group: A self-categorization theory*. Basil Blackwell.
- Von Hippel, W., Sekaquaptewa, D., & Vargas, P. (1997). The linguistic intergroup bias as an implicit indicator of prejudice. *Journal of Experimental Social Psychology*, *33*, 490-509.
- Warrington, E. K., & Weiskrantz, L. (1968). A study of learning and retention in amnesic patients. *Neuropsychologia*, *6*, 283-291.
- Wittenbrink, B., & Henly, J. R. (1996). Creating social reality: Informational social influence and the content of stereotypic beliefs. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *22*, 598-610.
- Wittenbrink, B., Judd, C. M., & Park, B. (1997). Evidence for racial prejudice at the implicit level and its relationship with questionnaire measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, *72*, 262-274.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามขั้นคัดเลือกชื่อและคำคุณศัพท์เพื่อใช้สร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงแอมแฝง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัย โดยจะไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
2. แบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ตอน โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ
3. โปรดอ่านคำถามให้เข้าใจและตอบคำถามตามความรู้สึกรจริงของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย / หน้าตัวเลือกที่ตรงกับข้อมูลพื้นฐานของท่าน

- เพศ ชาย
 หญิง
- อายุ 15 – 20
 21 – 25
 26 – 30
 31 – 35
 อื่นๆ โปรดระบุ
- การศึกษา กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท
 ปริญญาโท
 อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 : แบบสอบถามความหมายของคำศัพท์

คำชี้แจง: โปรดอ่านคำศัพท์ในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

คำที่	คำศัพท์	ท่านคิดว่าความหมายของคำศัพท์เป็นอย่างไร						
		ไม่ดี อย่างมาก	ไม่ดี ปานกลาง	ไม่ดี เล็กน้อย	กลางๆ	ดีเล็กน้อย	ดี ปานกลาง	ดี อย่างมาก
1	ระเบิด	1	2	3	4	5	6	7
2	ยาพิษ	1	2	3	4	5	6	7
3	สุภาพ	1	2	3	4	5	6	7
4	หายนะ	1	2	3	4	5	6	7
5	สนุกสนาน	1	2	3	4	5	6	7
6	ความตาย	1	2	3	4	5	6	7
7	ดีใจ	1	2	3	4	5	6	7
8	สวรรค์	1	2	3	4	5	6	7
9	ความรัก	1	2	3	4	5	6	7
10	เจ็บป่วย	1	2	3	4	5	6	7
11	เกลียดชัง	1	2	3	4	5	6	7
12	สันติภาพ	1	2	3	4	5	6	7
13	ความสุข	1	2	3	4	5	6	7
14	ชั่วร้าย	1	2	3	4	5	6	7
15	ทุจริต	1	2	3	4	5	6	7
16	อารมณ์ขัน	1	2	3	4	5	6	7
17	ทรมาน	1	2	3	4	5	6	7
18	ชัยชนะ	1	2	3	4	5	6	7
19	ขยี้ขย้าง	1	2	3	4	5	6	7
20	ล้มเหลว	1	2	3	4	5	6	7
21	น่ารังเกียจ	1	2	3	4	5	6	7
22	ยอดเยี่ยม	1	2	3	4	5	6	7
23	ชนะเลิศ	1	2	3	4	5	6	7
24	ซื่อสัตย์	1	2	3	4	5	6	7
25	ฆาตกรรม	1	2	3	4	5	6	7
26	ฝันร้าย	1	2	3	4	5	6	7
27	พรสวรรค์	1	2	3	4	5	6	7
28	จริงใจ	1	2	3	4	5	6	7
29	น่ากลัว	1	2	3	4	5	6	7
30	สกปรก	1	2	3	4	5	6	7

คำที่	คำศัพท์	ท่านคิดว่าความหมายของคำศัพท์เป็นอย่างไร						
		ไม่ดี อย่างมาก	ไม่ดี ปานกลาง	ไม่ดี เล็กน้อย	กลางๆ	ดีเล็กน้อย	ดี ปานกลาง	ดี อย่างมาก
31	เป็นมิตร	1	2	3	4	5	6	7
32	อบอุ่น	1	2	3	4	5	6	7
33	สยองขวัญ	1	2	3	4	5	6	7
34	สงคราม	1	2	3	4	5	6	7
35	สบายใจ	1	2	3	4	5	6	7
36	อัปลักษณ์	1	2	3	4	5	6	7
37	งดงาม	1	2	3	4	5	6	7
38	เจ็บปวด	1	2	3	4	5	6	7
39	ล้ำค่า	1	2	3	4	5	6	7
40	อรุณรุ่ง	1	2	3	4	5	6	7
41	เสียใจ	1	2	3	4	5	6	7
42	วิเศษ	1	2	3	4	5	6	7
43	อิสระ	1	2	3	4	5	6	7
44	ถูกต้อง	1	2	3	4	5	6	7
45	งุ่มง่าม	1	2	3	4	5	6	7
46	เหม็นเน่า	1	2	3	4	5	6	7
47	รุ่งเรือง	1	2	3	4	5	6	7
48	ก้าวร้าว	1	2	3	4	5	6	7
49	นรก	1	2	3	4	5	6	7
50	เลว	1	2	3	4	5	6	7

ตอนที่ 3: แบบสอบถามความรู้สึกต่อชื่อ

คำชี้แจง: โปรดอ่านชื่อในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ชื่อ	ความรู้สึกต่อชื่อเป็นอย่างไร							ความหมายของชื่อคืออะไร		เป็นชื่อของคนชาติใด	
		ไม่ชอบ อย่างมาก	ไม่ชอบ ปานกลาง	ไม่ชอบ เล็กน้อย	เฉยๆ	ชอบ เล็กน้อย	ชอบ ปานกลาง	ชอบ อย่างมาก	ไม่รู้ รู้คือ _____	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
1	ดิษกร	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
2	นิจันท์	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
3	วิละสัก	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
4	ไพวัน	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
5	คำตุ่น	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
6	วิศรุต	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
7	อ่อนจัน	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
8	อวิกา	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
9	เวียงพน	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
10	อัจฉรา	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
11	สุรนาถ	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
12	สุละสัก	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
13	บัวคำ	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
14	ศรัณยู	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
15	สะเหลียง	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
16	จันมาลี	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
17	สุละพน	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
18	โสภิตา	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
19	คณศ	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
20	สุจิตรา	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
21	คำหล้า	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
22	วริทธิ์	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
23	วิลาวัน	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
24	วุฒิกัทร	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
25	อนุชิต	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
26	พอนไซ	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
27	คำสอน	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
28	มุนวิไล	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
29	แก้วสีใส	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
30	สรกฤต	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว

ข้อที่	ชื่อ	ความรู้สึกต่อชื่อเป็นอย่างไร							ความหมายของชื่อคืออะไร		เป็นชื่อของคนชาติใด	
		ไม่ชอบ อย่างมาก	ไม่ชอบ ปานกลาง	ไม่ชอบ เล็กน้อย	เฉยๆ	ชอบ เล็กน้อย	ชอบ ปานกลาง	ชอบ อย่างมาก	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
31	ไชยะสัก	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
32	พศวัต	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
33	มะไลพน	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
34	อรภัทร	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
35	เอกชัย	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
36	ธนรัตน์	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
37	สอนเพ็ด	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
38	นุชนาด	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
39	ชายปอง	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว
40	นริศรา	1	2	3	4	5	6	7	ไม่รู้	รู้คือ _____	ไทย	ลาว

ภาคผนวก ข

ผลการคัดเลือกชื่อและคำคุณศัพท์เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง

ตาราง ข1 ผลการคัดเลือกชื่อชาวไทยและชื่อชาวลาว

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 40 คน ซึ่งพบว่าตัวอย่างทุกคนไม่มีความหมายของชื่อ และจำแนกเชื้อชาติของชื่อได้ถูกต้องทุกชื่อ จากนั้นนำมาเรียงลำดับคะแนนความรู้สึกต่อชื่อ และคัดเลือกชื่อชาวไทยและชาวลาวที่มีคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกต่อชื่อปานกลางที่สุด (ใกล้เคียง 4 คะแนน) อย่างละ 5 ชื่อ

ชื่อชาวไทย			ชื่อชาวลาว		
ชื่อ	คะแนนความรู้สึกต่อชื่อ	การคัดเลือก	ชื่อ	คะแนนความรู้สึกต่อชื่อ	การคัดเลือก
สุรนาถ	3.78		คำตุน	3.3	
วิศรุต	4.02	✓	สะเหลียง	3.35	
อวิกา	4.02	✓	พอนไซ	3.60	
อรภัทร	4.15	✓	ไชยะสัก	3.65	
นิจันท์	4.18	✓	อ่อนจัน	3.68	
ดิษกร	4.22	✓	สุละสัก	3.70	
สรกฤต	4.22		มะไลพน	3.75	
อัจฉรา	4.30		วิชะสัก	3.78	
เอกชัย	4.30		เวียงพน	3.82	
พศวัต	4.35		ไพวัน	3.85	
เครศ	4.38		สอนเพ็ด	3.85	
นุชนาถ	4.40		มูนวิไล	3.90	
วริทธิ์	4.48		สุละพน	3.90	✓
ศรัณยู	4.50		ชายปอง	3.90	✓
สุจิตรา	4.52		แก้วสีใส	3.95	✓
ธนรัตน์	4.55		คำหล้า	4.02	✓
อนุชิต	4.62		บัวคำ	4.05	✓
โสภิตา	4.72		จันมาลี	4.15	
วุฒิกัทร	4.75		คำสอน	4.15	
นริศรา	4.82		วิลาวัน	4.32	

ตาราง ข2 ผลการคัดเลือกคำคุณศัพท์

ผู้วิจัยคัดเลือกคำที่มีคะแนนเฉลี่ยความหมายในทางบวกมากที่สุดและน้อยที่สุด (มีความหมายทางลบ) อย่างละ 5 คำ

คำทางบวก			คำทางลบ		
คำศัพท์	คะแนนความหมาย	การคัดเลือก	คำศัพท์	คะแนนความหมาย	การคัดเลือก
ความสุข	6.60	√	งุ่มง่าม	2.95	
ซื่อสัตย์	6.45	√	ฝันร้าย	2.80	
สนุกสนาน	6.40	√	น่ากลัว	2.52	
จริงใจ	6.38	√	สยองขวัญ	2.35	
สบายใจ	6.25	√	สกปรก	2.30	
ยอดเยี่ยม	6.20		เสียใจ	2.28	
สุขภาพ	6.20		อัปลักษณ์	2.22	
ชนะเลิศ	6.15		เจ็บป่วย	2.22	
สันติภาพ	6.15		เจ็บปวด	2.20	
เป็นมิตร	6.08		ก้าวร้าว	2.12	
อบอุ่น	6.05		ขยะแขยง	2.02	
ดีใจ	6.02		เหม็นเน่า	1.92	
รุ่งเรือง	6.00		ทรมาน	1.90	
อิสระ	5.98		ล้มเหลว	1.80	
ชัยชนะ	5.95		ชั่วร้าย	1.80	
งดงาม	5.92		ระเบิด	1.80	
ถูกต้อง	5.88		น่ารังเกียจ	1.78	
อารมณ์ขัน	5.88		เกลียดชัง	1.72	
สวรรค์	5.85		นรก	1.70	
ความรัก	5.70		ยาพิษ	1.68	
ล้ำค่า	5.67		สงคราม	1.65	
วิเศษ	5.62		เลว	1.60	√
พรสวรรค์	5.62		ความตาย	1.60	√
อรุณรุ่ง	5.42		ฆาตกรรม	1.55	√
			ทุจริต	1.55	√

คำทางบวก			คำทางลบ		
คำศัพท์	คะแนนความหมาย	การคัดเลือก	คำศัพท์	คะแนนความหมาย	การคัดเลือก
			หายนะ	1.40	✓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

รหัสคำสั่งในการสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝงด้วยโปรแกรม Inquisit

```

<expt>
/ subjects = (1 of 2)
/ preinstructions = (overview1, consent, begin1, begin2, begin3)
/ postinstructions = (end)
/ blocks = [1=Target1_practice;
2=ATTRIB_practice;
3=Pairing1_practice;
4=Pairing1_test;
5=Target2_practice_Pairing1_1st;
6=Pairing2_practice;
7=Pairing2_test]
</expt>
<expt>
/ subjects = (2 of 2)
/ preinstructions = (overview1, consent, begin1, begin2, begin3)
/ postinstructions = (end)
/ blocks = [1=Target2_practice;
2=ATTRIB_practice;
3=Pairing2_practice;
4=Pairing2_test;
5=Target1_practice_Pairing2_1st;
6=Pairing1_practice;
7=Pairing1_test]
</expt>
<data>
/ columns =
[date time subject blocknumblockcodetrialnumtrialcode latency response correct
stimulus]
/ labels = TRUE
/ header = TRUE
/ format = TAB
</data>
<defaults>
/ screencolor = (255, 255, 255)
/ font = ("Cordia New", -80, 700, 222, 34)
/ txcolor = (0, 0, 0)
/ validkeys = ("d", " ", "k")
/ pretrialpause = 200
/ posttrialpause = 200
/ endlock = true
</defaults>
***** Block Definitions *****
<blockATTRIB_practice>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, ATTR_left, ATTR_right)
/ trials = [1=attrib_spacebar; 2-21 = random(ATTRleft, ATTRright)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)

```

```

</block>
<block Target2_practice>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, TARG1_left_S, TARG2_right_S)
/ trials = [1=practice; 2-21 = random(TARG1left, TARG2right)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
<block Target2_practice_Pairing1_1st>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, TARG1_left_S, TARG2_right_S)
/ trials = [1=practice; 2-21 = random(TARG1left, TARG2right)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
<block Target1_practice>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, TARG2_left_S, TARG1_right_S)
/ trials = [1=practice; 2-21 = random(TARG2left, TARG1right)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
<block Target1_practice_Pairing2_1st>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, TARG2_left_S, TARG1_right_S)
/ trials = [1=practice; 2-21 = random(TARG2left, TARG1right)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
<block Pairing2_practice>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, ATTR_left, TARG1_left, OR_left, OR_right, ATTR_right,
TARG2_right)
/ trials = [1=practice; 2,4,6,8,10,12,14,16,18,20 = random(TARG1left, TARG2right);
3,5,7,9,11,13,15,17,19,21 = random(ATTRleft, ATTRright)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
<block Pairing2_test>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, ATTR_left, TARG1_left, OR_left, OR_right, ATTR_right,
TARG2_right)
/ trials =
[1=test; 2,4,6,8,10,12,14,16,18,20,22,24,26,28,30,32,34,36,38,40 = random(TARG1left,
TARG2right); 3,5,7,9,11,13,15,17,19,21,23,25,27,29,31,33,35,37,39,41 =
random(ATTRleft,
ATTRright)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
<block Pairing1_practice>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, ATTR_left, TARG2_left, OR_left, OR_right, ATTR_right,
TARG1_right)
/ trials = [1=practice; 2,4,6,8,10,12,14,16,18,20 = random(TARG2left, TARG1right);

```

```

3,5,7,9,11,13,15,17,19,21 = random(ATTRleft, ATTRright)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
<block Pairing1_test>
/ bgstim = (instr_F, instr_J, ATTR_left, TARG2_left, OR_left, OR_right, ATTR_right,
TARG1_right)
/ trials =
[1=test; 2,4,6,8,10,12,14,16,18,20,22,24,26,28,30,32,34,36,38,40 = random(TARG2left,
TARG1right); 3,5,7,9,11,13,15,17,19,21,23,25,27,29,31,33,35,37,39,41 =
random(ATTRleft,
ATTRright)]
/ errormessage = true(error,200)
/ responsemode = correct
/ blockfeedback=(correct, medianlatency)
</block>
***** All Items Needing to be modified for Different IATs are below here *****
<textATTR_left>
/ numitems = 1
/ items = ("คำทางบวก")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (25, 17)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
<text ATTRL>
/ items = ATTRL
/ erase = true (255, 255, 255)
/ numitems = 5
/ color = (0, 0, 0)
</text >
<item ATTRL>
/1 ="ความสุข"
/2 ="ซื่อสัตย์"
/3 ="สนุกสนาน"
/4 ="จริงใจ"
/5 ="สบายใจ"
</item>
<item ATTRR>
/1 ="หายนะ"
/2 ="ทุจริต"
/3 ="ฆาตกรรม"
/4 ="ความตาย"
/5 ="เลว"
</item>
<textATTR_right>
/ numitems = 1
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ items = ("คำทางลบ")
/ position = (75, 17)
/ color = (0, 0, 255)

```

```

</text>
**REPLACE FOLLOWING OBJECT WITH PICTURE IF ITEMS ARE IMAGES
<text ATTRR>
/ items = ATTRR
/ erase = true (255, 255, 255)
/ numitems = 5
/ color = (0, 0, 0)
</text >
<text TARG1_left>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวไทย")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (25, 32)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
<text TARG1_right>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวไทย")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (75, 32)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
<text TARG1_left_S>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวไทย")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (25, 17)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
<text TARG1_right_S>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวไทย")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (75, 17)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
**REPLACE FOLLOWING OBJECT WITH PICTURE IF ITEMS ARE IMAGES
<text TARG1>
/ items = TARG1
/ erase = true (255, 255, 255)
/ numitems = 5
/ color = (0, 0, 0)
</text >
<Item Targ1>
/1= "วิศรุต"
/2= "อวิกา"
/3= "อรภัทร"
/4= "นิพนธ์"
/5= "ดิษกร"
</item>
<Item Targ2>
/1= "สุละพน"

```

```

/2= "ชายปอง"
/3= "แก้วสีใส"
/4= "คำห่อ"
/5= "บัวคำ"
</item>
<text TARG2_left>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวลาว")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (25, 32)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
<text TARG2_right>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวลาว")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (75, 32)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
<text TARG2_left_S>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวลาว")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (25, 17)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
<text TARG2_right_S>
/ numitems = 1
/ items = ("ชาวลาว")
/ font = ("CordiaUPC", -60, 700, 222, 34)
/ position = (75, 17)
/ color = (0, 0, 255)
</text>
**REPLACE FOLLOWING OBJECT WITH PICTURE IF ITEMS ARE IMAGES
<text TARG2>
/ items = TARG2
/ erase = true (255, 255, 255)
/ numitems = 5
/ color = (0, 0, 0)
</text>
***** All Items Needing to be modified for Different IATs are above here *****
<trial practice>
/ correctresponse = (" ")
/ frames = [1=spacebar, practice]
/ responsemode = correct
/ pretrialpause = 500
/ posttrialpause = 500
/ correctmessage = false
/ errormessage = false
</trial>
<trialattrib_spacebar>
/ correctresponse = (" ")

```



```

/ frames = [1=SPACEBAR, practice]
/ responsemode = correct
/ pretrialpause = 500
/ posttrialpause = 500
/ correctmessage = false
/ errormessage = false
</trial>
<trial test>
/ correctresponse = (" ")
/ frames = [1=spacebar, test]
/ responsemode = correct
/ pretrialpause = 500
/ posttrialpause = 500
/ correctmessage = false
/ errormessage = false
</trial>
<trialATTRleft>
/ correctresponse = ("d")
/ frames = [1=BLANK, ATTRL]
</trial>
<trialATTRright>
/ correctresponse = ("k")
/ frames = [1=BLANK, ATTRR]
</trial>
<trial TARG1left>
/ correctresponse = ("d")
/ frames = [1=BLANK, TARG1]
</trial>
<trial TARG1right>
/ correctresponse = ("k")
/ frames = [1=BLANK, TARG1]
</trial>
<trial TARG2left>
/ correctresponse = ("d")
/ frames = [1=BLANK, TARG2]
</trial>
<trial TARG2right>
/ correctresponse = ("k")
/ frames = [1=BLANK, TARG2]
</trial>
***** First, utility items *****
<text blank>
/ numitems = 1
/ txbgcolor = (255, 255, 255)
/ erase = false
/ items = (" ")
</text>
<text error>
/ numitems = 1
/ items = ("X")
/ color = (255, 0, 0)
/ font = ("CordiaUPC", -64, 700, 222, 34)
/ erase = true (255, 255, 255)
/ position = (50,60)

```

```

</text>
***** Reminder Stimuli for Block Backgrounds *****
<text SPACEBAR>
/ numitems = 1
/ items = ("เมื่อพร้อมให้กดปุ่ม SPACEBAR เพื่อเริ่มต้นการทดลอง")
/ position = (50,60)
/ font = ("CordiaUPC", -30, 700, 222, 34)
/ erase = true (255, 255, 255)
/ color = (255,0,0)
</text>
<text PRACTICE>
/ numitems = 1
/ items = ("โปรดจำแนกประเภทของคำให้ถูกต้องและรวดเร็วที่สุดและพยายามจดจำว่าแต่ละคำอยู่ในประเภทใดให้ได้มากที่สุด")
/ position = (50,50)
/ font = ("CordiaUPC", -30, 700, 222, 34)
/ erase = true (255, 255, 255)
/ color = (255,0,0)
</text>
<text TEST>
/ numitems = 1
/ items = ("โปรดจำแนกประเภทของคำให้ถูกต้องและรวดเร็วที่สุดและพยายามจดจำว่าแต่ละคำอยู่ในประเภทใดให้ได้มากที่สุด")
/ position = (50,50)
/ font = ("CordiaUPC", -30, 700, 222, 34)
/ erase = true (255, 255, 255)
/ color = (255,0,0)
</text>
<text INSTR_F>
/ numitems = 1
/ font = ("CordiaUPC", -30, 700, 222, 34)
/ items = ("กด 'D' เมื่อเป็น")
/ position = (25, 10)
</text>
<text INSTR_J>
/ numitems = 1
/ font = ("CordiaUPC", -30, 700, 222, 34)
/ items = ("กด 'K' เมื่อเป็น")
/ position = (75, 10)
</text>
<textOR_left>
/ numitems = 1
/ items = ("หรือ")
/ font = ("CordiaUPC", -30, 700, 222, 34)
/ position = (25, 25)
/ color = (0,0,0)
</text>
<textOR_right>
/ numitems = 1
/ items = ("หรือ")
/ font = ("CordiaUPC", -30, 700, 222, 34)
/ position = (75, 25)
/ color = (0,0,0)
</text>

```

***** Instructions *****

```

<instruct>
/ font = ("CordiaUPC", -24, 700, 222, 34)
/ nextkey = (" ")
/ nextlabel = "กด SPACE BAR เพื่อไปยังหน้าต่อไป"
/ lastlabel = "กด SPACE BAR เพื่อไปยังหน้าต่อไป"
/ prevkey = ("d")
/ prevlabel = "กด D เพื่อย้อนกลับไปหน้าที่ผ่านมา"
</instruct>
<page begin1>
^ คำชี้แจง
^^ในงานจัดประเภทคำแต่ละชุดคุณจะได้เห็นคำปรากฏขึ้นกลางหน้าจอทีละคำ
^^คุณต้องจัดคำที่เห็นเข้าประเภทที่ถูกต้องให้เร็วที่สุดโดยการกดปุ่ม 'D' ด้วยนิ้วชี้ซ้ายหรือกดปุ่ม 'K' ด้วยนิ้วชี้ขวา
</page>
<page begin2>
^ให้คุณจัดประเภทคำ 2 ชุดชุดหนึ่งเป็นการจัดประเภทชื่อที่ชื่อที่เห็นเป็นชื่อของ
'ชาวลาว' หรือ 'ชาวไทย'
^^ชุดที่สองเป็นการจัดประเภทคำที่คำที่เห็นเป็นคำที่มีลักษณะ
'^คำทางบวก' หรือ 'คำทางลบ'
^^ขอให้คุณจัดประเภทคำที่ปรากฏขึ้นบนจอด้วยการกดปุ่มตามคำแนะนำที่ปรากฏขึ้นในแต่ละขั้นตอน
</page>
<page begin3>
^ ถ้าคุณตอบผิดจะมีเครื่องหมาย 'X' สีแดงปรากฏขึ้น
^^ คุณต้องตอบใหม่ให้ถูกต้องการทดสอบจึงจะดำเนินต่อไปได้
</page>
<page end>
^^^การทดสอบสิ้นสุดแล้วโปรดกด SPACE BAR เพื่อจบการทดลอง
</page>
<page overview1>
^^การทดสอบนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทางปัญญาที่ใช้ในการจัดประเภท
^^โดยคุณจะได้เห็นคำปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์จากนั้นคุณจะต้องจัดประเภทคำเหล่านั้นด้วยการกดปุ่มบนคีย์บอร์ด
</page>
<page consent>
CONSENT STATEMENT
^^ข้าพเจ้าได้อ่านคำอธิบายกระบวนการทดลองแล้วข้าพเจ้าเข้าใจว่าหากมีคำถามเกี่ยวกับการทดลอง
ข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้โดยตรง
^^
^^โปรดกด space bar หากคุณยินยอมเข้าร่วมการทดลองหากคุณมีข้อสงสัยที่ต้องการถามหรือไม่ต้องการร่วมการทดลองโปรดบอกผู้วิจัยได้
ทันที
</page>

```

ภาคผนวก ง

รหัสคำสั่งวิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบการเชื่อมโยงแบบแฝง โดยทำงานบนโปรแกรม SPSS

```

GET TRANSLATE FILE = '«IATname».dat'
  /TYPE=TAB /MAP /FIELDNAMES .

VALUE LABELS blocknum
  1 'Target categories practice'
  2 '«attribute_left_label»-«attribute_right_label» practice'
  3 'First pairing practice'
  4 'First pairing test'
  5 'Reversed target categories pract'
  6 'Second pairing practice'
  7 'Second pairing test' .

IF (MOD(subject,2) = 1) ORDER = 1 .
IF (MOD(subject,2) = 1) ORDER = 1 .
IF (MOD(subject,2) = 0) ORDER = 2 .
IF (MOD(subject,2) = 0) ORDER = 2 .

COMPUTE pairing = 0.
IF ((order=1) and (blocknum=3|blocknum=4)) pairing = 1.
IF ((order=1) and (blocknum=6|blocknum=7)) pairing = 2.
IF ((order=2) and (blocknum=6|blocknum=7)) pairing = 1.
IF ((order=2) and (blocknum=3|blocknum=4)) pairing = 2.

COMPUTE test = 0.
IF (blocknum=3|blocknum=6) test = 1.
IF (blocknum=4|blocknum=7) test = 2.

VALUE LABELS
  test 0 'single-task practice' 1 '1st combined block' 2 '2nd combined
block'
  / correct 0 'error' 1 'correct' .

VARIABLE LABELS
  correct "0=error, 1=correct"
  / blocknum "block number"
  / trialnum "trial number"
  / order "order of combined tasks"
  / pairing "paired categories"
  / test "1st or 2nd combined block"
  / pairing "COMBINATION" .

* replace the labels below with ones meaningful for the targets and
attributes used.
VALUE LABELS
  pairing
    0 'single task practice'
    1 '«attribute_left_label»+«TARGET_2_LABEL» and
«attribute_right_label»+«TARGET_1_LABEL»'
    2 '«attribute_left_label»+«TARGET_1_LABEL» and
«attribute_right_label»+«TARGET_2_LABEL»'
  / order
    1 '«attribute_left_label»+«TARGET_2_LABEL» and
«attribute_right_label»+«TARGET_1_LABEL» first'
    2 '«attribute_left_label»+«TARGET_1_LABEL» and
«attribute_right_label»+«TARGET_2_LABEL» first' .

COMPUTE error = 100*(1 - correct).

```

```

*Save data to re-use for computing other measures .
* Unneeded variables can be dropped here, using keyword /DROP .
SAVE OUTFILE = 'temp.sav' .

DESCRIPTIVES ALL .

GET FILE = 'temp.sav' .
*Use data for Blocks 3,4,6, and 7 (i.e., TEST = 1 or 2) .
SELECT IF (TEST=1 OR TEST=2) .
*Drop dummy trials at beginning of blocks .
SELECT IF (trialnumgt 1).

*Mark trials with latency < 300 ms (for possible subject discard) .
COMPUTE FLAG_300 = 0 .
IF (LATENCY < 300) FLAG_300 = 1 .
*Mark trials with latency < 400 ms (to provide a count of these) .
COMPUTE FLAG_400 = 0 .
IF (LATENCY < 400) FLAG_400 = 1 .
*Mark trials with latency > 10000 ms (to provide a count of these) .
COMPUTE FLAG_10K = 0 .
IF (LATENCY GT 10000) FLAG_10K = 1 .

*Following line can be used to check frequencies of fast & slow responses &
errors .
FREQUENCIES FLAG_300 FLAG_400 FLAG_10K ERROR .

*Record criteria for potential use in subject discards .
*This count can later be used as the basis for subject discard .
AGGREGATE OUTFILE = 'CRITERIA.SAV'
  / BREAK = SUBJECT ORDER
  / PCT_300 = PGT(FLAG_300,0)
  / PCT_400 = PGT(FLAG_400,0)
  / PCT_10K = PGT(FLAG_10K,0)
  / AVELTNCY ERRORPCT = MEAN (LATENCY ERROR)
  / NTRIALS = N .

*Drop trials slower than 10000 ms for LATENCY .
SELECT IF (LATENCY LE 10000) .

***** OPTIONAL DELETION OF LATENCIES BELOW 400 ms ***** .
* Remove the asterisk before following to delete trials with latencies below
400 ms .
*SELECT IF (LATENCY GE 400) .
***** DELETE LATENCIES BELOW 400 ms ***** .

* The following aggregate command computes block means and SDs needed for
the D measures.
AGGREGATE OUTFILE = *
  / BREAK = SUBJECT BLOCKNUM ORDER PAIRING TEST
  / Mean_latmn_error = MEAN(latency error) / SD_lat = SD(latency)
  / NTRIALS = N .

*Save this as a record of this stage of analysis .
SAVE OUTFILE = 'BIEP.ALL_MEANS&SDs.SAV' .

*Corrections made 29 Dec 07: erroneous "Dnum1" changed to "M1", "Dnum2" to
"M2".
IF (PAIRING = 1) N1 = NTRIALS .
IF (PAIRING = 2) N2 = NTRIALS .
IF (PAIRING = 1) M1 = Mean_lat .
IF (PAIRING = 2) M2 = Mean_lat .
IF (PAIRING = 1) ERR1 = Mn_error .
IF (PAIRING = 2) ERR2 = Mn_error .

```

```

IF (PAIRING = 1) SD1 = SD_lat .
IF (PAIRING = 2) SD2 = SD_lat .

AGGREGATE OUTFILE = *
  / BREAK = SUBJECT ORDER TEST
  / M1 M2 ERR1 ERR2 N1 N2 SD1 SD2 =
    FIRST(M1 M2 ERR1 ERR2 N1 N2 SD1 SD2) .

*Save this as a record of this stage of analysis .
SAVE OUTFILE = 'BIEP.MEANS&SDS.SAV' .

IF(TEST=1) ERR1a = ERR1 .
IF(TEST=1) ERR2a = ERR2 .
IF(TEST=2) ERR1b = ERR1 .
IF(TEST=2) ERR2b = ERR2 .

* These are the numerator components in millisecond units.
IF(TEST=1) M1a = M1 .
IF(TEST=1) M2a = M2 .
IF(TEST=2) M1b = M1 .
IF(TEST=2) M2b = M2 .

IF(TEST=1) SD1a = SD1 .
IF(TEST=1) SD2a = SD2 .
IF(TEST=2) SD1b = SD1 .
IF(TEST=2) SD2b = SD2 .

IF(TEST=1) N1a = N1 .
IF(TEST=1) N2a = N2 .
IF(TEST=2) N1b = N1 .
IF(TEST=2) N2b = N2 .

COMPUTE D_asis_num = M2 - M1 .

*Use SD based on all responses (StanDevX) as denominator for D_biep .
COMPUTE D_asis_denom = SQRT( ( ((N1-1) * SD1**2 + (N2-1) * SD2**2)
  + ((N1+N2) * ((M1-M2)**2) / 4) ) / (N1 + N2 - 1) ) .

IF (TEST=1) D_BIEP_a = D_asis_num / D_asis_denom.
IF (TEST=2) D_BIEP_b = D_asis_num / D_asis_denom.
IF (TEST=1) Na = N1+N2 .
IF (TEST=2) Nb = N1+N2 .

AGGREGATE OUTFILE = *
  / BREAK = SUBJECT ORDER
  / D_biep_aD_biep_bM1a M2a M1b M2b ERR1a ERR2a ERR1b ERR2b NaNb =
    FIRST(D_biep_aD_biep_bM1a M2a M1b M2b ERR1a ERR2a ERR1b ERR2b NaNb).

VARIABLE LABELS
D_biep_a '«attribute_left_label»+«TARGET_2_LABEL» association 1st blocka'
  / D_biep_b '«attribute_left_label»+«TARGET_2_LABEL» association 2nd blocka'
  / Na '# trials, 1st combined blocks'
  / Nb '# trials, 2nd combined blocks'
  / M1a 'Mn Lat. 1st block, pairing 1'
  / M2a 'Mn Lat. 1st block, pairing 2'
  / M1b 'Mn Lat. 2nd block, pairing 1'
  / M2b 'Mn Lat. 2nd block, pairing 2'
  / ERR1a 'Error % 1st block, pairing 1'
  / ERR2a 'Error % 1st block, pairing 2'
  / ERR1b 'Error % 2nd block, pairing 1'
  / ERR2b 'Error % 2ns block, pairing 2'
  / SUBJECT 'Session ID' .

COMPUTE ERR_1 = (ERR1a + ERR1b) / 2 .

```

```

COMPUTE ERR_2 = (ERR2a + ERR2b) / 2 .

VARIABLE LABELS
  ERR_1 'Error % for Pairing 1 (both combined tasks)'
  / ERR_2 'Error % for Pairing 2 (both combined tasks)' .

*Compute unweighted combination of measures based on first and second blocks
  of combined tasks.
* !! Do this even if there are fewer trials in the first block because the
* first block has been found to have as good or better validity, even with
* fewer trials (see Greenwald, Nosek, & Banaji, JPSP 2003) .

COMPUTE D_biep = (D_biep_a + D_biep_b) / 2 .
VARIABLE LABELS
D_biep  '«attribute_left_label»+«TARGET_2_LABEL» association all blocks' .

*****
** TO REVERSE THE SCORING OF THE IAT, REMOVE THE ASTERISKS **
** FROM THE NEXT FOUR COMMAND LINES. **
***** .

* COMPUTE D_biep = 0 - D_biep .
* COMPUTE D_biep_a = 0 - D_biep_a .
* COMPUTE D_biep_b = 0 - D_biep_b .
* VARIABLE LABELS
D_biep  '«attribute_left_label»+«TARGET_1_LABEL» association all blocks'
  / D_biep_a '«attribute_left_label»+«TARGET_1_LABEL» association 1st
blocka'
  / D_biep_b '«attribute_left_label»+«TARGET_1_LABEL» association 2nd
blocka' .

FORMAT D_biep D_BIEP_a D_BIEP_b D_BIEP (F6.3) SUBJECT (F7.0)
NaNb (F4.0) M1a M2a M1b M2b (F7.1)
  ERR1a ERR2a ERR1b ERR2b ERR_1 ERR_2 (F5.1) .

SAVE OUTFILE = 'D_BIEP_temp.SAV' .
DESCRIPTIVES ALL .

*****
**** STEP 3: COMBINE MEASURES AND SAVE ****
***** .

*Add labels to CRITERIA.SAV .
GET FILE = 'CRITERIA.SAV' .
VARIABLE LABELS
  PCT_300 '% latencies below 300 ms'
  / PCT_400 '% latencies below 400 ms'
  / PCT_10K '% latencies above 10,000 ms'
  / AVELTNCY 'Overall average latency (ms)'
  / ERRORPCT 'Overall % errors'
  / NTRIALS 'Total # of combined-task trials' .

FORMAT AVELTNCY (F7.1) PCT_300 PCT_400 PCT_10K ERRORPCT (F6.1) SUBJECT
(F7.0) .

SAVE OUTFILE = 'CRITERIA.SAV' .

*Combine and save .
MATCH FILES FILE = 'D_BIEP_temp.SAV' / FILE = 'CRITERIA.SAV' /BY SUBJECT .

SAVE OUTFILE = 'D_BIEP.SAV' .

*Note: No subjects have yet been discarded. However, each record contains .

```

```
* three variables that might be used for discard .  
* PCT_300 = overall % of responses with latencies below 300 ms .  
* ERRORPCT = overall error % .  
* AVELTNCY = overall average latency .  
* [Note that 'aveltny' was computed _BEFORE_ discard of latencies above  
10000 ms].  
  
GET FILE = 'D_BIEP.SAV' .  
DESCRIPTIVES ALL .
```


ภาคผนวก จ

ตัวอย่างข้อกระทงของมาตรการกำกับการแสดงออกของตน

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง มาก 4	จริง 3	ไม่จริง 2	ไม่ จริง มาก 1
1.	ฉันสามารถพูดในที่ประชุมได้ แม้นในหัวข้อซึ่งฉันเกือบจะไม่มีข้อมูลเลย	4	3	2	1
2.	ฉันรู้สึกว่าการเลียนแบบการกระทำของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ยาก	4	3	2	1
3.	ฉันอาจจะเป็นนักแสดงที่ดีได้	4	3	2	1

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อนสนิท

คำชี้แจง โปรดระบุรายชื่อ (ชื่อ-นามสกุลจริง) ของเพื่อนในห้องเรียนที่มีความสนิทสนมกับท่านที่สุด
อย่างน้อย 3 คน

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามความเห็นต่อชาวลาว

คำชี้แจง โปรดวิเคราะห์และประเมินตนเองแล้วทำความเครื่องหมาย ○ ลงในช่องที่คิดว่าตรงกับ
ความเห็นของคุณมากที่สุด

คุณมีความเห็นต่อชาวลาวอย่างไร

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่ชอบมากที่สุด	ไม่ชอบมาก	ไม่ชอบปานกลาง	ค่อนข้างไม่ชอบ	เฉยๆ ค่อนข้างไม่ชอบ	เฉยๆ ทางไม่ชอบ	ค่อนข้างชอบ	ชอบปานกลาง	ชอบมาก	ชอบมากที่สุด

ภาคผนวก ซ

แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเห็นของผู้อื่น

คำชี้แจง โปรดทำความเข้าใจหมาย ลงในช่องที่คิดว่าตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่ 1 คุณทราบคะแนนประเมินความเห็นต่อชาวลาวของคูทดลองมาก่อนหรือไม่

1	2
---	---

ทราบ ไม่ทราบ

ข้อที่ 2 คูทดลองของท่านมีความเห็นต่อชาวลาวอย่างไร

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่	ไม่	ไม่ชอบ	ค่อนข้าง	เฉยๆ	เฉยๆ	ค่อนข้าง	ชอบ	ชอบ	ชอบ
ชอบ	ชอบ	ปาน	ไม่ชอบ	ค่อยไป	ค่อยไป	ชอบ	ปาน	มาก	มาก
มาก	มาก	กลาง		ทางไม่	ทาง		กลาง		ที่สุด
ที่สุด				ชอบ	ชอบ				

ภาคผนวก ฅ

แบบสอบถามตรวจสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล

คำชี้แจง โปรดทำความเข้าใจเครื่องหมาย ลงในช่องที่คิดว่าตรงกับความเห็นของคุณมากที่สุด

ข้อที่ 1 ท่านสนิทสนมกับคู่ทดลองของท่านหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7
น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้าง น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด

ข้อที่ 2 คู่ทดลองของท่านเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อท่านหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7
น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้าง น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด

ภาคผนวก ญ
ผลการวิเคราะห์ถดถอยด้วยคำสั่ง PROCESS

```

/* PROCESS for SPSS v2.11 */.
/* Written by Andrew F. Hayes */.
/* www.afhayes.com */.
/* Copyright 2014 */.
/* Read the documentation */.
/* available in Appendix A of */.
/* Hayes (2013) prior to use */.
/* www.guilford.com/p/hayes3 */.
/* For proper results, variable */.
/* names in data file must be distinct */.
/* in the first eight characters */.
set printback = off.

Run MATRIX procedure:

***** PROCESS Procedure for SPSS Release 2.11 *****
                Written by Andrew F. Hayes, Ph.D.      www.afhayes.com
                Documentation available in Hayes (2013). www.guilford.com/p/hayes3
*****
Model = 3
  Y = D_biep_r
  X = CSS
  M = IND
  W = SEMcente

Sample size
      200

*****
Outcome: D_biep_r

Model Summary
      R      R-sq      F      df1      df2      p
      .5473      .2995      11.7286      7.0000      192.0000      .0000

Model
      coeff      se      t      p      LLCI      ULCI
constant      .4319      .0859      5.0305      .0000      .2625      .6012
IND      .6214      .1221      5.0872      .0000      .3805      .8623
CSS      -.1913      .1217      -1.5723      .1175      -.4313      .0487
int_1      -.7968      .1725      -4.6190      .0000      -1.1370      -.4565
SEMcente      -.3259      .3273      -.9957      .3207      -.9715      .3197
int_2      .4304      .4111      1.0470      .2964      -.3804      1.2412
int_3      .4068      .4305      .9450      .3458      -.4423      1.2560
int_4      -.0587      .5618      -.1046      .9168      -1.1669      1.0494

Interactions:

int_1      CSS      X      IND
int_2      CSS      X      SEMcente
int_3      IND      X      SEMcente
int_4      CSS      X      IND      X      SEMcente

R-square increase due to three-way interaction:
      R2-chng      F(1,df2)      df2      p
int_4      .0000      .0109      192.0000      .9168
*****

```

Conditional effect of X on Y at values of the moderator(s):

SEMcente	IND	Effect	se	t	p	LLCI	ULCI
-.3145	.0000	-.3267	.1761	-1.8554	.0651	-.6740	.0206
-.3145	1.0000	-1.1050	.1754	-6.3007	.0000	-1.4509	-.7591
.0000	.0000	-.1913	.1217	-1.5725	.1175	-.4313	.0487
.0000	1.0000	-.9881	.1223	-8.0806	.0000	-1.2293	-.7469
.3144	.0000	-.0560	.1790	-.3127	.7549	-.4090	.2971
.3144	1.0000	-.8712	.1678	-5.1918	.0000	-1.2022	-.5402

Values for quantitative moderators are the mean and plus/minus one SD from mean.
Values for dichotomous moderators are the two values of the moderator.

Conditional effect of X*M interaction at values of W:

SEMcente	Effect	se	t	p	LLCI	ULCI
-.3145	-.7783	.2485	-3.1318	.0020	-1.2684	-.2881
.0000	-.7968	.1725	-4.6189	.0000	-1.1370	-.4565
.3144	-.8152	.2453	-3.3228	.0011	-1.2991	-.3313

Data for visualizing conditional effect of X on Y:

CSS	SEMcente	IND	yhat
.0000	-.3145	.0000	.5344
1.0000	-.3145	.0000	.2077
.0000	-.3145	1.0000	1.0278
1.0000	-.3145	1.0000	-.0772
.0000	.0000	.0000	.4319
1.0000	.0000	.0000	.2406
.0000	.0000	1.0000	1.0532
1.0000	.0000	1.0000	.0652
.0000	.3144	.0000	.3294
1.0000	.3144	.0000	.2734
.0000	.3144	1.0000	1.0787
1.0000	.3144	1.0000	.2075

***** ANALYSIS NOTES AND WARNINGS *****

Level of confidence for all confidence intervals in output:
95.00

----- END MATRIX -----

หมายเหตุ ผู้วิจัยกำหนดอักษรย่อของตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

CSS หมายถึง ความเห็นของข้อมูล

IND หมายถึง ความเกี่ยวเนื่องกับแหล่งข้อมูล

SEMcenter หมายถึง การกำกับการแสดงออกของตน (ผ่านการถ่วงศูนย์กลางคะแนนโดยค่าเฉลี่ย)

D_biep_r หมายถึง เจตคติจริงเกี่ยวกับกลุ่มแบบแอบแฝง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายกฤษณ์นันทน์ เตนากุล เกิดเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2528 สำเร็จการศึกษาปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2550 หลังจากนั้นได้เข้าทำงานในตำแหน่งวิศวกร ที่การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย (รฟม.) และเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาประยุกต์ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY